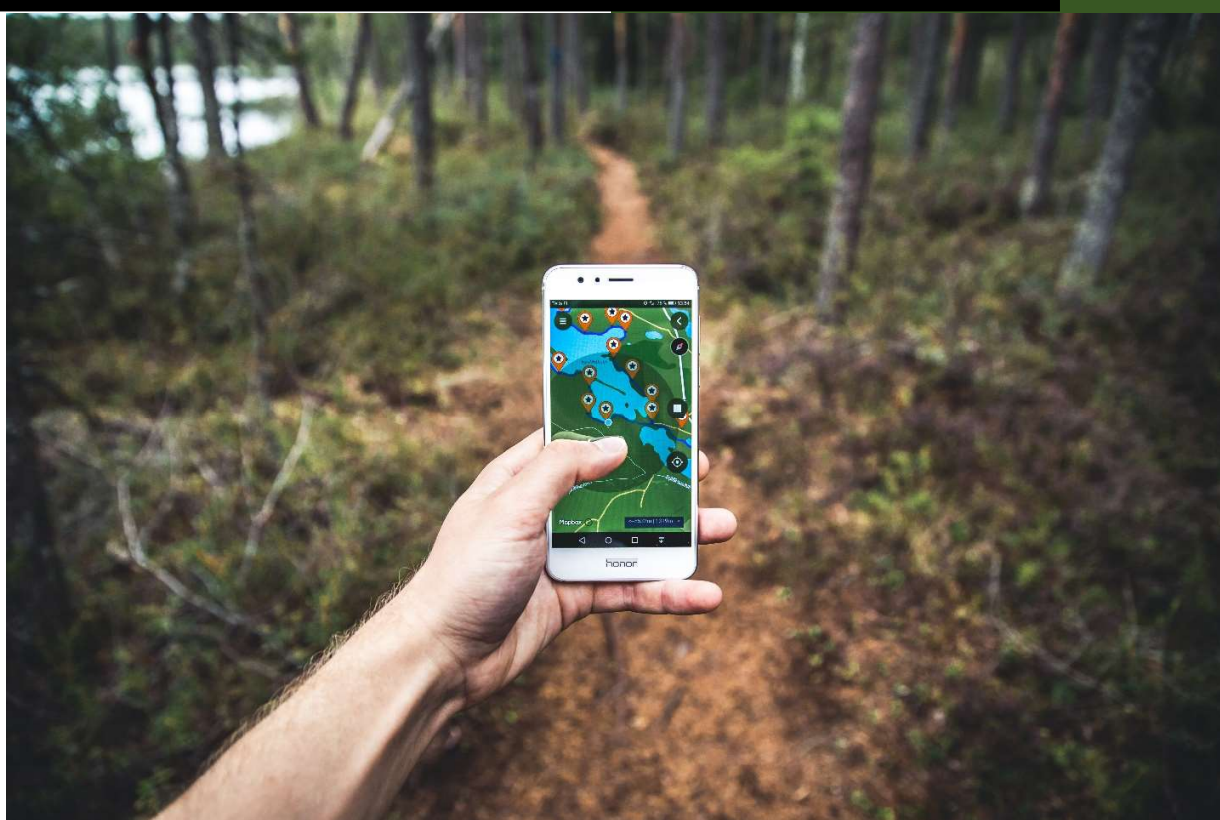

2016 - 2019

DigiTrail -hanke

HAMK
HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

LOPPURAPORTTI

Heidi Kerkola

HAMK Smart -tutkimusyksikkö

5.9.2019

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Toteuttajan nimi	2
2.	Hankkeen nimi ja hanketunnus	2
3.	Yhteenveto hankkeesta	2
4.	Raportti	3
4.1	Hankkeen tavoitteet.....	3
4.1.1	Ylemmän tason tavoitteet, joiden osa hanke on	3
4.1.2	Hankkeen tavoitteet.....	3
4.2	Toteutus	4
4.2.1	Toimenpiteet.....	4
4.2.2	Aikataulu.....	13
4.2.3	Resurssit.....	13
4.2.4	Toteutuksen organisaatio	14
4.2.5	Kustannukset ja rahoitus	14
4.2.6	Raportointi ja seuranta.....	15
4.2.7	Toteutusolelutukset ja riskit	16
4.3	Yhteistyökumppanit (luettelossa tärkeimmät).....	17
4.4	Tulokset ja vaikutukset.....	18
5.	Esitykset jatkotoimenpiteiksi	24
6.	Allekirjoittajat ja päiväys	25

1. TOTEUTTAJAN NIMI

Hämeen ammattikorkeakoulu Oy
HAMK Smart -tutkimusyksikkö
PL 230
13101 Hämeenlinna

2. HANKKEEN NIMI JA HANKETUNNUS

DigiTrail – Kanta-Hämeen reitistöjen saavutettavuus ja näkyvyys
Hankkeen numero 29846

3. YHTEENVETO HANKKEESTA

Luontomatkailu on ollut erittäin vahvassa kasvussa niin kotimaassa kuin kansainvälisillä markkinoilla. Kasvun odotetaan edelleen jatkuvan. Tämä on huomioitu ja merkitty kehitettäväksi kohteeksi useissa eri strategioissa, myös valtakunnallisella tasolla (Visit Finland, Suomen matkailun tiekartta). Kanta-Hämeessä on paljon kaunista luontoa ja useita luontoreittejä, jotka ovat kuitenkin vain harvan luontomatkailijan tai jopa paikallisten asukkaiden tiedossa. Luontoreittien kehittämisellä digitaalisten välineiden avulla parannetaan kestävä kehityksen lisäksi myös maaseudun elinvoimaa ja elämänlaatua. Yritykset voivat hyödyntää puhdasta luontoa matkailupalveluissaan. Puhdas ilma ja koskematon, rauhallinen luonto herättää suurta kiinnostusta myös maailmalla.

DigiTrail -hanke mahdollisti luontoreittien kehittämisen ekologisella tavalla. Hanke on ollut aktiivisessa vuorovaikutuksessa alueen matkailutoimijoiden ja -yrittäjien kanssa verkostoituen, mutta myös luomalla verkostoja toimijoiden välille. Hanke on tehnyt tiivistä yhteistyötä muiden matkailualan hankkeiden kanssa yli maakuntarajojen.

DigiTrail -hankkeella oli kaksi päätavoitetta, joissa ensimmäisessä oli tavoitteena lisätä Kanta-Hämeen keskeisten retkeilyreittien vetovoimaisuutta sisällön ja saavutettavuuden avulla. Samalla edistään paikallisen väestön lähivirkistysmahdollisuuksia. Sisältöjä toteutettiin tiiviissä yhteistyössä alueen matkailualan toimijoiden ja asiantuntijoiden kanssa myös kansainväliset matkailijat huomioiden. Hankkeessa toteutettiin yhteensä viisi (5) digitaalista reitistöä, joista neljä (4) on suunnattu patikoijille ja yksi (1) kokonaisuus pyöräilijöille. Lisäksi suunniteltiin luontoasiantuntijan johdolla toisen aallon kehittyviä reittejä. Saavutettavuutta lisättiin toteuttamalla reitistöjen aloituspisteille digitaaliset opasteet. Suunnittelussa on huomioitu kestävä kehitys ohjaamalla luontomatkailijat jo olemassa oleville reittiverkostoille, jotka ovat ylläpidettyjä ja huollettuja. Näin taataan myös reittien luotettavuus ja turvallisuus myös kansainvälistä matkailijaa ajatellen.

Hankkeen toinen päätavoite oli vahvistaa luonto- ja maaseutumatkailun pk-yritysten elinvoimaisuutta ja luoda niille vetovoimaisuuden tueksi suunnittelemalla ja toteuttamalla kohderyhmälähtöistä monikanavaista näkyvyyttä myös kansainvälisille markkinoille.

Hankkeen viestintä oli digitaalisissa kanavissa vahvaa ja näkyvää. Hankkeen omien verkkosivujen (www.digitrail.fi ja www.hamk.fi/digitrail) lisäksi alueen nähtävyyksistä, palveluista ja luontoreiteistä viestittiin aktiivisesti sosiaalisen median eri kanavilla (Facebook, Instagram, Pinterest, Flickr, YouTube). Muina välineinä toimivat uutiskirjeet, mediatiedotteet, blogikirjoitukset, useat eri lehtien artikkelit, radio- ja TV-haastattelut sekä verkkoartikkelit. Kuvia ja artikkeleita julkaistiin printin lisäksi monien eri matkanjärjestäjien kanavilla. Viestintää tehtiin tiiviissä yhteistyössä Let's Go Tavastia -hankkeen kanssa, joka tekee Visit Finlandin Western Lakeland yhteistyötä Kanta-Hämeessä.

Rahoitusta DigiTrail -hankkeelle haettiin 1.8.2016 -31.12.2018 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmasta (2014-2020). Hankkeen hidas käynnistyminen ja useat henkilöstömuutokset aiheuttivat jatkoajan hakemisen hankkeelle 30.6.2019 saakka. Tässä loppuraportissa esitellään hankkeen tavoitteet, toteutus, tulokset sekä vaikutukset.

4. RAPORTTI

4.1 HANKKEEN TAVOITTEET

4.1.1 YLEMMÄN TASON TAVOITTEET, JOIDEN OSA HANKE ON

- Maaseudun elinvoiman vahvistaminen digitaalisten välineiden avulla ja lisäämällä verkostoitumista matkailualan toimijoiden välillä
- Maaseudun asukkaiden ja luontomatkailijoiden hyvinvoinnin lisääminen kannustamalla luontomatkailuun ja tietoisuuden lisäämisellä alueen luontoreitistöistä ja palveluista
- Tiedon ja osaamisen lisääminen alueen luontoreiteistä ja mahdollisuuksista
- Yhteistyön lisääminen eri toimijoiden kesken ja yli hallinnollisten rajojen

4.1.2 HANKKEEN TAVOITTEET

- Hankkeella oli kaksi päätavoitetta, joista toisena oli lisätä Kanta-Hämeen keskeisten retkeilyreittien kohderyhmälähtöistä matkailullista vetovoimaisuutta erityisesti sisällön ja saavutettavuuden avulla.
- Toisena tavoitteena oli vahvistaa luonto- ja maaseutumatkailun pk-yritysten elinvoimaisuutta ja luoda niille vetovoimaisuuden tueksi suunnittelemalla ja toteuttamalla kohderyhmälähtöistä monikanavaista näkyvyyttä.
- Hankkeen alatavoitteina oli tehdä ydinreiteistä monikanavaiset viestintäkokonaisuudet myös englanniksi. Ydinreiteistä ja niiden kohteista tavoitteena oli luoda erilaisia digitaalisia materiaaleja (kuvia, videoita, tekstiä) näkyvyyden lisäämistä varten ja kerätä tietoa ja viedä sitä digitaaliseen muotoon eri kanaville (sosiaalinen media, verkkosivut, eri matkailulliset portaalit). Näillä toimenpiteillä saavutettiin tavoite, jossa

tarjontaa kehitettiin myös kansainvälisille markkinoille. Digitaalisten välineiden käyttö lisäsi myös alueen toimijoiden digiosaamista. Yhteistyö ja verkostoituminen alueen toimijoiden ja yrittäjien välillä oli yksi merkittävimmistä tavoitteista, joka edesauttoi muiden tavoitteiden toteutumista.

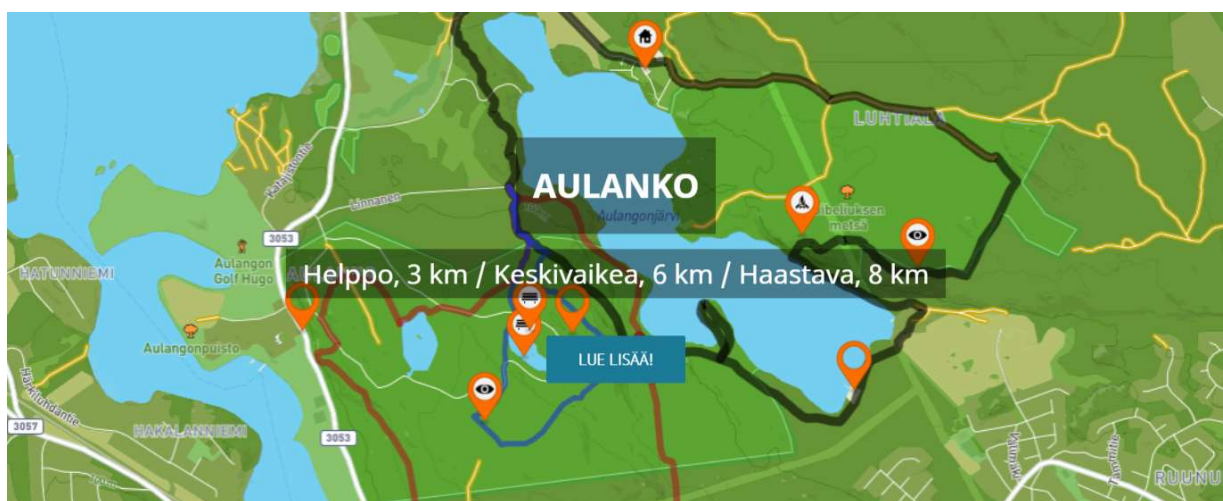
4.2 TOTEUTUS

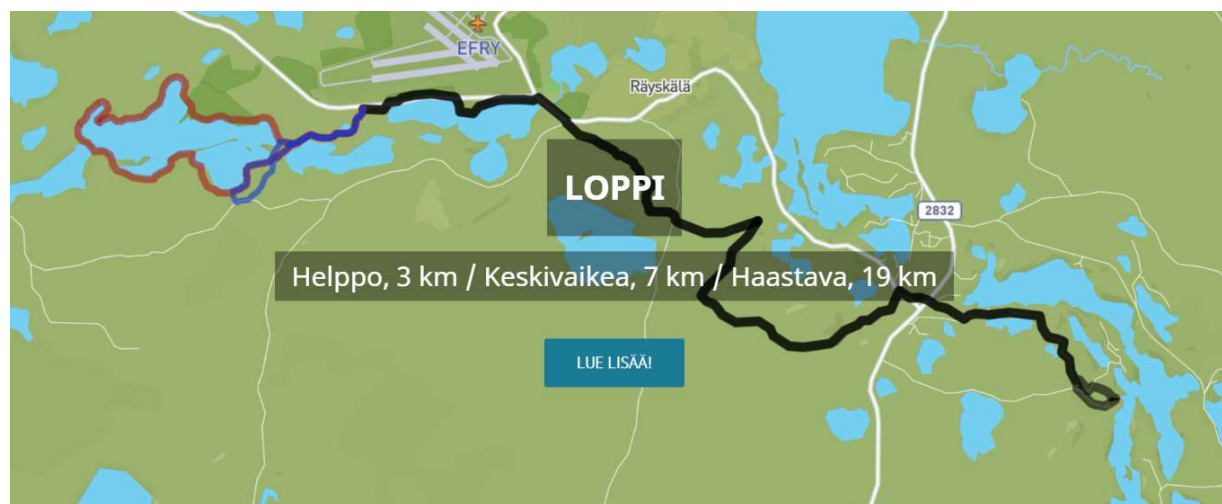
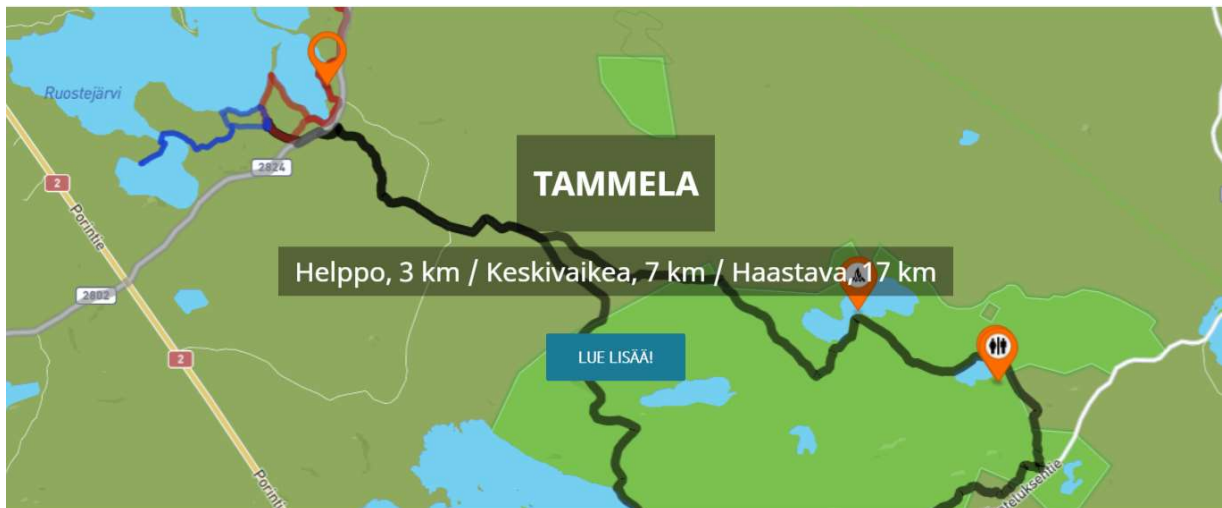
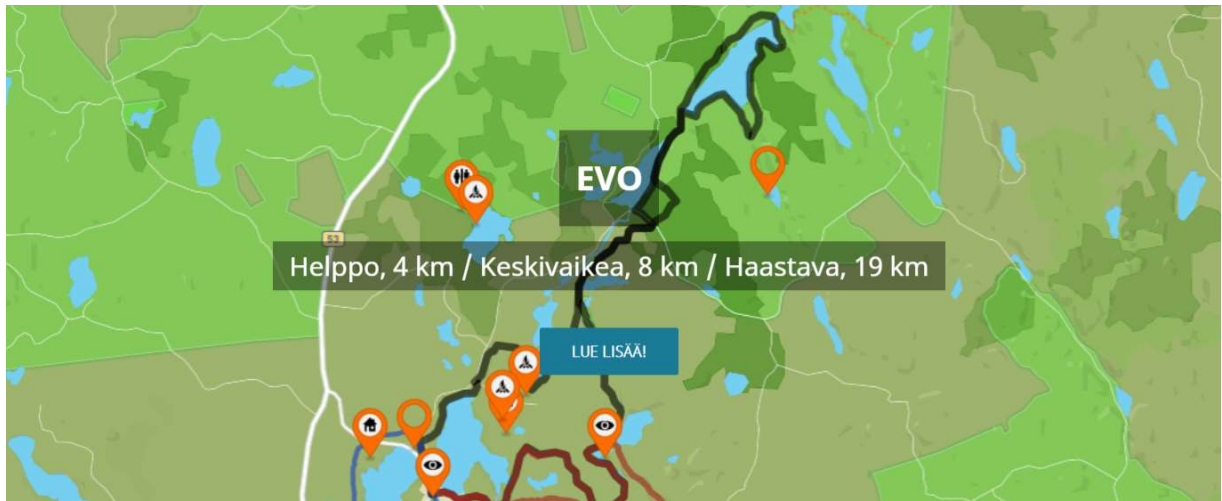
4.2.1 TOIMENPITEET

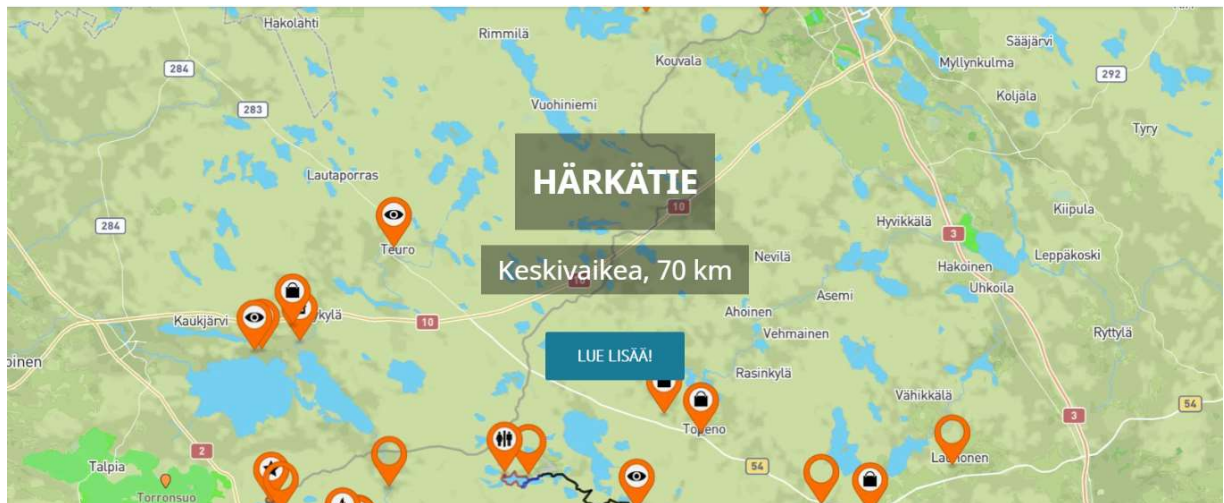
Hankkeessa hankesuunnitelman mukaiset asetetut tavoitteet ja tehdyt toimenpiteet ja tulokset ovat olleet seuraavat.

- 1. Laatuksiteerit täyttäviä kv-markkinoille soveltuvia reitistöjä 5 kpl, toteutunut 5 kpl**
Reitit ja niiden teemat on kehitetty yhteistyössä. Luontoasiantuntija, ohjausryhmä, alueen asiantuntijat (kunnat, virkistysalueyhdistys, Metsähallitus jne.) ovat olleet mukana suunnittelemassa digitalisoitavia luontoreittejä. Reitit kulkevat jo olemassa olevia ja ylläpidettyjä luontopolkuja pitkin, jolloin reiteillä on jo huolto olemassa ja ne edistävät kestävä kehitystä. Näin luontomatkailijoita ohjataan kulkemaan opastettuja reittejä, eikä altistamaan arvokasta luontoympäristöä tekemällä uusia polkupohjia metsiin. Jo olemassa olevien ja huollettujen polkujen käyttö tuo myös reiteille luotettavuutta ja turvallisuutta. Teemojen työstämisessä ollaan käyty keskustelua alueen toimijoiden ja asiantuntijoiden kanssa. Sisällöt on osittain kilpailutettu ostopalveluiden kautta. Pääasiassa sisältöjä ovat luoneet alueen toimijat ja ammattilaiset tukemaan omaa toimintaansa ja lisäämään mahdollisuuksia palveluiden tarjontaan luontomatkailijoille. Teemasisällöt ovat hankkeessa kehitetyn mobiilisovelluksen lisäksi löydettävissä GoTavastia sivustolla osoitteessa gotavastia.fi.

Reiteistä on tehty Suomen ladun ja Outdoors Finlandin mukaiset arvioinnit, luokitukset, kehittämissuunnitelmat sekä reittikuvaukset, joissa on huomioituna esteettömyys. Kaikki sisällöt ovat liitteinä ja luettavissa myös hankkeen verkkosivuilla www.digitrail.fi sekä www.hamk.fi/digitrail. (liite 3, 4, 5 ja 6)

Hankkeessa kehitetyt digitaaliset luontoreitit on ohjattu kulkemaan jo olemassa olevia, ylläpidettyjä ja huollettuja luontoreittejä pitkin kestävän kehityksen mukaisesti.

2. reitti-infrastruktuurin investointihankkeita 2 kpl, käynnistyneet hankkeet 1 kpl, edistetyt hankkeet 6 kpl

DigiTrail -hankkeessa on edistetty kuutta (6) eri infrahankesuunnitelmaa ja hakemusta. Synnä hankkeiden jäämiseen suurimmilta osilta vain suunnitelman asteelle on ollut hakijatahon puuttuminen, hankkeen päätyttyä ylläpitäjän löytäminen tai puhtaasti liian raskaana pidetty hakemusmenetelmä ja koordinointi. DigiTrail -hankkeessa on edistetty seuraavia Leader -hankesuunnitelmia ja hakemuksia:

1. Evon näkötorni Punssivuorelle. DigiTrailin Evon keskipitkä luontoreitti on ohjattu Punssivuorelle tukien tulevaa Leader -hankehakemusta. Metsähallitukselta on tiedusteltu ylläpitoa hankkeen jälkeen sekä näkötornin rakennekustannuksia ja piirustuksia. Punssivuorella on käyty myös katsomassa ja arvioimassa puuston karsintatarvetta ja vaadittavaa työtä näkötornihankkeen toteutumiseksi. Hankehakemus on jäänyt tekemättä hakijatahon ja ylläpitäjän puuttuessa.
2. Lopen Ilvesreitille on suunniteltu maastopyöräilyreittejä, jossa DigiTraili -hankkeen luontoasiantuntija on ollut mukana. Erityisesti reittien kyltitys ja huolto kaipaavat toimia. Suunnitteluvaiheessa on selvinnyt, että Metsähallitus on hakenut ja saanut näihin investointeihin maaseuturahaston hankerahaa. Näin ollen Leader -hanketta ei Lopen kunnan toimesta haeta, vaan infra toteutetaan Metsähallituksen toimesta. Lopen kunta on toimittanut Metsähallitukselle kehittämissuunnitelman rakennettavasta infrasta maastopyöräilyreittiä varten.
3. Hattulan ja Hämeenlinnan välille suunniteltiin maastopyöräilyreitti yhteistyössä TCC ry:n (Tavastia Cycling Club) kanssa. Maastossa käytiin polkemaassa gpx-tiedostot reiteistä sekä tehtiin laskelmat kylttien ja opasteiden kustannuksista hakemuksen tueksi TCC:lle. Todettiin, että pyöräilyreitistölle on laajempi kiinnostus ja myös toinen taho, joka lähtisi viemään isompaa Leader -hanketta tässä eteenpäin. Päätettiin keskustella yhteistyöstä heidän kanssaan ja yhteisen hankehakemuksen jättämisestä Leader-rahoittajalle. Hankehakemuksessa on vielä

joitakin teknisiä seikkoja, joita tulee korjata, jonka jälkeen rahoittaja ottaa hakemuksen käsittelyyn ja tekee päätöksen rahoituksesta. Päätöstä ei ehditä tekemään DigiTrail -hankkeen käynnissä oloaikana.

4. Hattulan pitkospuut ja laavu Jumoinsuolle on ollut yhtenä Leader - rahoitusajatuksena. DigiTrail hankkeessa on tehty laskelmat ja reitin suunnittelu sekä rakenteiden kustannukset Hattulan kunnalle. Reitti on suunniteltu niin, että ne sopivat edellisen kohdan Hattula-Hämeenlinna maastopyöräilyreitti infrahanke suunnitelmaan. Lisäksi suoalueesta on DigiTrail -hankkeessa tehty selvitystä ja pitkospuiden vaikutuksesta siihen, sillä se on osa luonnonsuojelualuetta. Hankehakemuksen etenemisen esteenä on ollut Hattulan kunnan resurssit ja maanomistajuuksikat, joihin Hattulan kunta erityisesti on toivonut apua. Hankkeen päättymisen vuoksi asiaa ei olla enempää voitu edistää.
5. Aulangolle Lasten liikunnan tuki ry on tehnyt hakemuksen mobiililaitteiden investointihankkeesta. Laitteet tulevat Aulangon ulkoilumajalle tukemaan muuta hanke- ja tutkimustoimintaa, ulkoilua alueella digitaalisten sovellusten, kuten DigiTrailin avulla sekä tuomaan oppimiseen uusia puolia arvokkaassa luontomaisemassa. Nämä edelleen edistäisivät tuotteen syntymistä aitoon käyttöön Aulangolle. Hankehakemuksen jättäminen on viivästynyt yhdistyksen hallituksen kielteisestä päätöksestä jättää hakemusta rahoittajalle, sillä kustannukset Lasten liikunnan tuki ry:lle olisivat olleet liian korkeat. Asia on käsitelty Lasten liikunnan tuki ry:ssä uudelleen ja hankintamäärää pienennetty. Yhdistys ei ole vielä jättänyt hanketta rahoittajan järjestelmään DigiTrail -hankkeen päättyessä.
6. Tammelan alueella on oltu yhteydessä DigiTrail -hankkeesta eri toimijoihin ja kuultu heidän investointihankesuunnitelmia, jotka keskittyivät Loimalammin kunnostukseen (ruoppaus, ruokailuryhmän uusiminen reitillä, nuotiopaikan ja kanootin vesillelaskupaikan sekä pitkospuiden rakentaminen kosteikon reunalle). Suurimpaan osaan investointikohteista ollaan jo hakemassa Tavastia Blueways - hankkeen edistämänä Leader-rahoitusta. Tässä päätettiin yhdistää samaan hakemukseen loputkin kunnostuskohteet.

3. Kotimaan markkinoille suunnatut toisen aallon kehittyvien reittien tunnistaminen ja jatkokehittäminen 5 kpl, toteutunut 5 kpl

Kotimaan markkinoille reiteistä on tehty toisen aallon reittien tunnistus ja kehittämissuunnitelmat. (liite 3) Luontoasiantuntija suunnitteli seuraavat toisen aallon reitit tukemaan olemassa olevia muita reittejä ja matkailukohteita.

- Aulanko – Hattula – Evo (Evokeskus)
- Aulanko – Hattula – Pirkanmaa (Lempäälä)
- Loppi – Riihimäki – Päijät-Häme (Lappilan kylä, Teurojoen melontareitin taukopaikka)
- Tammela – Varsinais-Suomi (Somero)
- Loppi – Karkkila – Pääkaupunkiseutu (Nuuksion kansallispuiston pohjoisrajalle tulipaikalle)

4. Matkailijasaapumispisteestä (esim. rautatieasema) lähtien kattava reitistöjen saavutettavuustiekartta 1 pilotti kpl, toteutunut 5 kpl

Tavoitteena oli toteuttaa yksi pilotti matkailijasaapumispisteestä reitistön aloituspisteelle. Hankkeessa päädyttiin toteuttamaan sovellus matkailijan digitaalisesti oppaaksi. Tämä digitaalinen opas kokoaa luontomatkailijalle kaiken tarpeellisen tiedon Kanta-Hämeessä retkeiltäessä. Samalla sovellus kokoaa yhteen pakettiin kaiken, mitä hankkeessa ollaan kehitetty. Sovelluksen yhdeksi ominaisuudeksi tehtiin digitaalinen opastus kaikkien reittien aloituspisteille käyttäjän sen hetkisestä sijaintipaikasta. Näin ollen tavoite toteutui kaikkien reittien kohdalla, ei pelkästään yhtenä pilottina. Fyysisten kylttien pystyttämiseen ei ryhdytty, sillä niille ei olisi ollut ylläpitäjiä, eikä niitä olisi saatu suunnitellun pilotointikohteen (Hämeenlinnan rautatieasema) pystyttää ilman vuosittaisia kustannuksia. Kustannuksia ei voida maksaa hankkeesta sen päättymisen jälkeen. Eikä maksajaa löytynyt muiltakaan tahoilta.

5. Ydinreiteistä (5 kpl) on Outdoors Finlandia -mediaa varten tuotetut monikanavaiset viestintäkokonaisuudet, toteutunut 13 kpl

Hankkeessa tuotettiin jokaisesta luontoreitistä (1 reitistö sisältää 3 eritasoista luontopolkua ja lisäksi yhtenä reitistönä toimii Hämeen Härkätie polkupyöräilijöitä varten) reittikuvaukset, otettiin reittien varrelta kuvaa ja tuotettiin niistä digitaaliset reitit karttapohjalle. Luontoreiteille tehtiin oma teemallinen sisältö aktivoimaan retkeilijöitä ja tuomaan heille lisätietoa alueesta, kulttuurista, palveluista ja historiasta.

Monikanavaisuutta toteutettiin eri teknisillä toteutuksilla kuten verkkosivuilla ja digitaalisena luonto-opassovelluksena sekä sosiaalisen median kanavilla. Monikanavaiset sisällöt sisältävät kuvia, videoita, tekstiä, linkkejä muiden toimijoiden sivuille sekä sovelluksen. Sovellus toimii digitaalisena luonto-oppaana retkeilijöille. Sovelluksessa on sisällöt koostetusti, joita hankkeen aikana on toteutettu. Sovelluksessa on reitit kuvauksineen, luokitteluneen ja teemasisältöineen. Se kertoo retkeilijälle reitin varrella olevat palvelut, nähtävyydet ja aktiviteettimahdollisuudet. Sovellus toimii luonnossa ikään kuin autojen navigaattori, osoittaen retkeilijän sijainnin reaaliaikaisesti. Sovellus on tehty avoimella lähdekoodilla, ja se on julkaistu hankkeen sivuilla (www.hamk.fi/digitrail) hankkeen päättyessä. Lisäksi sivuilla on julkaistu sovelluksen koodiin liittyvä tekninen dokumentaatio. Molemmat kokonaisuudet ovat kaikkien avoimessa käytössä ja ladattavissa omalle laitteelle.

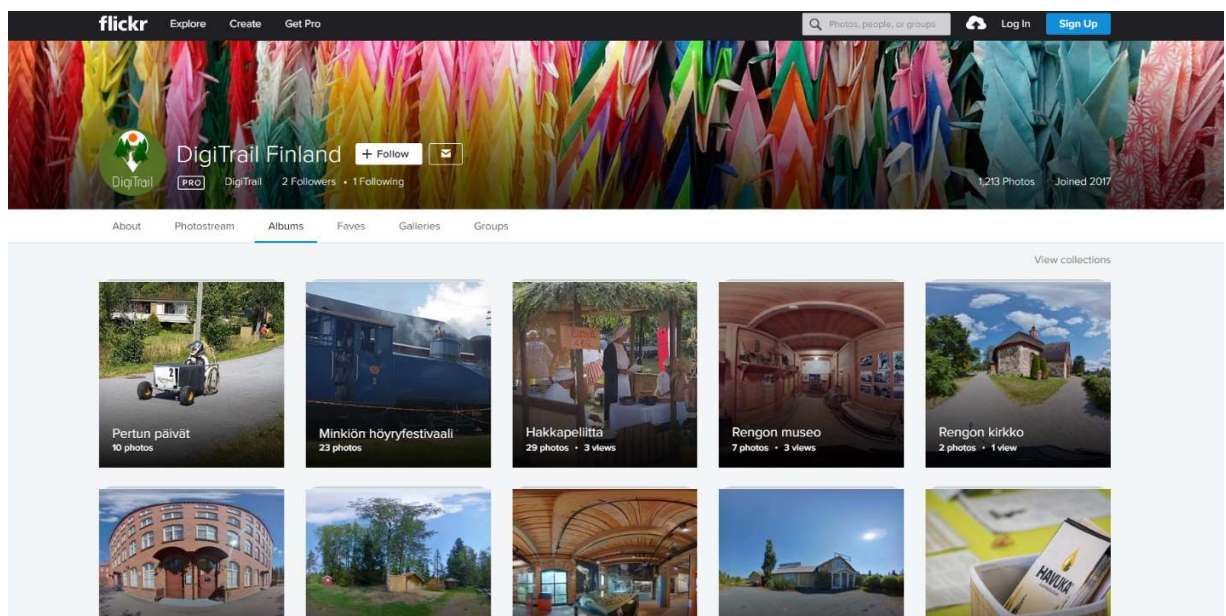
DigiTrail ja Let's Go Tavastia -hankkeet ovat toteuttaneet viestintää tästä monikanavaisesta materiaalista alueen eri luontokohteista useilla kanavilla ja tapahtumissa aktiivisesti myös kansainvälisesti. Työ on sisältänyt alueesta ja kohteista viestintää mm. FAMEissa (Familiarisation matkat, jotka on tarkoitettu matkanjärjestäjille. Matkanjärjestäjät tulevat tutustumaan kohteeseen, jotta voivat

helpommin suositella ja myydä omassa maassaan kohteen palveluita ja tuotteita), isoilla matkamessuilla ja blogikirjoittajien vierailuilla. Tämä työ on tuonut myös merkittävää tulosta hankkeessa mukana olleille kohteille, yrittäjille ja toimijoille.

6. Ydinreiteistä ja mahdollisista muista toisen aallon kehittyvistä reiteistä on elämyksellinen teksti-, kuva- ja videomateriaali yms. muihin kanaviin 1000 kuvaa somen kanavissa ja 5 videota, toteutunut 1029 kuvaa ja 86 videota

Hankkeessa on toteutettu kilpailutuksen kautta ammattilaisen ottamia valokuvia, jotka ovat jaossa Flickr-sosiaalisen median kanavalla CC0-lisenssillä. Samalla tavalla on YouTube kanavalla jaossa hankkeen toteuttamat videot. Molempia kanavia on käytetty aktiivisesti yrittäjien ja toimijoiden omassa toiminnassa edistämässä matkailua Kanta-Hämeessä. Videoita on katsottu yhteensä 2508 kertaa (7.6.2019) ja kuvia noin 200 000 kertaa ja kanavalla on 2 tilaajaa.

CC0-lisenssin myötä kaikki materiaali on toimijoiden käytettävissä ilmaiseksi ja ilman minkäänlaisia rajoituksia. Kuvia on saatu myös alueen toimijoilta ja yrittäjiltä. Kuvia ja videoita ovat ottaneet ja tehneet opiskelijat ja hankkeen projektityöntekijät. Sekä Flickr että Youtube tileillä on myös 360 materiaalia jaossa luontoreiteiltä. Nämä 360 videot ja kuvat ovat tärkeä osa tämän päivän matkailun kehittämistä. Kohteisiin halutaan tutustua etukäteen ja nähdä miltä esimerkiksi laavupaikalla näyttää.

DigiTrailin Flickr sivusto on saavuttanut suuren suosion ja kehitystyö jatkuu muiden hankkeiden puitteissa.

7. Yritykset ja alueet ovat tuottaneet yhdessä Outdoors Finland -ohjelmaan osallistumista varten vähintään 3 kpl yhteistä tai erillistä tuotemanuaalia, toteutunut 5 kpl

Yhtenä tavoitteena oli tuottaa 3 kpl tuotemanuaaleja, joita yritykset ja alueet ovat tuottaneet yhdessä. Tämä työ on toteutettu yhteistyössä Visit Finland yhteistyötä toteuttavan Let's Go Tavastia -hankkeen kanssa. Yhteistyössä on toteutettu kansainvälisille markkinoille (englanniksi, saksaksi ja japaniksi) tarkoitettu tuotemanuaali. Manuaali koskee koko läntistä järvisuomea (Western Lakeland). Manuaalissa on eri teemoilla nostettu alueiden nähtävyyksiä. Kanta-Hämeestä luontokohteiksi nostettiin: Aulangon puistometsä sekä Liesjärven kansallispuisto sekä Hämeen Härkätien Portaan kylä. Tämän lisäksi manuaalissa on kiertomatkoja hintoihin, joissa esillä luontokohteista on Aulangon puistometsä.

Tuotemanuaalin lisäksi DigiTrail on toteuttanut Saksan markkinoille yhteistyössä Let's Go Tavastia -hankkeen kanssa printtiesitteen läntisestä järvisuomesta (Nordis, Das Nordeuropa-Magazin, Finnland-Travelguide: Westliches Seenland – Zwischen friedvoller Natur und pulsierendem Finnischen Leben). Esitteessä on mukana Hämeen Härkätie, Aulangon puistometsä, Räyskälän ilmailualue ja luonto sekä Liesjärven kansallispuisto.

8. Alueelle on syntynyt reitistöpalvelupaketteja 4 kpl, toteutunut 4 kpl

Tavoitteena oli toteuttaa 4 kpl reitistöpalvelupaketteja alueelle. Kanta-Hämeessä ei ole myyntiorganisaatiota, joka voisi myydä reitistöpalvelupaketteja matkailijoille. Päätettiin toteuttaa alueesta viestintämateriaalia, jossa tuodaan esille alueen aktiviteettimahdollisuudet, kohteet ja asiat, joita maakunnassa luontomatkailija voi tehdä. Videoiden levittäminen ja niiden avulla matkailijoiden houkutteleva alueelle on tehokkaampaa ja ne taipuvat useampaan kanavaan kuin teksti ja kuvapainotteiset esitteet. Materiaalin tuottamista tehtiin yhteistyössä Let's Go Tavastia -hankkeen kanssa. Hankkeen tuloksena syntyi 4 kpl videoita, jotka sisältävät vinkkejä matkailijoille. Videot sijaitsevat DigiTrailin YouTube -kanavalla, josta niitä on jaettu lukuisiin kanaviin, kuten eri Facebook -ryhmiin, Visit Finlandille omaan markkinointitarkoituksiin, saksalaiselle Finnland Rundreisen matkanjärjestäjälle sosiaalisen median markkinointiin sekä Japaniin matkanjärjestäjille.

Wonderful Nature of Finland | Hiking in Tavastia Region, Finland | Part 4

411 näyttökertaa

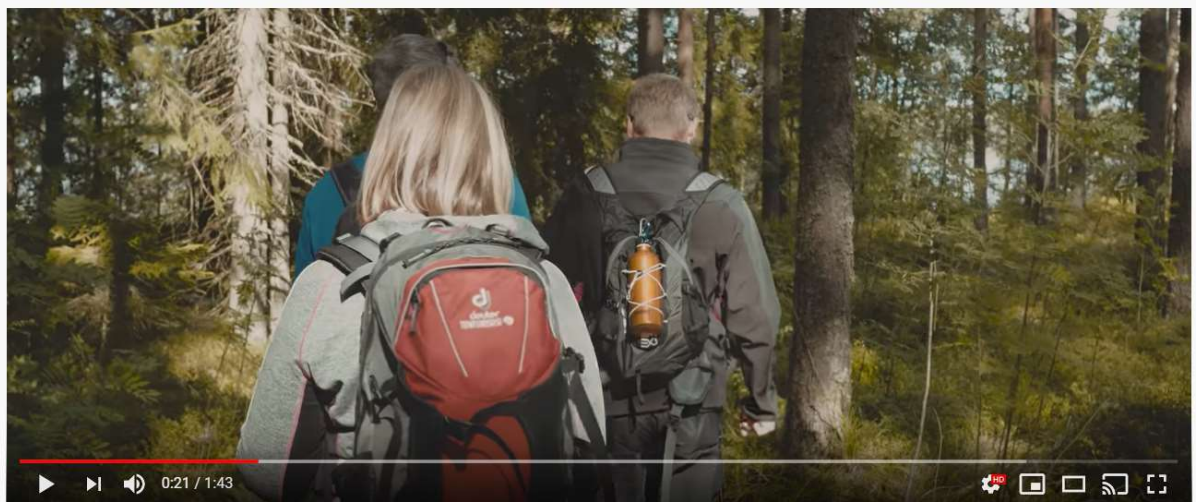
👍 3 💬 0 ➦ JAA ≡ TALLENNA ...

DigiTrail Finland
Julkaistu 28.9.2018

TILAA 15

Kansainvälisten nuorten metsäretki Kanta-Hämeessä

Wonderful Nature of Finland | Hiking in Tavastia Region, Finland | Part 3

282 näyttökertaa

👍 3 💬 0 ➦ JAA ≡ TALLENNA ...

DigiTrail Finland
Julkaistu 24.9.2018

TILAA 15

Ystävysten patikointipäivä Kanta-Hämeen luonnossa

Wonderful Nature of Finland | Hiking in Tavastia Region, Finland | Part 1

142 näyttökertaa

3 0 JAA TALLENNA ...

DigiTrail Finland
Julkaistu 24.9.2018

TILAA 15

Vaeltajan päivä Kanta-Hämeen luonnossa

Wonderful Nature of Finland | Hiking in Tavastia Region, Finland | Part 2

125 näyttökertaa

3 0 JAA TALLENNA ...

DigiTrail Finland
Julkaistu 24.9.2018

TILAA 15

Lapset ja isovanhemmat päiväretkellä Kanta-Hämeen luonnossa

Neljä hankkeessa tuotettua videota, joissa on vinkkejä aktiviteeteista Kanta-Hämeen luontomatkailussa.

Tämän lisäksi yritykset tuottivat ja lisäsivät tuotteitaan Visit Finlandin myyntikanavalle My Stayhin. Tätä koulutus ja valmennustyötä toteutettiin yhteistyössä Let's Go Tavastia -hankkeen kanssa. Yhteistyön myötä alueen matkailualan yrittäjät ovat lisänneet tuotteita esille 81 kpl My Stay -palveluun (tieto joulukuulta 2018). Keväällä 2019 My Stay -palveluun on päivitetty uusia tuotteita, mutta tilastot niistä saadaan vasta syksyllä 2019.

9. Selvitys alueen tapahtumien kansainvälistymiseksi

Tapahtumien kansainvälistymisestä toteutettiin opinnäytetyö. Opinnäytteessä kartoitettiin ensin alueen kaikki tapahtumat ja pohdittiin millaisia toimia tapahtumien saamiseksi kansainväliseksi vaatii niin tapahtuman toteuttajalta kuin muiltakin tahoilta. Opinnäytetyö on luettavissa hankkeen sivuilla (www.hamk.fi/digitrail) tai Theseuksessa osoitteessa www.theseus.fi. Opinnäytetyö löytyy nimellä ”Luontomatkailijoille suunnattujen tapahtumien kartoitus ja kansainvälistäminen Kanta-Hämeen alueella”.

4.2.2 AIKATAULU

Hanke käynnistyi 1.8.2016. Hitaan käynnistymisen ja merkittävien sekä useiden henkilöstömuutoksien vuoksi, hankkeelle haettiin jatkoaikaa 30.6.2019 saakka, hankesuunnitelman päättymispäivästä 31.12.2018 poiketen.

4.2.3 RESURSSIT

Hankkeen toiminnasta vastasi syksyn 2016 aikana projektin hakija, Kirsi Meriläinen Hämeen ammattikorkeakoulusta. Meriläinen toimi hankkeen tutkijana 1.8.2016-30.6.2018 välillä. Hänen vaihdettua työpaikkaa tutkijaksi valittiin Jaana-Maija Koivisto 1.8.2018 hankkeen loppuun asti 30.6.2019.

Alkuvuodesta 2017 projektissa aloitti projektipäällikkönä Maija Kerkola Hämeen ammattikorkeakoulusta. Maija Kerkola toimi projektipäällikkönä 31.8.2017 asti. Projektipäällikkönä on toiminut 1.9.2017 alkaen hankkeen loppuun 30.6.2019 Heidi Kerkola.

Projektin kirjanpitoa on hoitanut hankkeen ajan projektikirjanpitäjä Irma Sinkko.

Projektiassistenttina toimi alkuvuodesta 2017 Heidi Kerkola. Kerkolan siirtyessä projektipäälliköksi, projektiassistentin töitä ryhtyi hoitamaan 1.9.2017 Outi Mertamo. Mertamon siirryttyä muiden projektien pariin, Marjo Vaalgamaa on hoitanut projektiassistentin töitä 1.9.2018 alkaen hankkeen loppuun 30.6.2019.

Projektissa aloitti alkuvuodesta 2017 teknisenä asiantuntijana Mikko Kotsalo. Hänen lähdettyä HAMKista tehtävään valittiin Antti Juntunen 1.8.2017 alkaen. Teknisen

toteutuksen jäätyä jälkeen toteutusaikataulussa, hankkeessa on työskennellyt Juntusen lisäksi teknisinä toteuttajina Jerry Lehtisyryjä ja Toni Lavonen, 31.5.-31.12.2018.

Hankkeen luontoasiantuntijoina ovat toimineet Juha Riisiö 1.1.-31.3.2017, Joonas Anttiroiko 1.7-31.12.2017 sekä Heikki Rantala 15.1.-31.12.2018.

Hankkeessa on ollut monia henkilöstömuutoksia. Työntekijöiden työtehtävien ja toimenkuvien muuttuessa sekä työpaikkojen vaihtuessa, on muutoksista aina ilmoitettu rahoittajalle sekä ohjausryhmän jäsenille ja toimenkuvaluetteloa on täydennetty muutoksien mukaan.

Hankkeessa on työskennellyt usea opiskelija opintoihinsa liittyen tehden projektimuotoista työskentelyä, opinnäytetöitä, työharjoitteluja ja pilotointeja luontoreiteillä. Opiskelijat ovat olleet monesta eri koulutusohjelmasta: liiketalous, kansainvälinen business (IB), tietojenkäsittely, liikenneala, metsäinsinöörikoulutus, kestävä kehitys sekä terveydenhuoltoala. Harjoitteluista hankkeelle on syntynyt opiskelijoille yhteensä 206 opintopistettä, opinnäytetöistä 165 opintopistettä sekä muista eri opintokokonaisuuksiin liittyvistä projekteista yhteensä 180 opintopistettä.

Hankkeessa tehtiin hankintoja kilpailutuksen kautta mm. valokuvauksesta (Anna Järvenpää), videoinneista (4K Media) ja tarinan kirjoittamisesta Hämeen Härkätielle (Merja Isotalo). Myös muutamalta keskeiseltä viestintäkanavalta hankittiin näkyvyyttä Kanta-Hämeen luontokohteille, kuten hankesuunnitelmassa mainitulta Outdoors Activelta sekä Naturally Finland ja Retkipaikka sivustoilta.

4.2.4 TOTEUTUKSEN ORGANISAATIO

Hämeen ammattikorkeakoulu, HAMK Smart -tutkimusyksikkö

4.2.5 KUSTANNUKSET JA RAHOITUS

Budjettiarvio vuosille 2016-2019 oli 319 813,04 €. Toteutuneet kustannukset olivat koko hankkeen ajalta 321 830,71 € lomakorvaukset huomioiden. Kustannukset ja rahoitus on esitetty maksatushakemuksissa. Ohjausryhmän kokouksissa on käsitelty taloustilannetta.

Alla olevassa taulukossa on esiteltynä koko hankkeen toteuma ja budjetoitu kustannusarvio kululajeittain.

	BUDJETTI	TOTEUMA	JÄLJELLÄ
palkat	213 746	215 664,09	- 1 918,09
ostopalvelut	37 200	36 942,82	257,18
vuokrat	1 800	1 249,49	550,51
muut kustannukset	15 786	16 214,93	- 428,93
flat rate 24 %	51 299,04	51 759,38	- 460,34
YHTEENSÄ	319 831,04	321 830,71	- 1 999,67

4.2.6 RAPORTOINTI JA SEURANTA

Ohjausryhmä kokoontui hankkeen aikana seuraavasti:

- 2.2017 hankkeen ohjausryhmän aloituskokous
- 14.6.2017 ohjausryhmän kokous, HAMK Hämeenlinna
- 24.11.2017 ohjausryhmän kokous, HAMK Hämeenlinna
- 15.3.2018 ohjausryhmän kokous, HAMK Hämeenlinna
- 25.9.2018 ohjausryhmän kokous, HAMK Hämeenlinna
- 19.2.2019 ohjausryhmän kokous, HAMK Hämeenlinna
- 4.6.2019 hankkeen ohjausryhmän loppukokous, Aulangon näkötornikahvila, HML

Ohjausryhmässä on ollut joitakin muutoksia. Muutokset on ilmoitettu rahoittajalle.

Ohjausryhmän kokoonpano ja muutokset:

Jyrki Käki, pj	Lopen kunta (vaihtanut työpaikkaa, Pirinen tullut tilalle)
→ Tuula Pirinen, varapj	Lopen kunta (tullut Käen tilalle)
Laura Sirén, varapj → pj	Eerikkilä (vaihtunut pj:ksi Käen jäätyä pois)
Timo Kukkonen	Ely-keskus, maaseutuyksikkö
Minna Takala	Hämeen liitto
Ismo Hannula	Hämeenlinnan kaupunki
Milla-Mari Hallikainen	Tammelan kunta (vaihtanut työpaikkaa, Loukiainen tullut tilalle)
→ Heidi Loukiainen	Tammelan kunta (tullut Hallikaisen tilalle)
Tuula Kallioinen	LounaPlussa
Esko Pietari	Emo ry
Jussi Pakari	Linnaseutu
Tiina Kassari	Jalolautta
Paula Mustonen	Hämeen Virkistysalueyhdistys
Tiina Hakkarainen	Metsähallitus (vaihtanut toimenkuvaa, Pummila tullut tilalle)
→ Arto Pummila	Metsähallitus (tullut Hakkaraisen tilalle)
Anu Saarinen	Lasten liikunnan tuki ry
Samu Lescelius	Meidän Iloranta
Pirjo Räsänen	Ellare Oy
Vesa Salminen	HAMK Smart tutkimusyksikkö
Toni Pulliainen	HAMK/ Hankepalvelut

Tapani Pöykkö HAMK/ Biotalous (jäänyt eläkkeelle, Suomalainen tullut tilalle)
→ Sari Suomalainen HAMK/Biotalous (tullut Pöykon tilalle)

Loppuraporttia varten ohjausryhmä antoi yhteisen lausunnon hankkeesta viimeisessä ohjausryhmän kokouksessa. Ohjausryhmän palautteen mukaan DigiTrail -hankkeen todettiin toteutuneen tavoitteiden mukaisesti huolimatta monista henkilöstövaihdoksista hankkeen työntekijöissä.

Hankkeen jatkuvuus on huomioitu erittäin hyvin jo hankkeen aikana toimenpiteiden suunnittelussa. Tämä on yksi onnistuneen hankkeen ominaispiirre. Vaikka sovellus herätti alkuun epäilyksiä, on siitä saatu toimiva ja monipuolinen. DigiTrail-sovellus onnistui melko hyvin ja sen vahvuutena on avoin lähdekoodi, joka mahdollistaa sovelluksen joustavan ylläpidon jatkossakin. Toisaalta hankkeessa tuotettu materiaali ei ole pelkästään sovelluksen varassa.

Luontoretkeily on nosteessa, ja hanke ajoittui todella sopivasti vastaamaan tätä tarvetta. Hankkeen tulokset tulevat osittain ilmi vielä ajan kanssa. Hankkeiden välinen yhteistyö on ollut myös arvokasta mm. Avoin Häme –hankkeen kanssa, mikä on edesauttanut tulosten juurruttamista ja parantanut hankkeen vaikuttavuutta alueella.

Hankkeen vaikuttavuus ja jatkuvuus näkyy hankkeen jälkeen siinä, että Metsähallitus lähtee rakentamaan DigiTrail hankkeen reittejä tukevaa infraa ja Lasten liikunnan tuki ry käyttää sovellusta ja reittien sisältöä omassa toiminnassaan ja tulevaisuudessa mahdollisesti myös lisäävät sovellukseen sisältöä. Hankkeessa toteutettu kuvapankki on maakunnassa monen toimija käyttämä ja koettu hyvin tarpeelliseksi ja sen jatkokehittäminen on onnistuneesti jo lähtenyt käyntiin. Myös muita kehittämisaihoita on noussut hankkeen myötävaikutuksella, kuten Leader-toiminnan kautta esille tulleita kehittämistarpeita. Kuten keskusteluissa on todettu, investointihankkeet ovat kaatuneet hakijapulaan ja byrokratiapeikkoon, ei niinkään DigiTrail- hankkeesta riippuviin seikkoihin.

Kokonaisuudessaan hanke on onnistunut hyvin.

4.2.7 TOTEUTUSOLETUKSET JA RISKIT

Hanke toteutui hankesuunnitelman mukaisesti ja tavoitteet saavutettiin sekä suurimmalta osalta ylitettiin. Tämä saavutettiin organisoimalla, sitoutuneella projektitiimillä sekä hyvällä ja aktiivisella yhteistyöllä eri toimijoihin, yrittäjiin ja hankkeisiin. Tavoitteet saavutettiin, vaikka projektihenkilöstössä oli suurta vaihtelevuutta ja toteuttamisessa oltiin pitkään jäljessä.

Hankesuunnitelman riskeissä oli mainittu kehittämisen keskittyvän liikaa kotimaisen matkailijan tarpeisiin. Tässä tiivis yhteistyö Visit Finland yhteistyötä toteuttavan Let's Go Tavastia -hankkeen kanssa piti huolen siitä, että kehittämistyö ja sisällöt vastasivat ennen kaikkea kansainvälisten matkailijoiden tarpeisiin.

Riskinä oli mainittu myös hankkeen jälkeisen ajan ylläpidon ja huollon ratkaisujen löytäminen. Hankkeessa toteutettujen teknisten toteutuksien osalta ylläpito on hoidettu jatkumaan eri tahoilla kaikille tuloksille:

- Flickr -kuvapankin kehittämistä jatkaa Avoin Häme -hanke ja kuvakanava siirretään lopulta Go Tavastia -sivuston alle, joka on osa Let's Go Tavastia -hanketta.
- Verkkosivut ja tuotetut sisällöt YouTube -kanavan kera siirtyvät myös omaksi kategoriakseen (luonto ja hyvinvointi) Go Tavastia -sivujen alle.
- DigiTrail -sovellus siirtyy Jotuca Oy:n ylläpidettäväksi 1.7.2019 lähtien. Yritys jatkaa myös mahdollisesti sovelluksen jatkokehittämistä.
- Sovelluksen lähdekoodi on toteutettu avoimella datalla, joka julkaistaan hankkeen lopussa 30.6.2019 mennessä hankkeen sivuilla tarvittavine teknisine dokumentteineen osoitteessa www.hamk.fi/digitrail.
- Metsähallitus ottaa ylläpidettäväksi hankkeen digitaaliset Outdooractive järjestelmään syötetyt luontoreitit, jotka ovat Metsähallituksen ylläpitämillä alueilla.
- Tutkimustuloksien hyödyntämistä jatketaan muissa hankkeissa mm. Tavastia Blueways, sote-alan uusissa apuraha- ja hankehakemuksissa

Hankkeen toteutumisen edetessä liian vähäisin henkilöstöresurssein reagoitiin nopeasti ja ketterästi. Ohjausryhmä ja rahoittaja hyväksyivät hankkeen toteuttamisen aikana tehdyt muutokset henkilöstöresursseihin syyskuu 2018. Lisäksi muutokset jatkoajasta ja resurssien siirto vuokratilasta ostopalveluihin ovat olleet tärkeitä tekijöitä hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Muutoksien hyväksyminen on ollut hankkeen toteuttamisen kannalta erittäin merkittäviä, erityisesti teknistä toteuttamista ajatellen. Tekniikka ja digitaaliset välineet muuttuvat jatkuvasti ja kehittämissä tulee ennakoita ja tehdä toteutuksia tulevaisuuteen katsoen, ei sen hetkiseen tekniikkaan peilaten. Tekniset toteutukset ovat vienneet pidemmän aikaa, kuin mitä suunnitelmissa on huomioitu. Lisäksi uudenlaista digitaalista DigiTrail luonto-opasta kohtaan on herättänyt valtakunnallisesti suurta kiinnostusta ja toiveita mukanaolosta on tullut eri maakunnista ja eri tapahtumista. Tämä työ on vienyt myös paljon projektityöntekijöiden aikaa.

4.3 YHTEISTYÖKUMPPANIT (LUETTELOSSA TÄRKEIMMÄT)

- Hämeen liitto
- Leader rahoittajat: Emo ry, Lounaplussa, Linnaseutu
- Kanta-Hämeen kunnat: Loppi, Tammela, Hämeenlinna, Hattula, Janakkala, Riihimäki, Forssa
- Metsähallitus
- Hämeen virkistysalueyhdistys
- Härkätien kylät ja kyläyhdistykset: Letku, Liesjärvi, Nummenkylä, Salonkylä, Räyskälä, Kouvala, Vojakkala, Lietsa, Renko, Kuittila, Portaankylä
- Hämeen kylät ry
- Lasten liikunnan tuki ry
- Outdoors Finland ja Visit Finland
- Rural Finland

- Luonto lisää liikettä -hanke, Metsähallitus
- Mennään metsään -hanke, LAMK
- Virtuaaliluonto -hanke, LAMK
- Keski-Suomen retkeilyreitit maailmankartalle -hanke, JAMK
- Pure Pirkanmaa -hanke, Ahlman
- Tavastia Blueways -hanke, Vanajavesikeskus
- Let's Go Tavastia -hanke, HAMK
- Matkalla kasvuun -hanke, KK Tavastia
- Metsäpelit -hanke, Metsänomistajat Päijät-Häme
- Ilvesreitti -hanke, Lopen kunta
- Itäisten kuntien reitistöhanke, Kaarinan kunta
- Kanta-Hämeen matkailualan yrittäjät: Eerikkilä Sport & Outdoor center, Jalolautta, Aulanko Outdoors, Evon luonto, Erärenki, Loimunalle, Vihreät Tassut, Meidän Iloranta, Enicare, Härkätien elämysporras, Letkun puoti, Portaan nahkurinverstaas, Mikkolan suoramyynä, Pelto-Seppälän tila, Räyskälän ilmailukeskus, Aulangon tornikahvila, Scandic Aulanko
- Muut yritykset ja toimijat: Jotuca, Outdoorsactive, 4K Media, valokuvaaja Anna Järvenpää, Hämeen Sanomat

4.4 TULOKSET JA VAIKUTUKSET

Hankkeesta ja sen toiminnasta on tiedotettu hankkeen ajan vahvasti ja kattavasti eri kanavilla ja yhteistyössä muiden hankkeiden ja toimijoiden kanssa. Tämä on taannut hankkeelle ja sen kehittämistyölle merkittävää näkyvyyttä ei pelkästään maakunnallisesti vaan myös valtakunnallisesti. DigiTrail hankkeen tulokset on nostettu esille GoTavastia.fi sivuille, jotka toimivat maakunnan matkailusivustona.

GoTavastia -sivuston analytiikan perusteella DigiTrail on ollut sivuston suosituimpia sisältöjä ja nousee alisivujen kärkeen useampaan kertaan. Tästä voidaan päätellä, että DigiTrail -hankkeen markkinointi on ollut onnistunutta ja tavoittanut luontomatkailijat.

Sivu	Sivun katselut	Yksilödyt sivun katselut	Keskm. sivulla käytetty aika	Saapumiset	Välitön poistuminen prosenteissa	% poistumisia	Sivun arvo
	14 903 % kokonaismäärästä: 100,00 % (14 903)	5 741 % kokonaismäärästä: 100,00 % (5 741)	00:00:53 Näkymän keskiarvo: 00:00:53 (0,00 %)	2 238 % kokonaismäärästä: 100,00 % (2 238)	Näkymän keskiarvo: 3,30 % (0,00 %)	15,02 % Näkymän keskiarvo: 15,02 % (0,00 %)	0,00 € % kokonaismäärästä: 0,00 % (0,00 €)
1. /	1 360 (9,13 %)	540 (9,41 %)	00:00:41	484 (21,63 %)	4,75 %	21,69 %	0,00 € (0,00 %)
2. /fi/digitrail/	1 087 (7,29 %)	409 (7,12 %)	00:00:48	395 (17,65 %)	2,27 %	30,63 %	0,00 € (0,00 %)
3. /fi/nahtavytydet/	718 (4,82 %)	206 (3,59 %)	00:00:33	172 (7,69 %)	0,00 %	17,27 %	0,00 € (0,00 %)
4. /fi/majoittuminen/	586 (3,93 %)	118 (2,06 %)	00:00:18	46 (2,06 %)	0,00 %	7,85 %	0,00 € (0,00 %)
5. /accommodations/	537 (3,60 %)	137 (2,39 %)	00:00:57	65 (2,90 %)	0,00 %	9,31 %	0,00 € (0,00 %)
6. /fi/	355 (2,38 %)	142 (2,47 %)	00:00:49	63 (2,82 %)	3,17 %	12,39 %	0,00 € (0,00 %)
7. /fi/ruoka-ja-juomat/	280 (1,88 %)	67 (1,17 %)	00:00:18	45 (2,01 %)	2,22 %	12,50 %	0,00 € (0,00 %)
8. /fi/digitrail/	270 (1,81 %)	72 (1,25 %)	00:02:18	44 (1,97 %)	4,55 %	17,78 %	0,00 € (0,00 %)
9. /fi/digitrail/retkeilyreitit/	255 (1,71 %)	81 (1,41 %)	00:00:28	8 (0,36 %)	0,00 %	5,10 %	0,00 € (0,00 %)
10. /fi/digitrail/retkeilyreitit	199 (1,34 %)	34 (0,59 %)	00:03:19	26 (1,16 %)	15,38 %	8,54 %	0,00 € (0,00 %)
11. /sights/	187 (1,25 %)	57 (0,99 %)	00:00:25	4 (0,18 %)	25,00 %	6,95 %	0,00 € (0,00 %)
12. /fi/digitrail/melontareitit/	183 (1,23 %)	61 (1,06 %)	00:00:22	4 (0,18 %)	0,00 %	6,01 %	0,00 € (0,00 %)
13. /companies/company/313-bb-matin-ja-maijan-majatalo/12-suite-paketti	161 (1,08 %)	2 (0,03 %)	00:00:22	1 (0,04 %)	0,00 %	1,24 %	0,00 € (0,00 %)
14. /?page_id=984	146 (0,98 %)	46 (0,80 %)	00:00:12	8 (0,36 %)	0,00 %	9,59 %	0,00 € (0,00 %)
15. /fi/digitrail/retkeilyreitit/aulanko	146 (0,98 %)	55 (0,96 %)	00:01:55	20 (0,89 %)	0,00 %	17,12 %	0,00 € (0,00 %)
16. /?page_id=2905	130 (0,87 %)	61 (1,06 %)	00:00:41	11 (0,49 %)	0,00 %	23,85 %	0,00 € (0,00 %)
17. /nature/	111 (0,74 %)	43 (0,75 %)	00:00:42	4 (0,18 %)	25,00 %	8,11 %	0,00 € (0,00 %)
18. /de/	105 (0,70 %)	35 (0,61 %)	00:00:45	20 (0,89 %)	0,00 %	13,33 %	0,00 € (0,00 %)
19. /fi/digitrail/pyorailyreitit/	96 (0,64 %)	40 (0,70 %)	00:00:46	2 (0,09 %)	0,00 %	2,08 %	0,00 € (0,00 %)
20. /fi/yritykset/yritys/53-urpolan-kartano	94 (0,63 %)	46 (0,80 %)	00:00:28	1 (0,04 %)	0,00 %	5,32 %	0,00 € (0,00 %)
21. /fi/digitrail/retkeilyreitit/loppi	92 (0,62 %)	43 (0,75 %)	00:01:30	1 (0,04 %)	0,00 %	8,70 %	0,00 € (0,00 %)
22. /fi/digitrail/retkeilyreitit/evo	89 (0,60 %)	37 (0,64 %)	00:02:02	6 (0,27 %)	0,00 %	19,10 %	0,00 € (0,00 %)
23. /ru/достопримечательности-тавастии/	87 (0,58 %)	22 (0,38 %)	00:00:14	5 (0,22 %)	0,00 %	10,34 %	0,00 € (0,00 %)
24. /recreation/	83 (0,56 %)	25 (0,44 %)	00:01:53	3 (0,13 %)	0,00 %	7,23 %	0,00 € (0,00 %)
25. /eat-and-see/	81 (0,54 %)	28 (0,49 %)	00:00:07	3 (0,13 %)	0,00 %	4,94 %	0,00 € (0,00 %)

GoTavastia sivustoanalytiikan yhteenvedosta voidaan nähdä DigiTrailin sisältöjen suosio.

Tutkimuksien mukaan enää harva käyttää tietokonetta vaan yhä entistä enemmän välineenä toimii mobiililaitte, joka on aina käyttäjän mukana. DigiTrail -hankkeessa on lähdetty digitalisoimaan ja tuottamaan materiaalia ja sisältöjä niin luontomatkailijoille kuin matkailualan yrittäjille ja toimijoille soveltuen ja skaalautuen mobiililaitteille ja huomioiden niiden käytettävyyttä.

Hanke ja siinä tehtävä kehittämistyö on saanut paljon palautetta. Alkuun palaute oli melko negatiivista ja epäilevää, erityisesti sovelluksen suhteen. Työtä jatkettaessa palaute on ollut positiivista ja kehittämis ehdotukset ovat olleet sovelluksen ja hankkeen kehittämistyötä ajatellen innostavia ja tarpeelliseksi koettuja. Sovelluksesta saatu palaute on ollut odotetun laista: ”sovellus on kaatunut”, ”teemapisteet eivät avaudu aina”, ”tarvitaan ääniohjaus”, ”sovellus pitäisi olla myös iOS laitteille”. Olemme kiitollisia kaikesta palautteesta, mutta olemme myös muistuttaneet, että kyseessä on pilotti – ei valmis tuote. Sovelluksen tuotteistaminen vaatii paljon työtä teknisen kehittämisen, markkinoinnin, yhteistyön eri toimijoiden kanssa ja toimivuuden varmistamisen suhteen. Sovelluksen palautteissa ollaan myös otettu kantaa reitteihin. Valtaosa näitä palautteita koskee reittien laajentamista myös muihin maakuntiin ja reittien laajentamista myös hiihto- ja luistelureiteiksi eli ympärivuotiseksi luontoliikuntasovellukseksi. Vain yhdessä palautteessa on pohdittu reittien kulkemista kesäasukkaiden mökkien läheisyydestä. Kaikki reitit on kuitenkin suunniteltu yhdessä alueiden ja Metsähallituksen kanssa kulkemaan jo olemassa olevia, ylläpidettyjä ja siten myös julkisia luontopolkuja pitkin.

Sovellus ja sen sisällöt ovat herättäneet paljon mielenkiintoa myös Kanta-Hämeen maakunnan ulkopuolella mm. Pirkanmaalla, jossa TAYS (Tampereen yliopistollinen sairaala) on testannut hankkeelle tehdyn opinnäytetyön puitteissa sovellusta henkilöstönsä hyvinvointipäivillä. TAYS on kiinnostunut ottamaan sovelluksen osaksi työhyvinvointitoimintaa, mikäli sovellus on tulossa ladattavaksi myös iOS laitteille. TAYSin piloteista on saatu runsaasti arvokasta palautetta ja kehitysehdotuksia. Sovellus on toiminut testaajilla pääasiassa hyvin. Teemapisteillä käyttäjät ovat toivoneet kuitenkin sovellukseen ääniohjauksen, jotta erilaisten hyvinvointitehtävien suorittaminen onnistuisi helpommin:

”Appi toimi ihan mallikkaasti, se aina ”hälytti” vähän ennen rastia/joogapistettä ja kaikki liikeohjeet avautuivat ilman ongelmia. Kokonaisuus oli tosi kiva, rasteja sopivin välimatkoin, reitti sopivan mittainen (minulta meni tunnin verran kiertämiseen leppoisaalla tahdilla), luonto oli todella ihana tietenkin ja käkikin kukkui! Ainoa miinus olivat hyttyset, jotka ”hieman” häiritsivät keskittymistä ;).”

”Käytettävyyden kannalta paras olisi semmoinen appi, jossa voisi kuunnella ja ehkä jopa katsoa liikkeit - pieni videopätkä siis. En tiedä, onko tämä mahdollista tässä DigiTrail-sovelluksessa. Oli vähän hankalaa samaan aikaan tiirata puhelinta ja koittaa tehdä liikettä.”

TAYSin pilotointien palautteista on tehty yhteenveto loppuraportin liitteeksi (Liite 7).

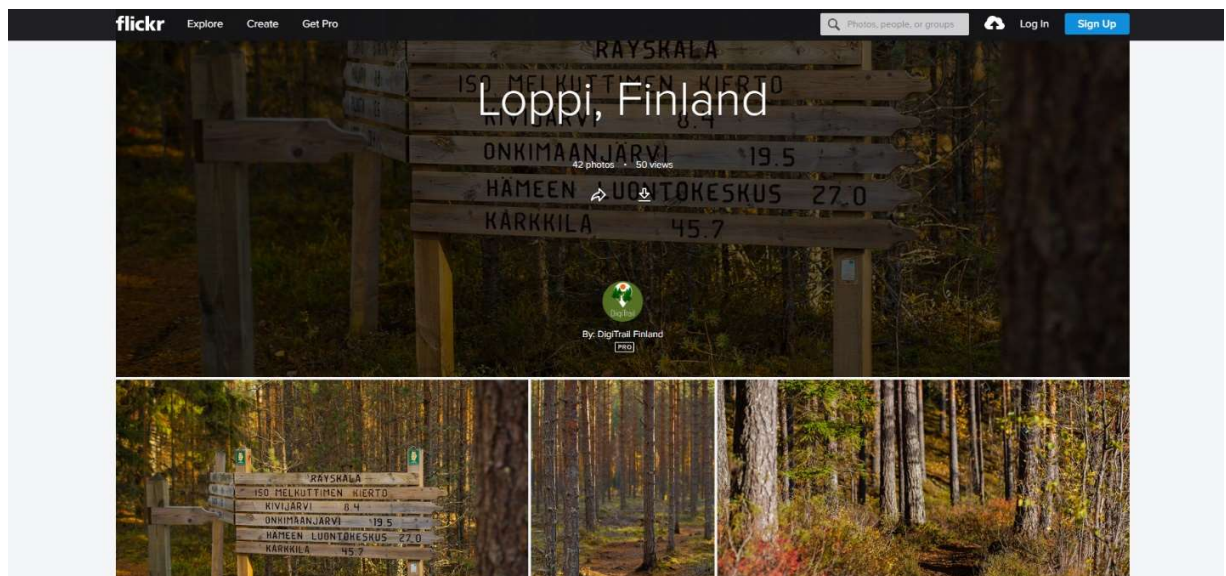
TAYS pilotointipäivä 15.5.2019 Tampereen Kaupin urheilupuistossa. Reitin lähtöpisteellä sovellusta lataamassa.

Hanke on ollut esillä useilla eri kanavilla ja on ollut monessa tapahtumassa niin mukana kuin järjestämässäkin. Viestintäkanavat/tiedotuskanavat ja järjestelmät, joissa hankkeen toiminnasta tiedotetaan muille toimijoille/hankkeille. (kts. liite 1):

- uutiskirjeet kuukausittain Let's Go Tavastia -hankkeen kanssa (vastaanottajia noin 760)
- Hämeen raitti tiedotuskanavana hankkeen toiminnasta, artikkelit ja blogikirjoitukset
- Rural Finland hankkeen kautta tietoa DigiTrail -hankkeen toiminnasta ja tapahtumien järjestämisestä
- Facebook kanavat (Matkailun kehitystä Kanta-Hämeessä, hankkeen oma Facebook kanava)
- artikkelit eri lehtiin ja julkaisuihin (Täplä, kylälehdet, Ympäristö ja terveys -lehti)
- vertaisarvioitujen artikkelien kirjoittaminen HAMK Unlimited professional sarjaan, joista syntynyt myös DigiTrail julkaisujen kokoelma
- lehtien kirjoittamat artikkelit hankkeesta (mm. Hämeen Sanomat, Forssan Lehti)
- Finterest palvelu
- Izi.Travel ja AllTrails sovellukset
- Virtual Traveller sivusto
- Retkipaikka ja Naturally Finland sivuilla reitit esillä

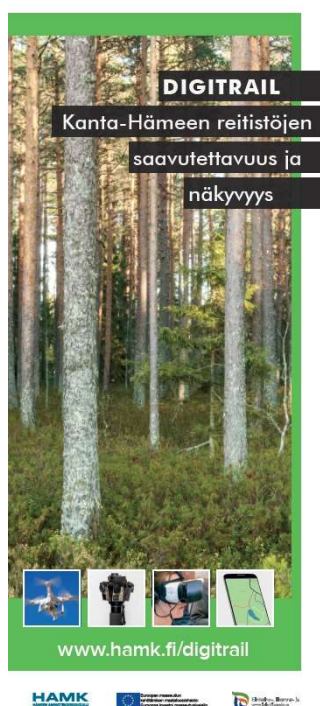
- Outdooractive sivuilla reitit ja kohteet esillä, josta tiedot nousevat myös Visit Finland sivuille esille
- hankkeen verkkosivut (www.hamk.fi/digitrail ja www.digitrail.fi)
- hankkeen sosiaalisen median kanavat: YouTube (videoiden katselukerrat yhteensä 2508), Pinterest (seuraajia 3, noin 210 kuvien katselua/kk), Facebook (seuraajia 212), Instagram (seuraajia 294), Flickr (seuraajia 2, noin 200 000 katselukertaa)
- blogikirjoitukset eri sivustoille hankkeesta ja sen kehittämistyöstä
- kansainvälinen artikkeli suullisesta esitysehdotuksesta OEB 2019 konferenssiin
- monet eri tilaisuudet sekä tapahtumat
- jokaisella aloituspisteellä sekä Härkätien kylillä ja majoituspalveluilla on DigiTrail - hankkeesta tietoa sekä sovelluksen lautasohjeet
- opiskelijoiden tekemät opinnäytetyöt, työharjoittelut ja hankkeelle tehdyt opintoihin liittyvät projektit. Yksi vaikuttavimmista opinnäytetöistä, joka DigiTrail hankkeelle on tehty, koskee yhteistyöverkostomallia, jota voidaan hyödyntää myös muilla alueilla ja seutukunnilla. Tätä työtä on hyödynnetty uuden matkailuorganisaation (Elinvoimaa Hämeeseen ry) rakentamisessa ja Hämeenlinnan alueen matkailun kehittämisessä eri teemaryhmien avulla.

Videoiden ja erityisesti valokuvien toteuttaminen hankkeen puitteissa on ollut alueen toimijoille ja yrittäjille tärkeä ja arvokas osa tukemassa heidän toimintaansa ja lisäämässä näkyvyyttä alueen luontomatkailukohteista. Kuvia ovat käyttäneet mm. kunnat, useissa eri esitteissä, oppaissa ja verkkosivuilla. Flickr valokuvapankista on saatu paljon hyvää palautetta ja yrittäjät sekä toimijat ovat saaneet kuvat omaan vapaaseen käyttöön. Flickr tilin on toivottu laajenevan ja tätä kehittämistyötä onkin jatkettu muiden HAMKin hankkeiden puitteissa.

Monet toimijat, kuten esim. kunnat, ovat käyttäneet hankkeessa tuotetun Flickr -tilin kuvia omassa toiminnassaan ja markkinoinnissa.

Hankkeessa on toteutettu printtimateriaalia, kuten hankkeen roll up sekä postikorttikokoinen esite hankkeesta, alueen retkeilyreiteistä ja hankkeesta kehitetystä sovelluksesta. Lisäksi printtiesitteitä on tehty yhteistyössä Let's Go Tavastia -hankkeen ja Western Lakeland tahojen (Visit Tampere, Visit Lahti sekä Visit Jyväskylä) kanssa. Tässä yhteistyössä ovat syntyneet ja maailmalla (erityisesti Japanissa ja Saksassa) jaettu tuotemanuaali.

Hankkeen markkinointimateriaaleina toimivat mm. hankkeen roll-up ja postikortti, jonka pintaa raaputtamalla pääsee aistimaan myös tuoksun kautta Suomalaista metsää.

Hankkeen loppuseminaari pidettiin Aulangolla 8.5.2019. Mukana seminaarissa oli suuri osa hankkeen yhteistyökumppaneita, jolloin hankkeen vaikuttavuudesta ja hyödystä saatiin myös samalla palautetta. Palautteen mukaan hankkeessa toteutettuja digitaalisia luontoreittejä on hyödynnetty omassa toiminnassa. Samoin Flickr kuvat ja YouTube videot on ollut useamman toimijan käytössä. Vaikuttavana ja merkittävänä tekijänä yhteistyökumppanit ovat pitäneet myös hankkeen useita järjestämiä tilaisuuksia, jossa on voinut verkostoitua ja oppia uusia asioita luontomatkailusta. Myös hankkeen hyvää yhteistyötä arvostettiin. Hankkeen päätyttyä tuloksien ja niiden jatkokehittämiseltä odotetaan alueen toimijoilta paljon. Hyvää työtä ja sen kehittämistä toivotaan voivan jatkaa. Erään seminaariin osallistujan palaute: ”Hienosti toteutettu hanke ja hyviä tuloksia!”

5. ESITYKSET JATKOTOIMENPITEIKSI

DigiTrail -hankkeessa tehtiin laajan osaaja ja toimijaverkoston kanssa yhteistyötä luontomatkailun parissa toimivien toimijoiden ja yrittäjien kanssa. Hankkeen vetäjän HAMK Smartin vahvaa digitaalisuuden tutkimus- ja kehittämistoimintaa sekä opetusta ja oppilasresursseja hyödynnettiin hankkeen aikana.

Hankkeen aikana luotiin hyviä yhteistyöverkostoja ja saatiin ihmiset aidosti kiinnostumaan luontoreiteistä ja hyödyntämään digitaalisia välineitä luontomatkailussa ja omassa toiminnassaan. Aktiivinen verkostotoiminta jatkuu ja hankkeen toimijat ovat sitoutuneet tukemaan hyvien käytänteiden jatkuvuutta mm. Elinvoimaa Hämeeseen ry:n kautta ja eri tapahtumissa.

Hankkeen tulokset jäävät elämään myös hankkeen päätyttyä seuraavasti:

- Flickr tili siirtyy Avoin Häme -hankkeen jatkokehitettäväksi maakunnalliseksi avoimeksi palveluksi eri toimialojen yrittäjien ja toimijoiden käytettäväksi ja Avoin Häme hankkeen päätyttyä Western Lakeland -hankkeen www.gotavastia.fi sivujen alle
- YouTube tilin videot jäävät näkyville ja siirtyvät Let's Go Tavastia sekä Western Lakeland -hankkeiden hallinnoimiksi
- www.digitrail.fi sivusto siirretään Let's Go Tavastia -hankkeen www.gotavastia.fi sivujen alle. Nämä sivut ovat vastaavat kuin esim. Visit Lahti sivusto.
- Sovelluksen ylläpito ja kehittäminen siirtyy Jotuca Oy yritykselle. Yritys ylläpitää sovellusta sellaisenaan kuin se on hankkeen aikana tehty ja toteutettu sekä tuo esille sovelluksen rahoittajan ja hankkeen. Sovellus on jatkossakin ylläpidetty, avoin ja ilmainen kaikille sellaisenaan kuin se on DigiTrail-hankkeen aikana toteutettu. Jotuca on aktiivinen valtakunnallinen luontomatkailualalla toimiva yritys, joka tuntee jo hyvin alueen yrittäjät ja toimijat sekä myös valtakunnalliset merkittävät ja vaikuttavat toimijat. Näin Kanta-Hämettä ja sen kohteita saadaan paremmin esille. Jotucalla on yrityksenä potentiaalia saada sovelluksesta kasvatettua valtakunnallisesti merkittävä kokonaisuus palvelemaan laajempaa käyttäjäkuntaa – myös kansainvälisiä matkailijoita – ja tehdä kehittämistyötä hankekehityksen aikana saatujen palautteiden pohjalta.
- Artikkelit niin HAMK Unlimited kuin muut lehtiartikkelit ovat verkossa löydettävissä mm. kootusti www.hamk.fi/digitrail
- Sovellusta käyttävät toiminnassaan hankkeen päätyttyä useat eri tahot luontomatkailijoiden lisäksi, kuten Lasten liikunnan tuki ry, Tavastia Blueways -hanke, Tampereen yliopistollinen sairaala (TAYS), sekä alueen luontomatkailualan yrittäjät

Matkailun kehittäminen ja näkyvyyden lisääminen erityisesti kansainvälisillä markkinoilla tarvitaan pitkäjänteistä toimintaa. Onnistuakseen tässä tarvitaan eri toimijoiden vahvaa yhteistyötä ja verkostoitumista. DigiTrail -hanke on osoittanut, että yhteistyöllä ja kohteiden, tarinoiden sekä mahdollisuuksien tekeminen näkyväksi erityisesti digitaalisesti, on mahdollisuus parantaa alueen vetovoimaisuutta ja näkyvyyttä luontomatkailijoiden keskuudessa. Yhteistyö ja laajat verkostot mahdollistavat pitkäjänteisen työn jatkuvuuden sekä uusien avausten jalkautumisen. Tarvitaan myös

alueellista resurssointia viestintään, tapahtumiin ja tiedon jakamiseen, jotta hyvin alkanut työ saadaan jatkumaan ja vahvistumaan.

Matkailijamäärät ovat edelleen kasvussa Suomessa. Uutena trendinä painottuvat vahvasti hyvinvointi- ja luontoteemaiset matkat niin kotimaan kuin kansainvälisten matkailijoiden keskuudessa. Hyvinvointi matkailijat ovat valveutuneita ja vaativat kohteilta vastuullisuutta. Tässä erityisesti erilaiset sertifikaatit ja laatumerkit ovat merkittävässä roolissa. Ilman näitä sertifikaatteja ei yrittäjillä ole enää välttämättä mahdollisuutta päästä eri myyntikanaviin, sillä myyntikanavat ovat alkaneet vaatimaan pääsyehtona sertifikaatteja. DigiTrail -hankkeen luontomatkailun kehittämiselle on haettu jatkoa Slow Tavastia - Hyvinvointi- ja ruokamatkailun kehittämisellä elinvoimaa Kanta-Hämeen maaseudulle -hankkeella. Slow Tavastia vastaa tuleviin tarpeisiin hyvinvointi matkailun kehittämisessä, erityisesti alueen yrittäjien tukea kaipaamiin osa-alueisiin tuotteistamiseen, palvelumuotoiluun ja valmennuksiin liittyen.

Useissa tilaisuuksissa ja matkamessuilla on käynyt selväksi, että Kanta-Häme on huonosti tunnettu alue Suomessa niin kotimaan kuin kansainvälisten matkailijoiden keskuudessa. Muut alueet tunnetaan paljon paremmin ja näihin kohteisiin myös matkustetaan enemmän. Syynä tähän on alueelta puuttuva matkailuorganisaatio, joka tekisi töitä näkyvyyden ja saavutettavuuden hyväksi. Let's Go Tavastia, Western Lakeland, VIKKE (virtuaalinen kulttuurimatkailu Kanta-Hämeessä) ja DigiTrail -hankkeet ovat tehneet yhdessä hartiavoimin töitä näkyvyyden eteen, messuilla, tapahtumissa, mediassa, viestimällä eri kanavissa, järjestämällä valmennuksia ja koulutuksia, toteuttamalla esitteitä ja osallistumalla sekä järjestämällä FAM-vierailut jne. Tuloksia on saatu jo paljon aikaan, mutta hankkeiden luonteen vuoksi toiminta ei ole pysyvää. Vaikka hanketoiminnan ja yrittäjien aktiivisuuden sekä heille verkostoitumismahdollisuuksien luomisen myötä on alueelle saatu syntymään Elinvoimaa Hämeeseen ry, on sen toiminta vasta käynnistymässä ja vielä hyvin epävakaa. Tilannetta helpottamaan on hanketoiminta alueelle elinehto. Tueksi tarvitaan matkailualan hankkeita, jotta alueen matkailua ja yrittäjien elinvoimaisuutta saadaan vahvistettua. Tässä uudet hankkeet toimivat tukena, mm. maaseuturahastolta haettu Slow Tavastia.

6. ALLEKIRJOITTAJAT JA PÄIVÄYS

Hämeenlinnassa 5.9.2019,

Heidi Kerkola
projektipäällikkö
DigiTrail -hanke

Liitteet

Liite 1 Medianäkyvyys

Liite 2 Kuvaus hankkeen toteutumisesta

Liite 3 Kehittämissuunnitelmat reiteille

Liite 4 Arvioinnit reiteistä

Liite 5 Luokitukset reiteistä

Liite 6 Reittikuvaukset

Liite 7 TAYS pilotointien palautteiden yhteenveto

LIITE 1 Medianäkyvyys

HAMK Unlimited Professional artikkelit

DigiTrail hankkeen julkaisukokoelman artikkelit:

- syksy 2019 The Effectiveness of Advertising Tourism Services on the Internet
- 27.3.2019 Digitaalisuus mukana metsässä ja metsä mukana digitaalisuudessa
- 21.3.2019 Metsäalan koulutus ja kasvava luontomatkailu
- 15.2.2019 ”Paras päivä ikinä” – oppilaat kehittämässä luontoliikuntapäivää
- 13.2.2019 Digitaalinen kehittämistyö luontomatkailussa
- 4.2.2019 Digitaalisuuden avulla matkailupalveluista uusia elämyksiä

Muut artikkelit ja lehtijutut

- 5/2019 Mobiili retkeilijän mukana metsässä, Ympäristö ja terveys -lehti
- 29.5.2019 Oppia ja iloa vesiluonnosta, lehtiartikkeli Forssan lehti
- 27.5.2019 Kännykkä luonto-oppaana, lehtiartikkeli Täplä-lehdessä (s.12)
- 2.5.2019 Kulttuuripyöräilytapahtumasta lehtiartikkeli, jossa myös DigiTrail esillä Janakkalan Sanomissa
- 5.2.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin pyöräilyreitistä, Hämeen Härkätie
- 4/2019 jätetty suullisen esityksen pitämisestä arvostettuun kansainväliseen OEB -konferenssiin esitysehdotus. Esityksen aiheena on lasten liikkumisesta luonnossa ja luontoarvoista sekä luonnossa oppimisesta digitaalisten välineiden avulla.
- 30.1.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin reitistä Lopella
- 23.1.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin reitistä Aulangolla
- 21.1.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin reitistä Evolla
- 10.1.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin reitistä Tammelassa
- 29.12.2018 DigiTrail-sovellus esillä Forssan Lehdessä
- 28.12.2018 DigiTrail-sovellus esillä Hämeen Sanomien verkkolehdessä
- 14.12.2018 Retkipaikka blogikirjoitus Hämeen Härkätien DigiTrail -pyöräilyreitistä
- 24.11.2018 DigiTrail-sovellus esillä videona YLE:n koti- ja Facebook-sivuilla
- 21.11.2018 DigiTrail-sovellus esillä YLE TV1:n pääuutisissa (19:46 min kohdalla)
- 21.11.2018 DigiTrail-sovellus esillä YLE TV1:n alueuutisissa
- 21.11.2018 Retkipaikka blogikirjoitus Lopen DigiTrail -reitistä
- 8.11.2018 The importance of using hashtags in modern society -blogikirjoitus, www.digitrail.fi
- 7.11.2018 DigiTrailin blogikirjoitus Maaseutu.fi -sivuilla
- 18.10.2018 Retkipaikka blogikirjoitus Evon DigiTrail -reitistä
- 11.10.2018 Kohti metsäkylpyohjaajakoulutusta -blogikirjoitus, www.digitrail.fi
- 9.10.2019 Retkipaikka blogikirjoitus Tammelan DigiTrail -reitistä
- 8.9.2018 Hämeen Sanomat – artikkeli kuvakilpailun voittajasta
- 8.9.2018 Forssan lehti – artikkeli kuvakilpailun voittajasta
- 6.8.2018 Hämeen Sanomat – artikkeli heinäkuun tykätymmistä kuvista valokuvakilpailussa
- 25.7.2018 Luontoelämyksiä Lopen reittien varrelta kaikille aisteille -blogikirjoitus, www.digitrail.fi
- 6.7.2018 Erätaidot – mihin niitä enää tarvitaan? -blogikirjoitus, www.digitrail.fi

- 5.7.2018 Hämeen Sanomat – artikkeli kesäkuun tykätymmistä kuvista valokuvakilpailussa
- 25.6.2018 Mitä luontopaikan nimi kertoo sen historiasta -blogikirjoitus, www.digitrail.fi
- 18.6.2018 German students testing nature trails with DigiTrail app -blogikirjoitus, www.digitrail.fi
- 3.6.2018 Forssan Lehti – artikkeli DigiTrailin järjestämästä valokuvakilpailusta
- 28.5.2018 Hämeen Sanomat – artikkeli DigiTrailin järjestämästä valokuvakilpailusta
- 18.5.2018 Villiä maustamista -blogikirjoitus, www.digitrail.fi
- 10.5.2018 MustiRun tapahtumassa YLE alueuutisissa ja radiossa
- 05/2018 Tammelassa tapahtuu 2018
- 21.4.2018 Hämeen Sanomat – Aulanko herää -ulkoilmamessut keräsivät reippaasti väkeä Aulangolle
- 20.4.2018 Luonnon edessä sinä voit olla oma itsesi -blogikirjoitus, www.digitrail.fi
- 6.4.2018 Hämeen yrittäjät – DigiTrail tuo luontoreitit ja palvelut puhelimeen
- 28.3.2018 Lammille.fi – Evolle vesiluonnon tutkimusaiheinen luontopolku
- 31.1.2018 Lopen Lehti – Kyläkohteita retkeilyreittikartoille
- 24.1.2018 Forssan Lehti – Luontopalvelut yhteisen alustan alle
- 23.1.2018 Hämeen Sanomat – Digitrail houkuttelee turisteja Kanta-Hämeen luontoon
- 16.12.2017 Hämeenlinnan Kaupunkiuutiset – Digitrail markkinoi Kanta-Hämeen retkeilyreittejä
- 29.11.2017 ePressi – Digitaalisuus luo uusia mahdollisuuksia luontomatkailuun
- 8.11.2017 Forssan Lehti – Asiakasta ei kannata omia
- 8.11.2017 luontoon.fi – Forssan seutukunnan luontoliikunnan helmiä jalostetaan yhteisellä tahdolla ja teoilla
- 4/2017 Vojakkalan viesti
- 10.4.2017 Artikkelitapahtumasta: Luontomatkailun kasvulle luodaan pohja yhteisesti sopien
- 29.11.2017 Vastuullisuus uutiset.fi – Digitaalisuus luo uusia mahdollisuuksia luontomatkailuun

Hankkeen raportit

- **Beacon-pilot loppuraportti**

Beacon-pilotin tavoitteena oli hyödyntää Googlen kehittämää Physical Web –nimistä ominaisuutta, sekä saada tällä näkyvyyttä yrityksille ja tuottaa tutkimustulosta Älykkäät palvelut - tutkimusyksikölle. Tuloksena saatiin arvokasta tutkimustulosta sekä kokemusta beaconeista ja Physical Web ominaisuudesta. Tietoja kuinka monta kertaa mainoksia/nettisivuja on avattu, voidaan valvoa Azure palvelun kautta (kuinka monta kertaa beacon lähetti ilmoituksia, ei kuitenkaan voida tietää). Physical Web ominaisuus on kuitenkin käyttäjille vieras käsite ja vaatii paljon toimia käyttäjältä, ehkä juuri tämän takia mainoksia ei avattu kertaakaan. Beaconin käyttö mainonnassa ei ole vielä toimiva ratkaisu, tämä vaatii käyttäjältä liikaa toimenpiteitä omaan älylaitteeseen ja käyttäjät harvoin haluavat mainoksia älylaitteelleen.

[Beacon-pilot Loppuraportti.pdf](#)

- **Reittien esteettömyys ja saavutettavuus kartoitukset**

Kesällä 2018 HAMK Liikennealan opiskelijat kartoittivat DigiTrail-hankkeen lyhyiden ja keskipitkien luontoreittien esteettömyyttä ja saavutettavuutta. Osassa kartoituksia oli myös kohderyhmää mukana.

[Aulanko, helpon luontoreitin esteettömyyskartoitus](#)

[Aulanko, keskipitkän luontoreitin esteettömyyskartoitus](#)

[Evo, helpon luontoreitin esteettömyys](#)

[Evo, keskipitkän luontoreitin esteettömyys](#)
[Loppi, lyhyen ja keskipitkän luontoreitin esteettömyys](#)
[Tammela, helpon luontoreitin esteettömyys](#)
[Tammela, keskipitkän luontoreitin esteettömyys](#)
[Aulangon luontoreitistön saavutettavuus rautatieasemalta](#)
[Tammelan, Lopen ja Evon luontoreitistöjen saavutettavuus](#)

- **Reitistöjen kehittämissuunnitelma**

Tässä dokumentti toimii DigiTrail -hankkeen puitteissa kehitettyjen Kanta-Hämeen alueella sijaitsevien luontopolkujen sekä Hämeen Härkätien kehittämissuunnitelmana. Kehittämissuunnitelmassa on myös kartoitettu ja alustavasti jo suunniteltu II-aallon kehittyvät reitit ympäröiviin maakuntiin. Kehittämissuunnitelman tarkoituksena on antaa suosituksia ja parannusehdotuksia palveluiden, toiminallisuuksien, opasteiden, aktiviteettien, mutta myös ylläpitoon ja maisemanhoitoon liittyen, erityisesti hankkeen pääkohderyhmää – kansainvälisiä matkailijoita ajatellen.

[DigiTrail reitistöjen kehittämissuunnitelma \(PDF\)](#)

Opinnäytetyöt

- Jokinen, Heidi (2018) – [Luontomatkailijoille suunnattujen tapahtumien kartoitus ja kansainvälistäminen Kanta-Hämeen alueella](#)
- Toivanen, Karita (2018) – [Yhteistyöllä menestykseen: Seudullisen matkailuyhteistyömallin rakentuminen palvelumuotoilun menetelmin](#)
 - [Video opinnäytetyön tuloksista – Yhteistyöllä menestykseen](#)
- Lintusalo, Samo (2018) – [Käyttäjähallintaominaisuuden implementointi WordPress-sivustolle](#)
- Lavonen, Toni (2019) – [Paikkatietojen hakeminen Google Places -ohjelmointirajapinnasta Android-sovelluksessa](#)
- Teresa Ågren ja Tuula Rautio (2019) – [Luonnon hyvinvointivaikutukset – digitaalisuus osana luontokokemusta](#)
- Sillman, Jarmo (2019) – [Aulangon ulkoilureittien saavutettavuus ja sen kehitys](#)
- Blaser, Markus (2019) - [Development of a general maturity model for Smart Tourism Destinations](#)
- Lehtisyrjä, Jerry (2019) valmistuu loppuvuodesta 2019
- Katja Lahtinen (2019) valmistuu loppuvuodesta 2019
- Leena Korhonen (2019) valmistuu loppuvuodesta 2019

Tapahtumat

- 9.5. 2019 Tavastia Blueways hankkeen vesiluontopolun pilotointi testiryhmällä DigiTrail sovellusta käyttäen
- 21.5.2019 hankkeen esittely DC4Work hankkeen kansainvälisille vieraille
- 15.5.2019 Tampereen yliopistollisen sairaalan pilotointipäivä DigiTrail sovelluksen testaaminen Kaupin metsässä metsäjoogasisällöillä
- 13-14.5.2019 Fiksu Assa tapahtuma Hämeenlinnan rautatieasemalla
- 13.5.2019 hankkeen esittelyä Heinolan ja Eurajoen kunnille
- 11.5.2019 Kulttuuripyöräilytapahtuma Hattulassa, Hämeenlinnassa ja Janakkalassa
- 8.5.2019 hankkeen Digi ja luonto -loppuseminaari yhteistyössä Tavastia Blueways hankkeen kanssa
- 20.-21.3.2019 maaseutumatkailutoimijoiden seminaaripäivät, Ähtäri
- 5-10.3.2019 ITB Berlin kansainväliset matkailualan messut, Berliini
- maaliskuu 2019 Tammelan reittien pilotointia osana opinnäytetyötä
- 7.2.2019 klo 12-13 „Lessons Learned in the DigiTrail project and new project challenges” Online Session
- 21.1.2019 Rural Finland, matkailukehittäjien palaveri, Hämeenlinna
- 11.10.2018 Luontomatkaileuseminaari, Haltia, Nuksio. Seminaarin järjestivät yhteistyössä DigiTrail ja Virtuaaliluonto -hankkeet sekä Retkipaikka.
- 13.10.2018 E.trail Run -polkujuoksutapahtuma
- 30.9.2018 Poronpolku -tapahtuma
- 21-23.9.2018 Evo trail -polkujuoksutapahtuma
- 17-20.9.2018 Outdoors Finland opintomatka Saksa & Sveitsi
- 9.6.2018 Avoimet kylät -päivä, Hämeen kyläpäivä Härkätiellä
- 30.5.2018 Pure Pirkanmaan seminaarissa DigiTrail esittely
- 10.5.2018 Musti-run Tammela ja pilotointi
- 21.4.2018 Aulanko Herää – Puistometsän messut Koko perheen liikunnallinen puistometsän messut. Paljon koettavaa ja nähtävää, yhteensä 22 eri toimipistettä. Voit kiertää reitin myös DigiTrail mobiilisovelluksen avulla.
- 20.-21.3.2018 Maaseudun matkailukehittäjien seminaari, esitys DigiTrailista 20.3
- 25.1.2018 Työpaja, Nummenkylä, Renko.
Julkaisut tapahtumasta: Forssan Lehti ja [Lopen Lehti FL digitrail kylätyöpajat.jpg](#)
[Lopen lehti 31012018.jpg](#)
- 23.1.2018 Työpaja, Vojakkalan kylä, Loppi
- 17.1.2018 Työpaja, Portaan kylä, Tammela
- 30.11.2017 Digitaalisuus retkeilyreiteillä -seminaari, Aulanko. DigiTrail- ja Mennään metsään hankkeiden yhdessä järjestämä tilaisuus.
- 8.11.2017 Luontomatkaileun ideariihi, Tammela. DigiTrail ja Luonto lisää liikettä -hankkeiden yhteinen seminaari luontomatkaileutoimijoille.
- 22-23.5.2017 Luonnosta liiketoimintaa ja hyvinvointia valmennus, Tammela
- 19.4.2017 Luontomatkaileu yrittäjien ideariihi, Loppi. DigiTrail -hankkeen ja Lopen kunna yhdessä järjestämä tilaisuus Lopen luontomatkaileuyrittäjille.
- 5.4.2017 Luontomatkaileuseminaari, Evo. DigiTrail ja Mennään metsään -hankkeiden yhteinen seminaari.

LIITE 2 Kuvaus hankkeen toteutumisesta

SYKSY 2016 - KEVÄT 2017

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui ensimmäisen kerran helmikuussa 2017, ja toimintasuunnitelmaa tarkennettiin ohjausryhmän kanssa käytyjen keskustelujen perusteella. Toimintakauden tärkeimmiksi toimenpiteiksi nimettiin Kanta-Hämeessä jo olevien reitistöjen kartoitus, sekä viiden kehitettävän reitistön valinta ja niiden laadun arviointi.

Kartoitetuista reitistöistä valintaryhmä valitsi viisi kehitettävää reitistöä, ja ohjausryhmä kannatti valittujen reitistöjen kehittämistä kokouksessaan kesäkuussa 2017. Vaellusmatkailun näkökulmasta päätettiin lähteä kehittämään Tammelan luontokeskuksen alueen reitistöjä, Hämeenlinnan Aulangon aluetta, Evon retkeilyaluetta Hämeenlinnan Lammilla, Melkutin-Luutasuoaluetta Lopella sekä pyöräilyn näkökulmasta Hämeen Härkätietä osuudella Hämeenlinna - Tammelan Luontokeskus.

Digitaalisuuden kehittämiseksi hankkeessa on tehty kiinteätä yhteistyötä muiden vastaavien hankkeiden kanssa. Erityisesti reitistöjen kehittämisen näkökulmasta on testattu mm. beacon-tekniikkaa sekä QR-koodia hyödyntävien sovelluksien soveltuvuutta reitistöille. Beacon-tekniikan soveltuvuutta on myös arvioitu yritystoiminnan kehittämisen näkökulmasta. Yhteistyössä ovat mukana Lopen alueen yrittäjät.

Toukokuussa 2017 hanke järjesti avoimen kaksipäiväisen koulutustilaisuuden Tammelan Eerikkilässä. Sen tarkoituksena oli antaa tietoa ja ideoita, miten edistää luontokohteiden laatua sekä elämyksellisyyttä. Lisäksi huhtikuussa järjestettiin Lopen alueen yrittäjille tilaisuus, jossa pohdittiin erilaisia mahdollisuuksia edistää matkailualan yritystoimintaa luontoreitistöjä kehittämällä.

SYKSY 2017

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui kolmannen kerran marraskuussa 2017. Kokouksessa käytiin läpi edellisen toimintakauden (1.4.2017 – 31.8.2017) kustannukset ja maksatuksen hyväksyminen, johon päätös on annettu 24.10.2017. Kustannuksia haettiin 37 993,77 €, mutta näistä hylättiin Drone -kameran lennokin vakuutusmaksukulut (421,60 €). Näin ollen hankkeelle maksettiin hyväksyttyjä kustannuksia 37 572,17 €. Lisäksi käytiin läpi toimintakauden aikana tehtyjä toteutuksia ja tuloksia sekä työpakettien tilannetta.

Luontoreittien kehittäminen

Toimintakaudella hankkeen luontoasiantuntija on kartoittanut valitut reitit ja kävellyt ne GPS-paikantimen kanssa. Reittien kartoittamisessa on kuultu alueen asiantuntijoita sekä pyritty kulkemaan kauniita, maisemallisesti arvokkaita, jo merkittyjä luontopolkuja pitkin niin, että niiden varrella on mahdollisimman monen matkailutoimijan ja -yrittäjän palveluita saatavilla. Luontoasiantuntija on merkinnyt digitaalisiin karttoihin reittien varrella olevat palvelut, nähtävyydet ja alueen erityisyydet. Lisäksi toimintakauden aikana on arvioitu, luokiteltu ja kirjoitettu reittikuvaukset jokaisesta kehitettävästä luontoreitistä. Myös kehittämissuunnitelma valituille reiteille ja II-aallon reiteille on valmistunut toimintakaudella. Suunnitelman pohjalta käydään keskustelua muiden matkailualan hankkeiden kanssa, jotka tekevät omissa hankkeissaan vastaavaa työtä. Kehittämissuunnitelmien valmistuttua käydään niiden pohjalta

keskusteluja rahoittajien ja potentiaalisten hakijoiden kanssa infrasturktuurihankkeista. Hankkeessa työskennelleen luontoasiantuntijan työsopimus päättyy 2017 loppuun mennessä, joten uuden luontoasiantuntijan rekrytointi on käynnistetty kuluvalle toimintakaudella.

Tekninen toteutus

Teknisen toteutuksen osilta reitit on piirretty digitaaliselle karttapohjalle. Sekä työstetty GPS -pisteiden sijainteja kartoille erityisesti hankkeen tapahtumia, esittelytilaisuuksia ja pilotointeja varten. Mobiilisovelluksen kehittämiseen on toimintakaudella keskitytty teknisen toteutuksen osilta vahvasti. Kaudella on tehty ICT-projektioiskelijoiden avustuksella mobiilisovelluksen toiminnallisuuksien toteutusta sekä suunniteltu sovellukselle logo, ulkoasu sekä toiminnallisuuksien ikonit. ICT-projektioiskelijat jatkavat teknistä toteutusta hankkeen parissa, tuottamalla sille opinnäytetyönsä sekä harjoittelunsa 2018 vuoden aikana.

Beacon testaus Lopen alueen yrittäjien kanssa on saatu toimintakauden aikana päätökseen. Testauksen tuloksista on tiedotettu muita vastaavien hankkeiden parissa työskenteleviä tahoja ja jaettu heille hankkeessa valmistunutta Beacon testauksen loppuraporttia. Yhteenvedona tuloksista voi todeta, että Beaconit eivät toimineet luonnossa suunnitellulla tavalla. Jotta Beaconit toimivat ja tavoittavat käyttäjiä, tulee vastaanottavassa laitteessa olla internet yhteys (jos laiteyhteys vaatii), GPS paikannus sekä Bluetooth päällä, mutta myös tarpeeksi uusi ohjelmistoversio. Vaikka Beaconit eivät toimineet toivotulla tavalla, on tästä testauksesta saatu merkittävää tutkimustulosta.

Markkinointi ja näkyvyys sekä yhteistyö

Markkinointia, kuva- sekä videomateriaalia on työstetty vauhdikkaasti toimintakaudella hankkeessa. Kehitettävien luontoreittien varrella toimivien matkailualan yritysten ja toimijoiden sisätiloista on otettu valokuvia, mutta myös virtuaalilaseilla katsottavia 360 kuvia.

Kuvamateriaalin lisäksi hankkeen toimintakaudella on tehty kaksi yleisvideota Lopen ja Aulangon alueista. Evon yleisvideota on lähdetty työstämään. Videoiden teossa on käytetty tavallista videokameraa sekä Drone -lennokkikameraa. Toimintakaudella on käynnistetty myös ostopalveluna tehtävä luontovalokuvaajan rekrytointi. Hankkeessa tuotetaan reitistöpalvelupaketteja, jotka toteutetaan toimintakaudella kartoitettujen alueen matkailuyritysten kanssa yhteistyössä. Palvelupaketit on tarkoitus tehdä videoiden muotoon sekä myöhemmin ohjatussa työpajassa esitteiden muotoon. Tätä varten toimintakaudella on määritelty tehtävät videoiden toteuttamista varten sekä käynnistetty rekrytointi HAMKin opiskelijoiden joukosta toteuttajiksi.

Kaikki kuvamateriaali on lisätty hankkeen sosiaalisen median tileille sekä annettu yrittäjien ja toimijoiden käyttöön. Hanke löytyy sosiaalisesta mediasta useasta lähteestä (Instagram, Pinterest, Facebook, YouTube, hankkeen omat verkkosivut HAMKin alla) nimellä #digitrailfinland. Hankkeelle on myös ryhdytty työstämään omia WordPress -sivuja, jotka on helpompi yhdistää matkailualan toimijoiden sivuille ja myöhemmin siirtää matkailualalla toimivan toimijan alaisuuteen. Videot löytyvät sosiaalisesta mediasta YouTube -kanavalta.

Muuta näkyvyyttä hankkeessa on lisätty omilla esitteillä sekä teetetyllä roll-upilla. Lisäksi hankkeesta on kirjoitettu lehdistötiedotteita ja julkaistu hankkeen tapahtumasta artikkeli Forssan lehdessä (8.11.2017) sekä Kaupunkiutisissa (16.12.2017).

Hankkeesta on kerrottu ja verkostoiduttu useassa eri tapahtumassa toimintakauden aikana.

- 2.10.2017 Wintec (Uusi-Seelanti, hankkeen esittely)
- 10.10.2017 D.Day for Travel Industry (verkostoitumista)
- 2.11.2017 GoHäme työpaja (verkostoitumista, hankkeen esittely)
- 14-15.11.2017 Outdoors Finland ja kestävä kehitys seminaari (verkostoitumista, hankkeen esittely, työpajan vetäminen)
- 23.11.2017 Hämeenlinna digi (hankkeen esittely ständillä)

Lisäksi hanke on järjestänyt omia tapahtumia yhteistyössä muiden matkailualan hankkeiden kanssa.

- 8.11.2017 Luontomatkailun ideariihä -työpaja järjestettiin yhteistyössä Luonto lisää liikettä – hankkeen (Metsähallitus) kanssa Tammelassa, Hämeen luontokeskuksessa.
- 30.11.2017 Digitaalisuus retkeilyreiteillä -seminaari pidettiin yhteistyössä Mennään metsään - hankkeen (LAMK) kanssa, Hämeenlinnassa, Aulangon ulkoilumajalla.

Yhteistyö muiden hankkeiden kanssa, myös maakuntarajojen yli, on vahvaa ja tuloksia on saatu näin enemmän aikaiseksi. Toimintakaudella tietoutta ja kokemuksia on pyritty jakamaan mahdollisimman monipuolisesti muille toimijoille ja välttämään näin samojen asioiden tekeminen eri hankkeissa. Ensimmäinen versio selvityksestä alueen tapahtumien kansainvälistymiseksi valmistunut toimintakauden lopulla. Ja myös tämä tullaan jakamaan laajemmalle toimijakunnalle kommentointeja varten.

DigiTrail on sopinut toimintakauden aikana muiden hankkeiden kanssa heidän tuottamien sisältöjen antamisesta DigiTrailin mobiilisovelluksen teemoitettujen reittipisteiden sisällöiksi. Näin saadaan myös muiden hankkeiden tuloksia laajempaan levikkiin. Vastaavaa sisällöntuotantotyön valmistelua ja kartoitusta on tehty matkailualan yrittäjien kanssa. Myös pilotointien järjestämisestä ja alustavista aikatauluista on toimintakaudella sovittu.

KEVÄT 2018

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui neljännen kerran maaliskuussa 2018. Kokouksessa käytiin läpi edellisen toimintakauden (1.9.2017 – 31.12.2017) kustannukset ja maksatuksen hyväksyminen, johon päätös on annettu 27.3.2018. Kustannuksia haettiin 38 621,27 €, mutta näistä hylättiin 360-kameroiden (743,66 €) ja DigiTrail verkkosivuston rekisteröintimaksujen (64,17 €) takuuaajan kustannukset. Näin ollen hankkeelle maksettiin hyväksyttyjä kustannuksia 37 813,44 €. Lisäksi käytiin läpi toimintakauden aikana tehtyjä toteutuksia ja tuloksia sekä työpakettien tilannetta.

Luontoreittien kehittäminen

Toimintakaudella hankkeen uusi luontoasiantuntija on parannellut reittien kulkemista retkeilijän näkökulmasta houkuttelevimmiksi ja tarkistanut sovelluksen avulla sen toimivuutta reiteillä sekä tehnyt tarvittavia korjauksia digitaalisiin karttoihin yhteistyössä muun hanketiimin kanssa. Luontoasiantuntija on merkinnyt jo aikaisemmalla toimintakaudella kartoitetut reittien varrella olevat palvelut, nähtävyydet ja alueen erityisyydet digitaalisiin karttoihin. Tällä toimintakaudella hän on kuvannut kaikki edellä mainitut kohteet ja ne tullaan lisäämään sovellukseen. Lisäksi toimintakauden aikana on lisätty jokaisesta reitistä reittikuvaukset luokitteluineen sekä www.digitrail.fi sivustolle, että sovellukseen. Reittien kehittämissuunnitelmia on täydennetty ja II-aallon reittien piirtäminen digitaalisille kartoille on aloitettu toimintakauden aikana. Valmiit raportit tullaan päivittämään hankkeen sivuille (www.hamk.fi/digitrail) sekä II –aallon reitit julkaistaan sovelluksessa.

Hankkeen projektipäällikkö ja markkinointiassistentti pitivät HAMKin Marketing Dynamics tunteja kansainvälisille opiskelijoille. Tunneilla esiteltiin hanketta ja ohjeistettiin opiskelijat työskentelemään hankkeen parissa. Tehtävänä oli tarkastella luontoreittejä erityisesti Aulangon alueella kansainvälisen matkailijan näkökulmasta. Lisäksi he pohtivat sovelluksen tarpeellisuutta ja toivat lisäideoita sekä kävivät myös paikan päällä testaamassa reittejä. Opiskelijat pohtivat kansainvälisen asiakkaan polkua ja tekivät myös palvelupakettiehdotuksia. Ehdotuksissa oli pääasiallisesti päiväretkityyppisiä toteutuksia pääkaupunkiseudulta.

Lisäksi hankkeessa on käynnistetty toisen opiskelijaryhmän kanssa yhteistyötä liittyen reittien saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Liikennealan opiskelijat tekevät kesäprojekteina työharjoittelunsa hankkeelle ja arvioivat reittien esteettömyyden sekä saavutettavuuden ja kirjoittavat niihin liittyvät reittikuvaukset. Saavutettavuudesta tehdään myös opinnäytetyö.

Tekninen toteutus

Mobiilisovelluksen kehittämiseen on toimintakaudella keskitytty teknisen toteutuksen osilta vahvasti. Sovelluksen ensimmäinen alpha-versio on julkaistu huhtikuussa 2018 ja sitä on markkinoitu vahvasti kesäkauden alussa Kanta-Hämeessä. Vaikka sovellus on kesken, haluttiin se julkaista, jotta kehittämistyö uudella toimintakaudella jatkuisi oikeaan asiakaslähtöiseen suuntaan. Sovelluksessa on nähtävillä nyt kaikki reitit, eri tapahtumien reitit, palvelut, nähtävyydet sekä jokaiselle reitille liittyvät teemapisteet ovat osittain toteutettuna. Kaudella on tehty ICT-projektio opiskelijoiden avustuksella mobiilisovelluksen toiminnallisuuksien toteutusta sekä toteutettu DigiTrail WordPress sivustot (www.digitrail.fi). Sivuille on lisätty tietoa jokaisesta reitistä kuvaksineen ja karttoineen. Lisäksi sivuille on liitetty paljon kuvamateriaalia hankkeen sosiaalisen median kanavista. Sivustolle ja sovellukseen tullaan julkaisemaan myös TavastiaBlueways hankkeen vesireitistöt.

Toimintakaudella on tehty opinnäytetöitä tekniseen toteuttamiseen liittyen, mutta myös alueen matkailun organisointimalliin ja yhteistyöhön liittyen. Osa töistä on jo julkaistu hankkeen sivuilla (www.hamk.fi/digitrail).

Markkinointi ja näkyvyys sekä yhteistyö

Toimintakaudella on otettu paljon kuvia Kanta-Hämeen luontomatkailukohteista ja kehitettävien reittien varsilta. Kuvia ovat ottaneet opiskelijat, mutta myös ostopalveluna kilpailutettu valokuvaaja. Nämä kuvamateriaalit ja videot on julkaistu hankkeen sosiaalisen median tileillä CCO-lisensseillä ja on näin ollen kaikkien toimijoiden käytettävissä omassa toiminnassaan vapaasti. Kuvilla ja sosiaalisella medalla edistetään luontoreittien ja -kohteiden näkyvyyttä. Hakuoptimoinnilla ja oikeilla #-merkinnöillä markkinoinnilla tavoitetaan myös kansainväliset matkailijat ja retkeilijät. Hanke löytyy sosiaalisesta mediasta useasta lähteestä (Flickr, Instagram, Pinterest, Facebook, YuoTube, hankkeen omat verkkosivut HAMKin alla) nimellä #digitrailfinland. Hankkeelle on myös avattu omat WordPress –sivut, jotka on helppo yhdistää matkailualan toimijoiden sivuille ja myöhemmin siirtää matkailualalla toimivan toimijan ylläpitämiksi. Videot löytyvät sosiaalisesta mediasta YuoTube -kanavalta.

Kuvamateriaalin lisäksi hankkeen toimintakaudella on tehty videoita reitistöjen läheisyydestä sekä kilpailutettu videoita ja editoija toteuttamaan 4 kpl luontomatkailumarkkinoinnin videoita Kanta-Hämeen alueesta. Videoilla tullaan esittelemään erilaisia retkeilijöitä ja asioita sekä aktiviteetteja, joita he Kanta-Hämeen alueella voivat tehdä yhden retkeilypäivän aikana. Videot toimivat siis palvelupaketteina, joiden

yhteyteen myöhemmin tehdään hintaesimerkkejä retkeilijälle valittavaksi. Videot tulevat olemaan kaikkien toimijoiden käytettävissä vapaasti ja ne julkaistaan sosiaalisessa mediassa.

Muuta näkyvyyttä hankkeessa on lisätty omilla esitteillä, painetuilla mainoskorteilla, joita jaetaan majoituspaikkoihin, turisti-infoihin, luontokeskuksiin sekä matkanjärjestäjille. Hankkeesta on tehty useita lehtiartikkeleita toimintakaudella ja lisäksi MustiRun tapahtumassa 10.5 hankkeen projektipäällikköä haastateltiin sekä YLEn alueuutisiin, että radioon. Lisäksi hankkeen järjestämä kilpailu yhteistyössä Hämeen Sanomien kanssa on saavuttanut paljon näkyvyyttä. Kanta-Hämeen paras luontokuvakilpailussa on tehty tiivistä yhteistyötä myös alueen yrittäjien ja toimijoiden kanssa.

- 06.08.2018 Hämeen Sanomat - Kuvakisan heinäkuun tykätymmät
- 05.07.2018 Hämeen Sanomat - Kuvakisan kesäkuun tykätymmät
- 03.06.2018 Forssan Lehti - juttu kuvakilpailusta
- 28.05.2018 Hämeen Sanomat - juttu kuvakilpailusta
- 05/2018 Tammelassa tapahtuu 2018
- 21.4.2018 Hämeen Sanomat - Aulanko herää -ulkoilmamessut keräsivät reippaasti väkeä Aulangolle
- 6.4.2018 Hämeen yrittäjät - DigiTrail tuo luontoreitit ja palvelut puhelimeen
- 28.3.2018 Lammille.fi - Evolle vesiluonnon tutkimusaiheinen luontopolku
- 31.1.2018 Lopen Lehti - Kyläkohteita retkeilyreittikartoille
- 24.1.2018 Forssan Lehti - Luontopalvelut yhteisen alustan alle
- 23.1.2018 Hämeen Sanomat - Digitrail houkuttelee turisteja Kanta-Hämeen luontoon

Hankkeesta on kerrottu ja verkostoiduttu useassa eri tapahtumassa toimintakauden aikana.

- ITB-messut 5.3.-9.3 (verkostoitumista, benchmarking, uudet kontaktit ja yhteistyökumppanit)
- Luonto lisää liikettä hankkeen seminaari 11.4. (verkostoitumista ja yhteistyötä)
- Aulanko herää 21.4. (reitti sovellukseen, ständi)
- MustiRun 10.5. (reitit sovellukseen, ständi, haastattelut YLEen)
- Matkailun digitalisaatio seminaari 15.5. (verkostoitumista)
- Outdoors Finland päätösseminaari 23.5. (verkostoitumista)
- Hämeenraitti kesätapahtuma 25.5. (verkostoitumista, ständi)
- Pure Pirkanmaa seminaari Ruovedellä 30.5 (verkostoitumista ja esitys hankkeesta)

Lisäksi hanke on järjestänyt yhteistyössä Hämeen kylät ry:n kanssa Hämeen Härkätien varrella oleville kylille iltatyöpajoja, joissa on kerrottu hankkeesta ja nostettu esiin kylien helmiä, nähtävyyksiä sekä yhteisöllisiä palveluita. Kylätyöpajoja järjestettiin seuraavasti:

- Portaan kylä 17.1
- Vojakkala 23.1.
- Nummen kylä 25.1

Yhteistyö muiden matkailualan hankkeiden kanssa, myös maakuntarajojen yli, on vahvaa ja tuloksia on saatu näin enemmän aikaiseksi (mm. Pure Pirkanmaa, Valkeakosken kaupunki). Toimintakaudella tietoutta ja kokemuksia on pyritty jakamaan mahdollisimman monipuolisesti muille toimijoille ja välttämään näin samojen asioiden tekeminen eri hankkeissa.

DigiTrailissa on jatkettu yhteistyökumppaneiden kanssa teemoitettujen sisältöjen luomisesta reittien varrelle. Näistä suurin osa on jo valmistunut ja liitetty sovellukseen. Seuraavalla toimintakaudella nämä tullaan lisäämään verkkosivuille (www.digitrail.fi). Näin saadaan myös muiden hankkeiden ja toimijoiden tuloksia laajempaan levikkiin.

Hankkeessa on käynnistetty ja sovittu aloituspalaverit Hattulan ja Lopen kuntien kanssa, joilla on intresseissä kehittää luontoreittejä Leader-rahoituksella. DigiTrail hanke on edistämässä ja avustamassa toimijoita hankehakemusvaiheessa.

Reittien kansainvälisestä näkyvyydestä on myös sovittu ja reitit tullaan lisäämään Outdooractive portaaliin seuraavan toimintakauden aikana. Kansainvälistä näkyvyyttä saadaan myös Retkipaikka.fi näkyvyyden kautta. Retkipaikka testaa ja kirjoittaa blogitekstejä reiteistä suomeksi ja englanniksi. Julkaisujankohda on seuraavalla toimintakaudella.

SYKSY 2018

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui viidennen kerran 25.9.2018. Kokouksessa käytiin läpi edellisen toimintakauden (1.1.2018 – 30.6.2018) kustannukset, jotka oli myös haettu maksatuksella. Maksatuksen päätös annettiin ohjausryhmän kokouksen jälkeen, 3.10.2018. Kustannuksia haettiin 69 119,49 €, mutta näistä hylättiin hankeajan jälkeisiä takuuajan kustannuksia seuraavasti:

- puhelimet teknisten toteutuksien testaamiseen ja pilotointiin kohderyhmillä (813,07 €)
- tabletin hankinta (89,84 €) sekä
- järjestelmäkameran jalusta (68,15 €)

Näin ollen hankkeelle maksettiin hyväksyttyjä kustannuksia 68 148,43 €.

Keskusteltiin ohjausryhmän kanssa hankkeen jatkoajan hakemisesta, kuten edeltävässä ohjausryhmän kokouksessa oltiin sovittu. Ennen kokousta projektipäällikkö oli hakenut sähköpostitse (31.8.2018) kirjalliset hyväksynnit ohjausryhmän jäseniltä hankkeen jatkoajalle. Projektipäällikkö esitteli ohjausryhmän kokouksessa jäljellä olevan budjetin jakautumista toimenpiteisiin kesäkuulle 2019 asti. Yhteisellä päätöksellä ohjausryhmä kannatti hankkeen jatkoajan hakemista. Rahoittaja hyväksyi jatkoaikaa koskevan muutoshakemuksen Hyrrä-järjestelmässä 4.10.2018. Jatkoajan myötä hankkeen hylättyjä kustannuksia aiemmista maksatushakemuksista anotaan uudelleen käsiteltäviksi seuraavan maksatushakemuksen yhteydessä, tammikuussa 2019.

Lisäksi käytiin läpi toimintakauden aikana tehtyjä toteutuksia ja tuloksia sekä työpakettien tilannetta.

Luontoreittien kehittäminen ja pilotointi

Toimintakauden aikana hankkeen luontoasiantuntija viimeisteli reittien kulun maastossa digitaalisiin karttoihin ja tarkisti sovelluksen avulla sen toimivuutta maastossa. Sovelluksen kehitystyö sisällöntuotannon osilta on saatu lähes valmiiksi.

Reittien läheisyydessä olevat palvelut, nähtävyydet ja alueen erityisyydet on merkitty matkailijalle esille sekä reittien eri teemasisällöt on sijoitettu reittien varsille. Reittien kehittämissuunnitelmia on täydennetty ja II-aallon reittien kulun suunnittelu ja ehdotus digitaalisille kartoille on saatu valmiiksi toimintakauden aikana. DigiTrail -hankkeen luontoreittien kehittämissuunnitelma ja II aallon reittien suunnitelma on päivitetty hankkeen sivuille osoitteeseen www.hamk.fi/digitrail. Jokaisen reitin kuvaukset luokitteluineen on julkaistu hankkeen sivuilla sekä suomeksi että englanniksi (www.digitrail.fi). Sovelluksen on tällä hetkellä suomeksi ja osittain englanniksi. Valmis englanninkielinen versio päivitetään seuraavan toimintakauden aikana.

DigiTrail -sovellukseen lisätään myös muiden hankkeiden ja toimijoiden kehittämiä reittejä. Näin lisätään myös muiden alueella olevien luontoreittien näkyvyyttä. Pyöräilyreiteistä tullaan seuraavan toimintakauden aikana lisäämään Hattulan ja Hämeenlinnan välille kehitetty kulttuuripyöräilyreitti sekä Tavastia Blueways -hankkeen melonta- ja vesiluontopolkureitit. Muita uusia, myös maakunnan ulkopuolella sijaitsevia luontoreittejä tulee olemaan myös ulkopuolisille toimijoille mahdollista lisätä sovellukseen seuraavalla toimintakaudella. Tätä varten on kehitetty oma lomakkeensa, jonka täyttämällä ja DigiTrail -hankkeen ylläpitäjän hyväksynnällä saadaan reitti julkaistua sovelluksessa. Näin tuloksien kehittäminen jatkuu myös hankkeen päätyttyä.

Lisäksi hankkeessa toteutettiin liikennealan opiskelijoiden kanssa reittien esteettömyyden ja saavutettavuuden kartoitukset. Opiskelijat merkitsivät reittien kohdat, joilla ei ole esteetön pääsy ja arviot sekä raportit kaikista DigiTrail hankkeen helpoista ja keskivaikeista luontoreiteistä on nähtävillä hankkeen sivuilla osoitteessa www.hamk.fi/digitrail. Samaisesta osoitteesta löytyy myös reittien saavutettavuusarviot sekä parannusehdotukset. Lisäksi opiskelijat tekivät ehdotuksia reittikuvaksiin esteettömyys ja saavutettavuus näkökulmalla. Osa ehdotuksista on otettu huomioon ja korjattu reittikuvauksiin. Hämeenlinnan Aulangon reittien saavutettavuudesta tehdään myös ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyö, jonka arvioitu valmistuminen on alkuvuodesta 2019.

Luontoreittejä on pilotoitu ja testattu useilla eri kohderyhmillä toimintakauden aikana. Reittejä on kokeiltu saksalaisten luontomatkailijoiden toimesta, kartoitettu esteettömyyttä liikuntarajoitteisten kanssa, alakoululaisilla, ammattikorkeakoulun opiskelijoilla sekä erilaisissa luontotapahtumissa.

Alkuvuonna 2018 DigiTrailin pitämien HAMKin Marketing Dynamics tuntien opiskelijoiden tuloksia on hyödynnetty toimintakauden aikana toteutetuissa markkinointivideoiden käsikirjoituksissa sekä luontopolkujen reittikuvauksissa. Tehtävänä oli tarkastella luontoreittejä erityisesti Aulangon alueella kansainvälisen matkailijan näkökulmasta. Lisäksi opiskelijat pohtivat sovelluksen tarpeellisuutta ja toivat lisäideoita sekä kävivät myös paikan päällä testaamassa reittejä.

Toimintakaudella HAMKin hyvinvointiopiskelijat amk ja yamkin puolelta ovat ryhtyneet tutkimaan ja pilotoimaan DigiTrailin luontoreittien ja sisältöjen pohjalta opinnäytetöitään digitaalisuuden luomiin mahdollisuuksiin hyvinvointiin liittyen. Opiskelijoiden opinnäytetyöt valmistuvat seuraavalla toimintakaudella. Tammelan luontoreiteillä tutkitaan ja havainnoidaan amk-opinnäytteissä syrjäytymisvaarassa olevien nuorien aikuisten luonto ja hyvinvointikokemuksia. Yamk-opinnäytteissä tutkimustyö keskittyy metsäjoogan tuottamaan hyvinvointivaikutuksiin, joka pilotoidaan TAYS:n (Tampereen yliopistollinen sairaala) TYKY-päivän yhteydessä. Lisäksi hankkeen tutkija on yhteistyössä Lasten Liikunnan Tuki ry:n Luonnollinen liike -hankkeen kanssa tehnyt hyvinvointiin ja lasten liikuntaan liittyvää tutkimustyötä Aulangon reiteillä. Tutkimuksen tuloksia ja tieteellinen artikkeli valmistuvat seuraavan toimintakauden aikana.

Tekninen toteutus

Mobiilisovelluksen kehittämistä on jatkettu toimintakauden aikana. Suurimmat kehitystyön kohteet teknisessä toteutuksessa on toimintakaudella saatu valmiiksi. Seuraavalla toimintakaudella keskitytään verkkosivujen ja sovelluksen viimeistelyyn.

Toimintakaudella sovelluksesta on julkaistu 20. versio Google Play Storessa. Sovellus on ilmaiseksi ladattavissa kaikille Android mobiililaitteille. Sovellusta on ladattu 17.12.2018 mennessä noin 250 kertaa

(uniikkeja latauskertoja noin 450 kertaa). Vaikka sovellus on vielä kesken, on sen julkaisu koettu tärkeäksi kehittämistyön jatkamiseksi asiakaslähtöiseen suuntaan aidoilta käyttäjiltä saatujen palautteiden ja kehittämis ehdotuksien mukaisesti.

Sovelluksessa ollaan toteutettu seuraavia teknisiä toteutuksia toimintakauden aikana:

- Karttamerkin tietojen avautuminen infoikkunassa
- Korkeuskäyrät reiteille
- Kartan kääntö kompassin tai GPS:n avulla
- Karttapohjatoteutuksen uudelleenkirjoitus (MapBoxin kirjastojen päivityksen jälkeen toiminnallisuuden uudelleenrakennus)
- Opastus reittien aloituspisteelle käyttäen laitteen navigointisovellusta tai selainta
- Haku reitinvalinnassa
- Uusia ikoneja ja visuaalisia elementtejä
- Mahdollisuus hiljentää ilmoitukset asetuksista
- Reittitiedostojen lataus taustalla laitteen muistiin

Sovellukseen kehitetään seuraavalla toimintakaudella aktiviteetit, tapahtumat sekä tehdään ulkoasullisia muutoksia ja joitakin pieniä käytettävyyttä parantavia muutoksia. Lisäksi sovellukseen lisätään viimeiset pelillistämistä vaativat teemasisällöt (Evon lyhyt reitti) sekä useamman sivun sisältäviä teemasisältöjä (Evon pitkä reitti). Luonto lisää liikettä -hankkeen kanssa on sovittu Tammelan vaikean reitin sisällöntuottamisesta liikuntapainotteisilla harjoitteilla aikuisille retkeilijöille.

HAMKin opiskelijat ovat myös tehneet hankkeelle teknistä toteuttamista ICT-projektien puitteissa toimintakauden aikana:

- DigiTrail -hankkeen YouTube tilille 360videoiden lisääminen luontoreiteiltä sekä yleisvideoiden editointi luontokohteista Tammelasta ja Härkätieltä. Näillä videolisäyksillä on saavutettu hankkeen videotavoite (5 kpl). Lisäksi opiskelijoiden avulla ollaan saatu julkaistua kuvia CC0-lisenssillä (1000 kpl tavoite saavutettu) Flickr tilillä.
- DigiTrail -hankkeen WordPress sivut reitteineen, reittikuvauksineen, teemasisältöineen suomeksi ja englanniksi (www.digitrail.fi).
- Avoimeen dataan perustuvan OpenHäme -hankkeen tuottaman Tapahtumakalenterin Plugin-osion luominen ja implementointi DigiTrail -hankkeen verkkosivuille.
- Uusien reittien syöttölomakkeen, ylläpito-osion luominen sekä yhteyden luominen sovellukseen. Tällä työkalulla ulkopuoliset reittienkehittäjät voivat lisätä omia reittejään sovellukseen. Reittien hyväksyntä ennen julkaisua tapahtuu DigiTrail -hankkeen puolesta.

Markkinointi ja näkyvyys sekä yhteistyö

Toimintakaudella on otettu syksyisiä kuvia Kanta-Hämeen luontomatkailukohteista ja kehitettävien reittien varsilta. Kuvia ovat ottaneet opiskelijat, mutta myös ostopalveluna kilpailutettu valokuvaaja. Nämä kuvamateriaalit ja videot on julkaistu hankkeen sosiaalisen median tileillä CC0-lisensseillä ja on näin ollen kaikkien toimijoiden käytettävissä omassa toiminnassaan vapaasti. Matkailualan yrittäjät ovat ottaneet DigiTrail -hankkeen tulokset hyvin vastaan ja käyttävät aktiivisesti tätä hankkeessa kehitettyä Flickr -kuvapankkia. Kyseisen kuvapankin onkin toivottu laajentuvan ja toimivan alueen toimijoiden vakituksena laajatoimialaisempana kuvapankkina. Vaikka toimintakaudella on saavutettu hankkeen 1000

kuvan tavoite, ollaan tilillä julkaistu jo nyt muidenkin hankkeiden, kuten Tavastia Blueways -hankkeen kuvia.

Hanke löytyy sosiaalisesta mediasta useasta lähteestä (Flickr, Instagram, Pinterest, Facebook, YuoTube, hankkeen omat verkkosivut HAMKin alla sekä hankkeen matkailulliset sivut) nimellä #digitrailfinland. Hankkeen omia matkailullisia WordPress -sivuja on kehitetty toimintakaudella.

Kuvamateriaalin lisäksi hankkeen toimintakaudella on tehty 360videoita luontoreittien varsilta ja lisätty ne YouTube tilille, josta ne ovat alueen matkailutoimijoiden poimittavissa helposti omaan toimintaansa ja omille verkkosivuilleen mainostamaan aluetta ja sen tuomia matkailullisia mahdollisuuksia. Suurin osa videoista ja kaikki 360videot on toteutettu hankkeen omalla tiimillä tai Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijatöinä. Hankkeessa toteutettiin myös opiskelijoiden ideoimien matkailupakettien pohjalta videosimerkit toimintakauden aikana. Näiden neljän (4) videon tarkoitus on toimia tuotepakettityyppisesti antaen ideoita nähtävyyksistä, luontoreiteistä ja kohteista matkailijoille Kanta-Hämeestä. Videot toteutti edellisellä toimintakaudella kilpailutettu videoija ja editoija. Videot on nähtävissä ja vapaasti jaettavissa DigiTrail -hankkeen YouTube tilillä. Videot on jaettu alueen yhteistyökumppaneille ja lisäksi Finnland Rundreisen (saksalainen matkailumarkkinointitoimija) on jakanut ne Saksan tiimeilleen Suomen luontomatkailun markkinointi- ja myyntivälineiksi.

Kansainvälistä näkyvyyttä on myös lisätty Japanissa Jata-Travel EXPO (Aasian suurin matkamessutapahtuma) matkailumessuilla Visit Finlandin osastolla 17-22.9.2018. Osastolla jaettiin DigiTrailin kortteja sekä DigiTrailin ja Let's Go Tavastia-hankkeiden yhteistä Bullet Point Journal tyyppistä lehtistä.

Reittien kansainvälinen näkyvyystyö on aloitettu loppuvuodesta 2018. Tämä näkyy erityisesti reittien, POI-pisteiden (point of interest) ja reittikuvauksien muodossa Outdooractive portaalissa. Työ valmistuu keväällä 2019. Kansainvälistä näkyvyyttä saadaan myös Retkipaikka.fi näkyvyyden kautta. Retkipaikka on testannut sovellusta ja kirjoittanut näistä suomeksi blogijulkaisut sivuilleen toimintakauden aikana. Englanniksi julkaisut tullaan tekemään Retkipaikan Finland, Naturally sivustolle alkuvuodesta 2019.

Hankkeen painettuja mainospostikortteja on Hämeenlinnan Scandic hotellien johtajien pyynnöstä jaettu hotelleihin asiakkaiden saataville. Kortteja on jaettu myös muihin majoituspaikkoihin, turisti-infoihin, luontokeskuksiin ja ravintoloihin. Hanke on ollut esillä useassa lehtiartikkelissa ja lisäksi on osallistuttu erilaisiin luontotapahtumiin ja pidetty seminaari yhteistyössä Virtuaaliluonto -hankkeen ja Retkipaikan kanssa. Hankkeen projektipäällikköä haastateltiin Ylen alueuutisiin sekä esitettiin YLE 1 pääuutisissa DigiTrail -hankkeen sovellusta. Ylen haastattelusta on tehty myös Ylen verkkosivuille julkaisu. Hankkeen järjestämä Hämeen paras luontokuvakilpailu yhteistyössä Hämeen Sanomien kanssa saavutti paljon näkyvyyttä ja kilpailuun osallistui yli 500 kuvaa. Kilpailun myötä tehtiin tiivistä yhteistyötä alueen yrittäjien ja toimijoiden kanssa.

Toimintakaudella on valmistunut opinnäytetöitä tekniseen toteuttamiseen liittyen, mutta myös alueen matkailun organisointimalliin ja yhteistyöhön sekä tapahtumien kansainvälistämiseen liittyen. Matkailun organisointimalliopinnäytetyö on tuottanut tuloksia maakunnallisella tasolla ja työn pohjalta on lähdetty rakentamaan ja kehittämään matkailun organisaatiota Kanta-Hämeeseen. Kaikki opinnäytetyöt julkaistaan hankkeen sivuilla (www.hamk.fi/digitrail).

DigiTrail hanke on ollut seuraavasti esillä eri medioissa toimintakaudella (linkit löytyvät hankkeen sivuilta www.hamk.fi/digitrail)

- 24.11.2018 DigiTrail-sovellus esillä videona YLE:n koti- ja Facebook-sivuilla
- 21.11.2018 DigiTrail-sovellus esillä YLE TV1:n pääuutisissa (19:46 min kohdalla)
- 21.11.2018 DigiTrail-sovellus esillä YLE TV1:n alueuutisissa
- 21.11.2018 Retkipaikka blogikirjoitus Lopen DigiTrail reitistä
- 7.11.2018 DigiTrailin blogikirjoitus Maaseutu.fi sivuilla
- 18.10.2018 Retkipaikka blogikirjoitus Evon DigiTrail reitistä
- 9.10.2019 Retkipaikka blogikirjoitus Tammelan DigiTrail reitistä
- 8.9.2018 Hämeen Sanomat – artikkeli kuvakilpailun voittajasta
- 8.9.2018 Forssan lehti – artikkeli kuvakilpailun voittajasta
- 6.8.2018 Hämeen Sanomat – artikkeli heinäkuun tykätymisestä kuvista valokuvakilpailussa

Hankkeesta on kerrottu ja verkostoiduttu useassa eri tapahtumassa toimintakauden aikana.

- 14-15.11.2018 Baltic Sea and Latvian Tourism Forum. Verkostoitumista ja yhteistyökumppaneiden hakua. Uusien kontaktien myötä DigiTrail hanketta on pyydetty pitämään puheenvuoro kansainväliseen online-konferenssiin hankkeen tuloksista helmikuussa 2019.
- 13.10.2018 E.Trail polkujuoksutapahtuma, Tammelassa.
- 11.10.2018 Luontomatkailuseminaari, Haltia, Nuuksio. Seminaarin järjestivät yhteistyössä DigiTrail ja Virtuaaliluonto -hankkeet sekä Retkipaikka.
- 30.9.2018 Poronpolku ulkoilutapahtuma Lopella, Räyskälässä. DigiTrail omalla standilla.
- 21-23.9.2018 Evo Trail Weekend
- 17.9-21.9.2018 Outdoors Finlandin järjestämä opintomatka Saksaan ja Sveitsiin. Benchmarking -matka alueen keskeisten toimijoiden ja yrittäjien toimintaan tutustumista, verkostoitumista Suomen matkailualan toimijoiden kanssa sekä osallistuminen Outdooractive yrityksen seminaariin.

Yhteistyö muiden matkailualan hankkeiden kanssa, myös maakuntarajojen yli, on vahvaa ja tuloksia on saatu näin enemmän aikaiseksi (mm. Pure Pirkanmaa, Keski-Suomen retkeilyreitit maailmankartalle, Luonto kaikille). Toimintakaudella tietoutta ja kokemuksia on pyritty jakamaan mahdollisimman monipuolisesti muille toimijoille ja välttämään näin päällekkäisten asioiden tekeminen. Ahlmanin, JAMKin sekä Ekokumppaneiden kanssa on tavattu säännöllisesti ja mietitty yhteistä kehittämistä yli maakuntarajojen luontomatkailun saralla. Lisäksi Kanta-Hämeen matkailuhankkeilla on ollut toimintakauden aikana kuukausittain järjestettävä Skype-palaveri käytäntö, jossa käydään hankkeiden kuulumisia ja pohditaan yhteistyön paikkoja.

Yhteistyö luontomatkailuhankkeiden välillä näkyy myös vahvasti DigiTrail -hankkeen sosiaalisessa mediassa, verkkosivuilla ja sovelluksessa. Tavastia Bluewaysin melontareitit on jo osittain lisätty hankkeen verkkosivuille ja niitä päivitetään aineistojen valmistuessa.

Hankkeessa on käynnistetty ja sovittu aloituspalaverit Hattulan ja Lopen kuntien kanssa, joilla on intresseissä kehittää luontoreittejä ja infraa Leader-rahoituksella. DigiTrail -hanke on edistämässä ja avustamassa toimijoita hankehakemusvaiheessa. DigiTrailin edistämänä ja avustamana Leader hankkeista on haettu toimintakauden aikana TCC (Tavastia Cycling Club) toimesta maastopyöräilyreitit merkitseminen Hämeenlinnasta Hattulaan. Hattulan kunnan kanssa käydään keskusteluita laavun ja pitköspuiden rakentamista sekä sitä varten Leader-raham hakemisesta. Keskusteluita jatketaan

seuraavalla toimintakaudella ja Hattulan kunnan kanssa on jo alustavasti sovittu yhteisen tapahtuman järjestämisestä Hattulassa keväällä. Lopen kanssa maastopyöräilyreittien Leader-hankkeesta jatketaan myös neuvotteluja seuraavalla toimintakaudella. Evon näköalatornin tilanne ja Leader-hankkeen haku ei hankkeen aikana tule edistymään useista tapaamisista ja keskusteluista huolimatta, syynä rakenteiden ylläpitotaho niiden valmistuttua.

KEVÄT 2019

Hankkeen ohjausryhmä kokoontui 19.2.2019 ja 4.6.2019 päätöskokoukseen. Ensimmäisessä kokouksessa käytiin läpi edellisen toimintakauden (1.7.2018-31.12.2018) kustannukset, jotka oli myös haettu maksatuksella. Maksatuksen päätös annettiin ohjausryhmän kokouksen jälkeen, 12.3.2019. Hankkeelle maksettiin kaikki haetut kustannukset yhteensä 96 671,87 €. Hankkeen päätöskokouksessa todettiin, että tukirahat tulee käytettyä, mutta mahdollisesti vuokriin voi jäädä noin 400 €:a käyttämättä. Viimeinen maksuhakemus tehdään vasta hankkeen päättyttyä elo-syyskuussa.

Lisäksi kokouksissa käytiin läpi toimintakauden aikana tehtyjä toteutuksia ja tuloksia sekä työpakettien tilannetta sekä päätöskokouksessa myös käsiteltiin hankkeen loppuraporttia.

Luontoreittien kehittäminen ja pilotointi

Luontoreitit sisältöineen ovat valmiina ja niitä on pilotoitu useilla eri ryhmillä (syrjäytymisvaarassa olevat nuoret, alakouluikäiset, hyvinvointialan työntekijät) eri toimijoiden toimesta ja hankkeissa.

Toimintakauden aikana on valmistunut kolme opinnäytetyötä saavutettavuuteen, luonnon hyvinvointivaikutuksiin ja paikkatietojen hakemiseen rajapinnasta Android sovellukseen.

Tekninen toteutus

Mobiilisovelluksen kehittämistä on jatkettu toimintakauden aikana. Toimenpiteet ovat keskittyneet lähinnä sovelluksen viimeistelyyn, joidenkin sisältöjen liittämiseen sovellukseen (myös muiden hankkeiden, kuten Tavastia Bluewaysin), pelillistämismominaisuuden luomiseen sekä tekniseen dokumentaatioon. Sovellus on ilmaiseksi ladattavissa kaikille Android mobiililaitteille. Sovellusta on ladattu 7.6.2019 mennessä 552 kertaa.

Sovelluksen siirtoa ulkopuoliselle taholle (Jotuca Oy) on ryhdytty valmistelemaan. Näin taataan sovelluksen toimivuus ja jatkumo myös hankkeen päättyttyäkin.

Markkinointi ja näkyvyys sekä yhteistyö

Hanke löytyy sosiaalisesta mediasta useasta lähteestä (Flickr, Instagram, Pinterest, Facebook, YouTube, hankkeen omat verkkosivut HAMKin alla sekä hankkeen matkailulliset sivut) nimellä #digitrailfinland. Hankkeen omia matkailullisia WordPress -sivuja on kehitetty toimintakaudella ja niiden siirtoa Let's Go Tavastia hankkeen alle on ryhdytty toteuttamaan, jotta hankkeen tulokset jäävät elämään hankkeen päättyttyäkin. Myös Flickr, ja YouTube tilit on siirretty jatkumaan ja kehittymään myös tulevaisuudessa. Flickr tilistä rakennetaan maakunnallinen avoin kuvapankkipalvelu eri alan toimijoille. Sosiaalisen median tileistä vastaa muut HAMKin matkailuhankkeet tai niihin kytköksissä olevat hankkeet ja etsitään niiden kautta lopulliset sijoituspaikat tuloksille.

DigiTrail hanke on ollut seuraavasti esillä eri medioissa toimintakaudella (linkit löytyvät hankkeen sivuilta www.hamk.fi/digitrail)

- 29.5.2019 Oppia ja iloa vesiluonnosta, lehtiartikkeli Forssan lehdessä FL 29.5.s38(sivu 38) ja FL 29.5.s39 (sivu 39)
- 27.5.2019 Kännykkä luonto-oppaana lehtiartikkeli Täplä-lehdessä (s.12)
- 2.5.2019 Kulttuuripyöräilytapahtumasta lehtiartikkeli, jossa myös DigiTrail esillä Janakkalan Sanomissa
- 4/2019 Mobiili retkeilijän mukana metsässä artikkeli Ympäristö ja Terveys-lehdessä
- 5.2.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin pyöräilyreitistä, Hämeen Härkätie
- 30.1.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin reitistä Lopella
- 23.1.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin reitistä Aulangolla
- 21.1.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin reitistä Evolla
- 10.1.2019 Finland, Naturally sivustolla blogiteksti DigiTrailin reitistä Tammelassa

Näiden lisäksi hankkeesta on kirjoitettu vertaisarvioituja artikkeleita, jotka muodostavat oman DigiTrail julkaisukokoelman. DigiTrail hankkeen julkaisukokoelman artikkelit, HAMK Unlimited Professional:

- 27.3.2019 Digitaalisuus mukana metsässä ja metsä mukana digitaalisuudessa
- 21.3.2019 Metsäalan koulutus ja kasvava luontomatkailu
- 15.2.2019 ”Paras päivä ikinä” – oppilaat kehittämässä luontoliikuntapäivää
- 13.2.2019 Digitaalinen kehittäminen luontomatkailussa
- 4.2.2019 Digitaalisuuden avulla matkailupalveluista uusia elämyksiä

Hankkeesta on kerrottu ja verkostoiduttu useassa eri tapahtumassa toimintakauden aikana.

- 7.2.2019 klo 12-13 „Lessons Learned in the DigiTrail project and new project challenges” Online Session
- 5.-10.3.2019 ITB Berlin matkamessut, Visit Finlandin osastolla
- 20-21.3.2019 valtakunnallinen maaseutumatkailun kehittäjien seminaari, Ähtäri
- 13-14.5.2019 Fiksu Assa tapahtuma Hämeenlinnan rautatieasemalla
- 8.5.2019 Hankkeen päätösseminaari, Digi ja Luonto, Katajiston ranta, Hämeenlinna.
- 11.5.2019 Kulttuuripyöräilytapahtuma, Hattula

Hankkeessa on jatkettu tiivistä yhteistyötä eri matkailualan hankkeiden kanssa. Leader hankkeita on edistetty ja kehittämistarpeista infran osilta keskusteltu toimijoiden kanssa sekä viety ideoita eteenpäin kustannuslaskelmien, suunnitelmien ja selvityksien osilta. Myös jo päättyneiden hankkeiden (mm. Matkalla kasvuun, KK Tavastia) hankkeen tuloksia on viety eteenpäin ja kehittämistyössä kiinnostuneiden yrittäjien kanssa on neuvoteltu mahdollisesta yritysryhmähankkeiden hakemisesta rahoittajalta. Näitä asioita viedään tulevassa hakemusvaiheessa olevan Slow Tavastia -hankkeen puitteissa, mikäli hanke menee läpi ja saadaan rahoitus.

LIITE 3 Kehittämissuunnitelmat reiteille

REITISTÖJEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

Tämän dokumentti toimii DigiTrail -hankkeen puitteissa kehitettyjen Kanta-Hämeen alueella sijaitsevien luontopolkujen sekä Hämeen Härkätien kehittämissuunnitelmana. Kehittämissuunnitelmassa on myös kartoitettu ja alustavasti jo suunniteltu II-aallon kehittyvät reitit ympäröiviin maakuntiin.

Kehittämissuunnitelman tarkoituksena on antaa suosituksia ja parannusehdotuksia palveluiden, toiminallisuuksien, opasteiden, aktiviteettien, mutta myös ylläpitoon ja maisemanhoitoon liittyen, erityisesti hankkeen pääkohderyhmää - kansainvälisiä matkailijoita ajatellen. Kehittämissuunnitelma on kirjoitettu huomioiden muissa hankkeissa tuotettujen reittien kehittämissuunnitelmia sekä olemassa olevia reittimerkintöjä. Reittimerkintäsuositukset on esimerkiksi tehty niin, että ne ovat yli maakuntarajojen samankaltaisia palvellon mahdollisimman hyvin luonnossa kulkijoita.

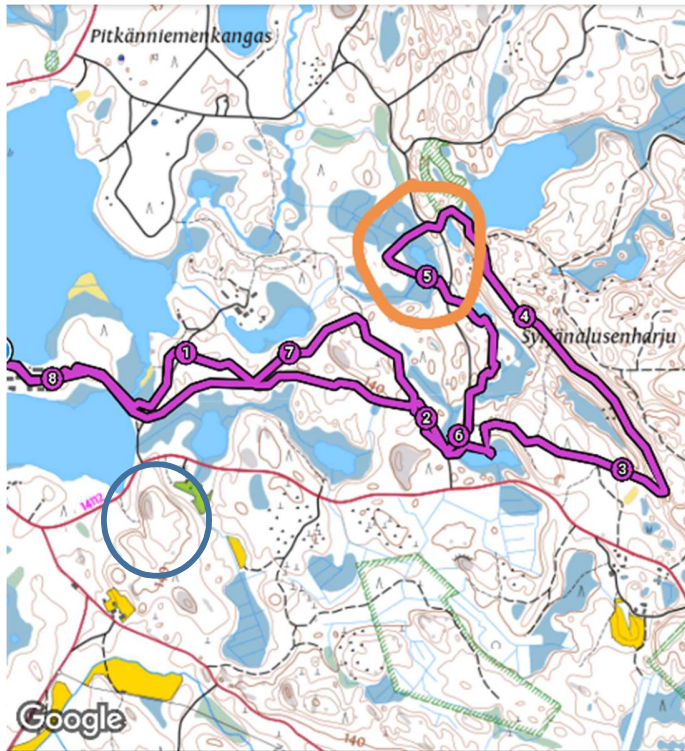
Hankkeen aikana digitaaliseen muotoon kehitettyjä vaellusreitistöjä on neljä. Niiden aloituspisteet sijaitsevat Hämeenlinnan Aulangolla (Aulangon Ulkoilumajalla), Evolla Evokeskuksella, Lopella Iso-Melkuttimen välittömässä läheisyydessä sekä Tammelassa Hämeen Luontokeskuksella. Nämä vaellusreitistöt koostuvat eritasoisista reiteistä. Reiteistä on aina valittavana joko helppo, keskivaikea tai vaikea. Kaikki reitit ovat alle 20 km pitkiä ja kuljettavissa näin päivän aikana. Reiteille on luotu hankkeen aikana lisää laatua kertomalla reittien kestot, pituudet, korkeuserot, kaltevuudet, lähtöpisteet, saavutettavuus, toiminnallisuudet, mutta myös reitin läheisyydessä sijaitsevat palvelut, nähtävyydet, aktiviteetit, tapahtumat, kulttuurihistoria ja -perintö digitaalisessa muodossa. Tiedot tuodaan käyttäjälle esille sekä DigiTrail hankkeen sovelluksessa, mutta myös DigiTrailin verkkosivuilla osoitteessa www.digitrail.fi. Vaellusreitistöjen lisäksi hankkeessa on kehitetty digitaaliseen muotoon Hämeen Härkätie reitti pyöräilijöille.

Kehittämissuunnitelman tarkoituksena on antaa suosituksia hankkeen aikana digitaaliseen muotoon kehitettyjen reitistöjen infrahankkehakemuksiin. Hankkeessa on kartoitettu polkujen kunto, mahdolliset puutteet, raivaus- ja korjaustyöt, palveluiden lisäämiskohdat ja -tarpeet erityisesti kansainvälisiä matkailijoita ajatellen. Kehittämissuunnitelma on tehty kestävästä kehityksestä sekä luonnonmukaisuutta silmällä pitäen. Mutta myös reitistöjen saavutettavuuteen otetaan huomiota ja se on arvioitu jokaisen reitistön kohdalla erikseen.

EVO/EVOKESKUS

Evon reitit alkavat Evokeskukselta ja ovat pituuksiltaan 3,8 km, 7,8 km ja 18,8 km. Helppo reitti kiertää Alisen Rautjärven ympäri Evon metsätaitorataa pitkin ja matkan varrella on yksi tulipaikka Onkimankankaalla noin reitin puolivälissä. Keskivaikea reitti kiertää Syrjänelusen harjupolun. Reitin varrella on kaksi luonnonvesiallasta, joista voi juoda suoraan ja yksi laavupaikka Syrjänelusella. Lisäksi reitin alussa on lyhyt pisto Punssivuoren huipulle. Haastava reitti kulkee Evokeskukselta Sorsakolulle ja takaisin. Sorsakolulla on laavupaikka ja yhteys Padasjoen reitistöön.

Evolla ei ole paljonkaan parannettavaa, sillä reitit ovat pääsääntöisesti hyvässä kunnossa. Laavu- ja tulipaikoilla on puuvarastot ja laavuilla yleensä myös käymälät. Reitit on merkitty Ilvesreitin keltaisin merkinnöin, harjupolun kyltein, tai helpon reitin tapauksessa metsätaitoradan kyltein. Ainoat selkeät kehityksen kohteet ovat muutamit pitkospuut keskivaikean reitin harjupolku-osuudella, sillä ne ovat kohtalaisen huonossa kunnossa paikka paikoin. (Merkitty oranssilla karttaan)

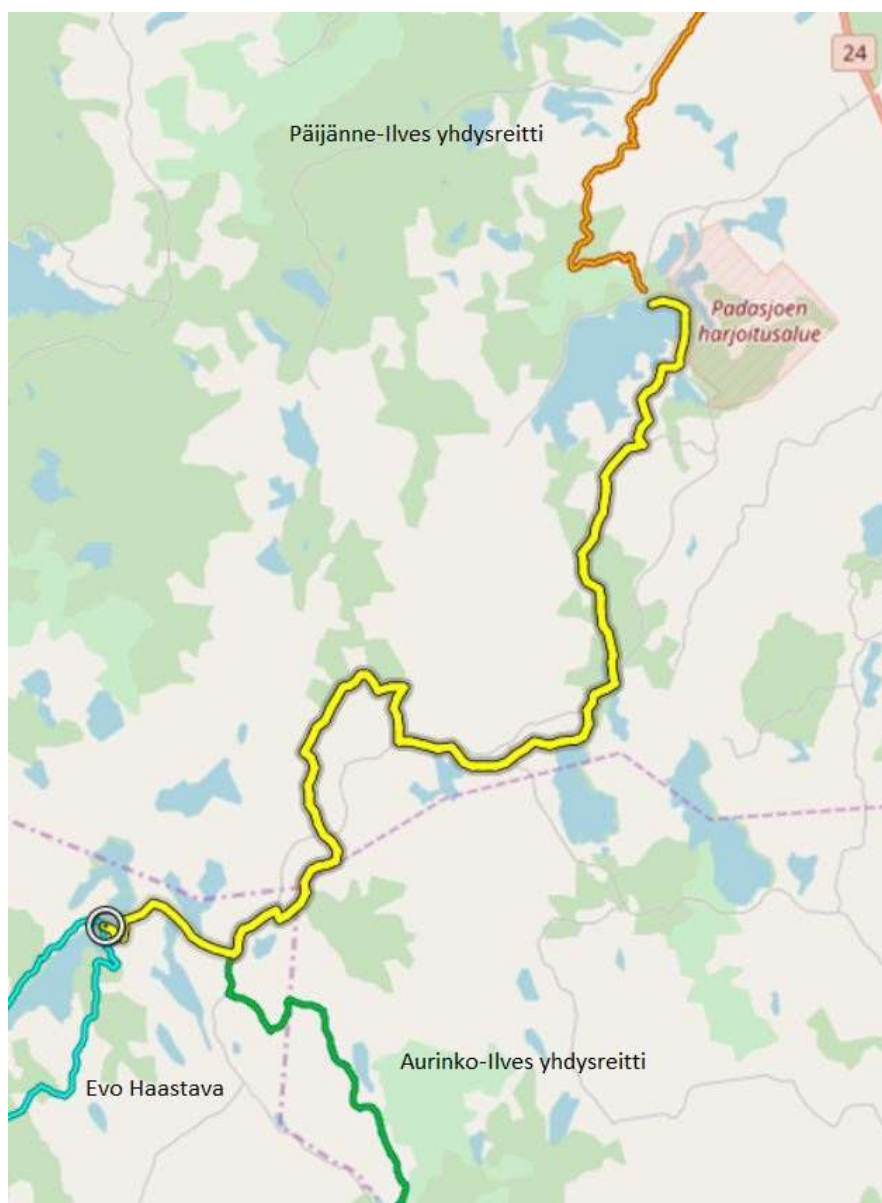
Näkötorni Evon Punssivuorelle

Keskivaikean reitin läheisyydessä sijaitsevalle Punssivuoren huipulle on suunniteltu ja DigiTrail -hanke ollut edistämässä investointihankeideaa näkötornin rakentamisesta. Entisen ilmavalvontatornin paikalle on suunniteltu rakennettavan puinen näkötorni. Paikalla on käyty ja suunniteltu sekä kartoitettu mm. tornin korkeutta, maastoraivauksia, mäen päällä olevan puuston korkeutta. Mikäli Leader-hanketta lähdetään tornin rakentamiseen hakemaan, olisi opasteet tornille hyvä sjoittaa Opistontien ja Vappulantien risteyskseen sekä Vappulantielle Punssivuoren juurelle. (Merkitty sinisellä karttaan)

Yhdysreitit Aurinko-Ilves sekä Päijänne-Ilves reiteille, Evo

Yhdysreitti alkaa Sorsakolun laavulta, jonne DigiTrailin vaativin reitti kulkee. Yhdysreitti jatkuu kiertäen Haarajärven pohjoispuolelta valmiita Ilves-reittejä pitkin Mustalammin lähellä olevalle parkkipaikalle (1,9km), jossa sijaitsee infopiste ja mistä Aurinko-Ilves reitti lähtee. Yhdysreitti jatkaa Hakovuoren näköalapaikan kautta Ukkoherran varauslaavulle, mistä Koveron (jossa mm. laavu ja vesipiste) kautta saavutaan Kelkutteen savottakämpälle (info, tulipaikka ja vesipiste). Kelkutteen harjua pitkin kuljetaan kohti Taruksen parkkipaikkaa (11,8km), mistä Päijänne-Ilves-yhdysreitti alkaa.

Reitti kulkee valmista Ilvesreitistöä pitkin ja on merkattu maastoon Ilves-reitin merkein, kuvassa keltaisella. DigiTrail sovellukseen on merkitty yhdysreitin kulkeminen Aurinko-Ilves reitin infopisteelle.

HÄMEENLINNA/AULANKO

Aulangon reitit alkavat Aulangon ulkoilumajalta. Helppo reitti on pituudeltaan 2,8 kilometriä ja kiertää puistometsän alueen keskeiset nähtävyydet kuten Ruusulinna, Metsälammen ja näkötornin. Keskivaikea reitti kiertää luonnonsuojelualueen reunoja pitkin ja keskittyy kulttuurihistoriallisiin kohteisiin (Graniittilinna, vanha ruutikellari, Karhuluola). Reitille pituutta tulee 5,8 kilometriä. Vaikea reitti kiertää Aulangonjärven ympäri ja keskittyy hiljaisuuteen, luonnon rentouttaviin vaikutuksiin ja metsäjooga-harjoitteisiin. Vaikea reitti on pituudeltaan 8,2 kilometriä.

Aulangon reittien kunto on pääosin hyvä ja alueella on paljon palveluita etenkin kesäaikaan. Ympärivuotisuuteen olisi hyvä panostaa enemmän palveluiden kohdalla. Helpolla ja keskivaikealla reitillä on yksi tulipaikka Aulangon ulkoilumajalla. Vaikealla reitillä on kaksi, joista toinen sijaitsee ulkoilumajalla ja toinen Aulangonjärven rannalla, Kärmeskallioiden läheisyydessä. Helpon reitin varrella on myös hyvin levähdyspaikkoja ja käymälöitä, mutta muiden reittien varrella niitä ei juuri ole. Reiteillä olevat rakenteet ovat hyvässä kunnossa eivätkä kaipa kunnostusta. Reittejä ei ole merkitty maastoon ja polut ovat paikoin melko umpeen kasvaneita, lisäksi vaikean reitin tulipaikan ja puuvajan välille olisi hyvä tehdä portaat, jotta kulku olisi turvallista etenkin talvella.

LOPPI/MELKUTIN

Lopen reittien lähtöpiste on Räyskälän lentokentän eteläpuolella sijaitsevalla Tauluntien parkkipaikalla. Helpon reitin pituus on 3,1 km ja se kiertää Hämeen Ilvesreitillä Isomelkuttimen rantaa pitkin. Keskivaikea kiertää koko Iso-Melkuttimen ympäri ja sen pituus on 6,8 km. Vaikea reitti lähtee parkkipaikalta Hämeen Ilvesreittiä pitkin Marskin Majalle ja palaa sieltä takaisin. Koko reitille tulee pituutta 18,7 km.

Helpolla reitillä on yksi tulipaikka ja keskivaikealla useampi. Levähdyspisteitä on runsaasti ja reitit on merkitty maastoon näkyvästi. Korjattavaa tai kunnostettavaa ei helpolla tai keskivaikealla reitillä ole, sillä rakenteet ja pitkospuut ovat hyvässä kunnossa. Lopen vaikealle reitille olisi hyvä saada muutamia taukopaikkoja, kuten penkkejä ja/tai ainakin yksi tulentekopaikka matkan varrelle, sillä koko matkan varrella ei sellaista ole.

TAMMELA/HÄMEEN LUONTOKESKUS

Tammelan reittien lähtöpiste on Hämeen luontokeskuksella. Helppo reitti kulkee keskuksen omaa ”Meidän metsä” polkua pitkin ja sen pituus on 2,9 kilometriä. Se kulkee polkua pitkin ja sen varrella on pieni käsikäyttöinen lossi, jolla pääsee kapean salmen yli laavulle. Keskivaikea reitti kiertää Eerikkilän urheiluopiston ja sen pituus on 7,1 kilometriä. Vaikea reitti kiertää Liesjärven kansallispuistossa ja sen pituudeksi tulee 16,7 kilometriä.

Reitit ovat hyvin hoidetut, eikä niillä ole paljonkaan korjattavaa. Laavuilla on puuvarastot ja käymälät. Myös taukopaikkoja on paljon ja keskivaikean reitin tapauksessa myös Eerikkilän tarjoamat palvelut. Reitit kulkevat Hämeen Ilvesreitillä, joten merkinnät ovat selkeät ja näkyvät. Pitkospuut ja muut rakenteet eivät ole kunnostuksen tarpeessa ja tauko- ja tulentekopaikkoja on tarpeeksi tiheästi kaikilla reiteillä.

HÄMEEN HÄRKÄTIE

Hämeen Härkätien pyöräilyreitti lähtee Letkun kylästä ja päättyy Hämeen linnan porttien eteen. Sen pituus on noin 70 kilometriä ja se kulkee kulttuurihistoriallisesti merkittävää Hämeen Härkätietä pitkin koko matkan. Reitin varrella on jonkin verran palveluita, mutta ne sijoittuvat lähelle alku- ja päätepisteitä. Alkupäässä Eerikkilän urheiluopisto sekä Letkun ja Portaan kylät ja loppupäässä Härkätien kynttilä ja Hämeenlinnan palvelut. Reitin isoin ongelma on se, ettei Portaan ja Rengon välisellä matkalla ole juurikaan palveluita. Mustialassa voi poiketa reitiltä. Mustialassa on lisää palveluita tarjolla. Asfaltoitua tietä kulkevat osuudet ovat hyväkuntoisia, mutta hiekkatiellä kulkevat osuudet ovat paikoitellen kuoppaisia. Reitti on merkitty selkeästi, suurilla, ruskeilla kylteillä, joiden havaitseminen on helppoa. Opasteet ovat päässeet rapistumaan ja kaipaavat uusimista.

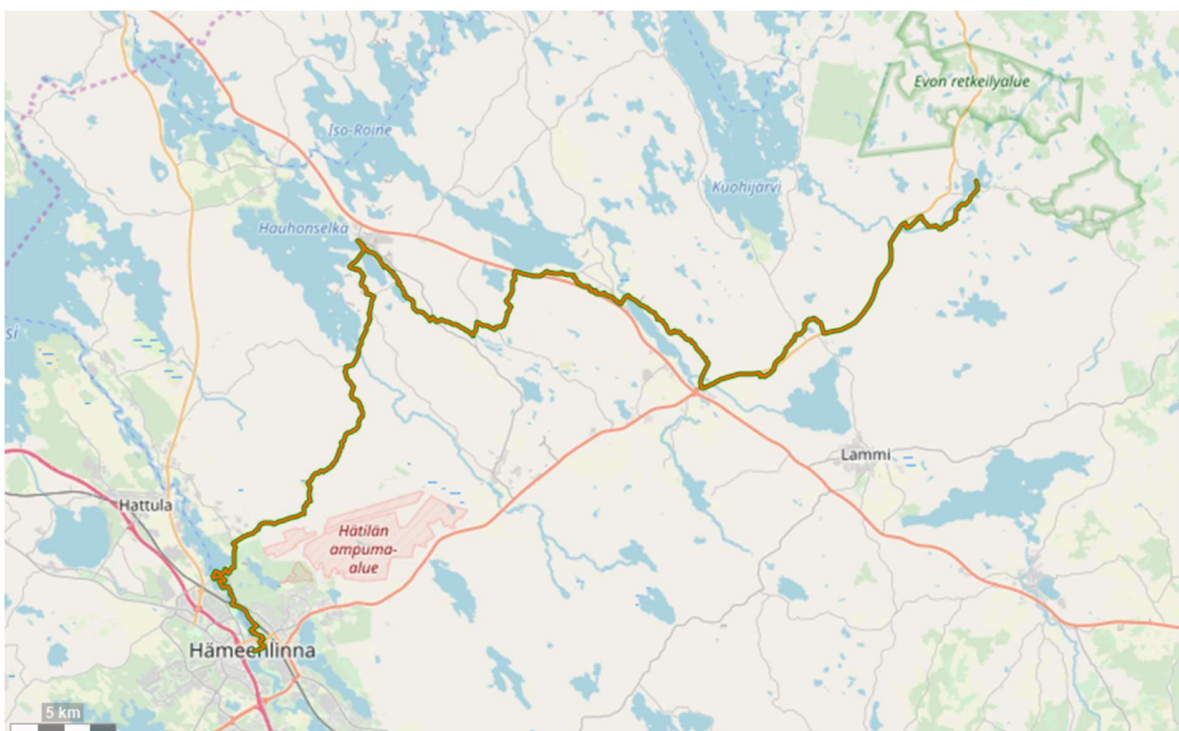
KOTIMAAN MARKKINOILLE SUUNNATUT II-AALLON KEHITTYVÄT REITIT

1. AULANKO – HAUHO – EVO

Reitin pituus on noin 78,2km.

Reitti alkaa Hämeenlinnan linja-auto asemalta ja kulkee Vanajaveden rantaa kevyenliikenteen väyliä pitkin Aulangolle, josta reitti lähtee kulkemaan metsäteitä ja polkuja pitkin kohti Hauhon kirkkoa. Hauhon kirkolta reitti jatkaa kohti Evoa, päättyen Evokeskuksen eteen.

Reitti on suunniteltu pelkästään Maanmittauslaitoksen aineistojen pohjalta, joten sen varrella on paljon tieosuuksia, jotka voitaisiin mahdollisuuksien mukaan kiertää polkuja pitkin. Tämä kartoitus vaatii tarkempaa suunnittelua ja maastokäyntejä.

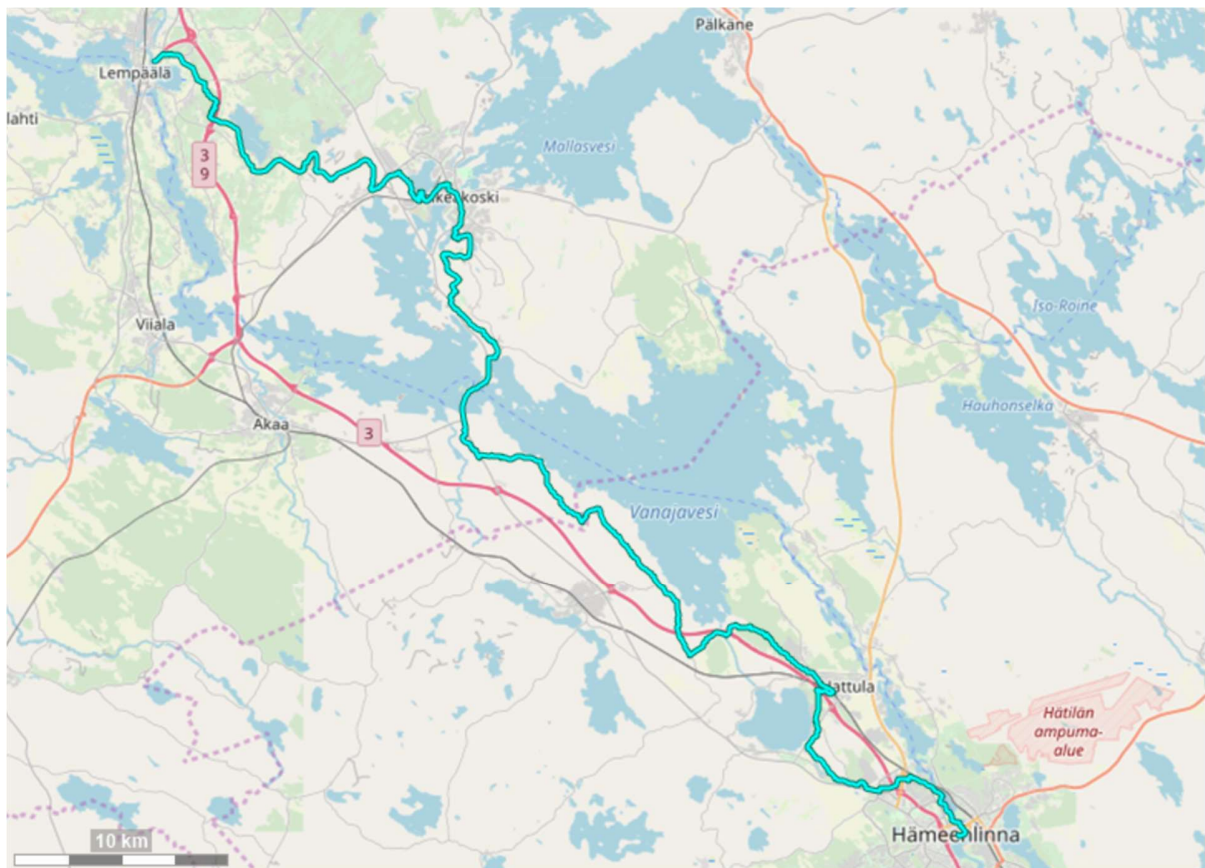

2. AULANKO – HATTULA – PIRKANMAA

Reitin pituus on noin 84,5km.

Reitti alkaa Hämeenlinnan linja-auto asemalta ja kulkee Vanajaveden rantaa kevyenliikenteen väyliä pitkin Kaupunginpuiston ohi ja kääntyy kohti Hattulaa, missä se kulkee harjupolkuja pitkin kohti Tenholaa. Tenholasta reitti menee teitä pitkin Heinun kylän läpi kohti Sääksmäen siltaa ja Rapolan Linnavuorta. Reitti menee Linnavuoren huippua kulkevaa polkua pitkin ja jatkaa matkaansa Valkeakosken kaupungin läpi kohti Lempäälää, minne se päättyy.

Reitti on suunniteltu pelkästään Maanmittauslaitoksen aineistojen pohjalta, joten sen varrella on paljon tieosuuksia, jotka voitaisiin mahdollisuuksien mukaan kiertää polkuja pitkin. Tämä kartoitus vaatii tarkempaa suunnittelua ja maastokäyntejä.

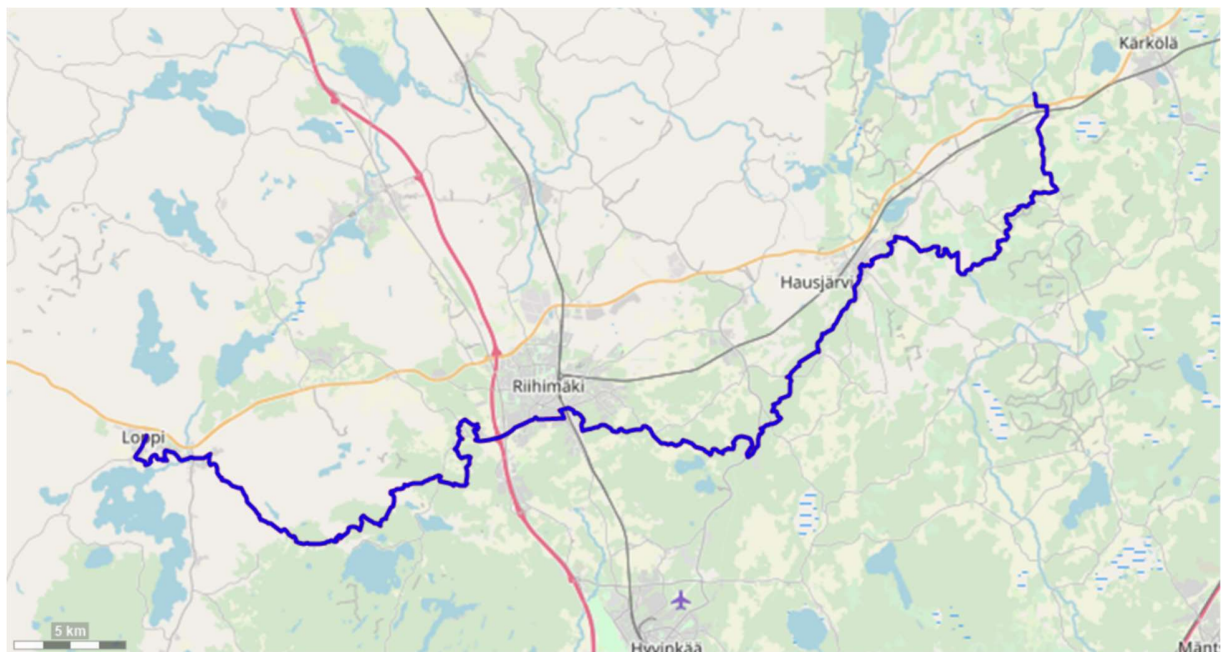

3. LOPPI – RIIHIMÄKI – PÄIJÄT-HÄME

Reitin pituus 78,8km

Reitti alkaa Lopen keskustasta ja kulkee Ilvesvaellus reittiä pitkin aina Riihimäelle asti. Riihimäen kaupungin läpi tultua reitti kulkee suurelta osin polkuja pitkin Oitin kautta Kärkölän länsipuolelle Lappilan kylään, jonne se päättyy Teurojoen melontareitin taukopaikalle.

Reitti on suunniteltu pelkästään Maanmittauslaitoksen aineistojen pohjalta, joten sen varrella on paljon tieosuuksia, jotka voitaisiin mahdollisuuksien mukaan kiertää polkuja pitkin. Tämä kartoitussuunnitelma vaatii tarkempaa suunnittelua ja maastokäyntejä.

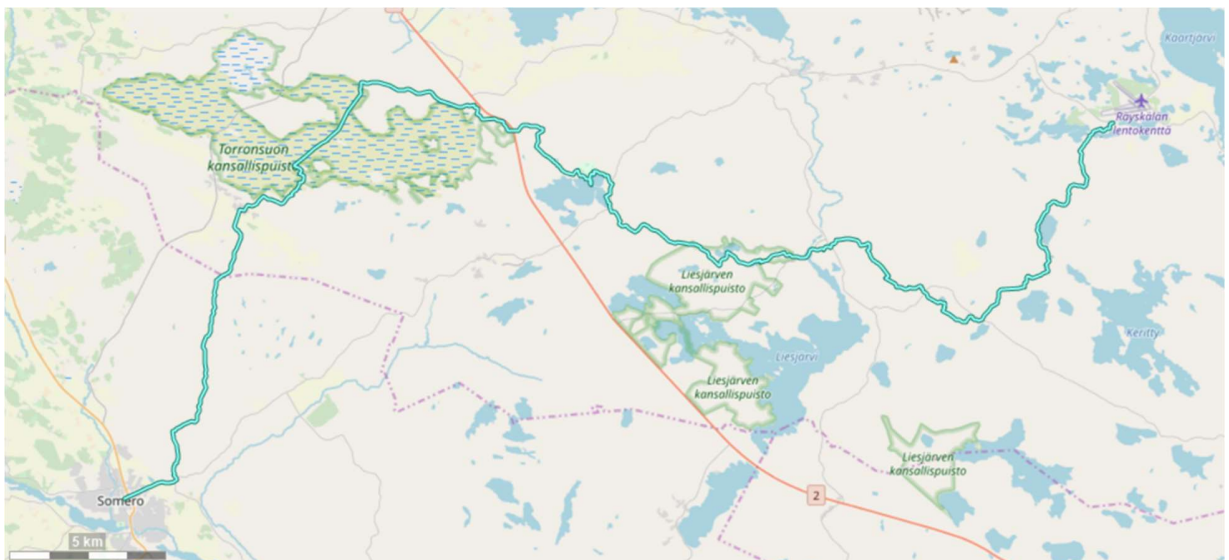

4. TAMMELA – VARSINAIS-SUOMI

Reitin pituus 57,9 km.

Reitti lähtee Tammelasta Räyskälän ilmailukeskuksen eteläpuolelta Iso-Melkuttimen kierron aloituspisteestä, ja kulkee Ilvesvaellusreittiä pitkin Liesjärven kansallispuiston halki, Eerikkilän urheiluopiston kautta Torronsuon kansallispuiston läpi ja jatkuu siitä teitä pitkin päättyen Somerolle.

Reitti on suunniteltu pelkästään Maanmittauslaitoksen aineistojen pohjalta, joten sen varrella on paljon tieosuuksia, jotka voitaisiin mahdollisuuksien mukaan kiertää polkuja pitkin. Tämä karttoitus vaatii tarkempaa suunnittelua ja maastokäyntejä.

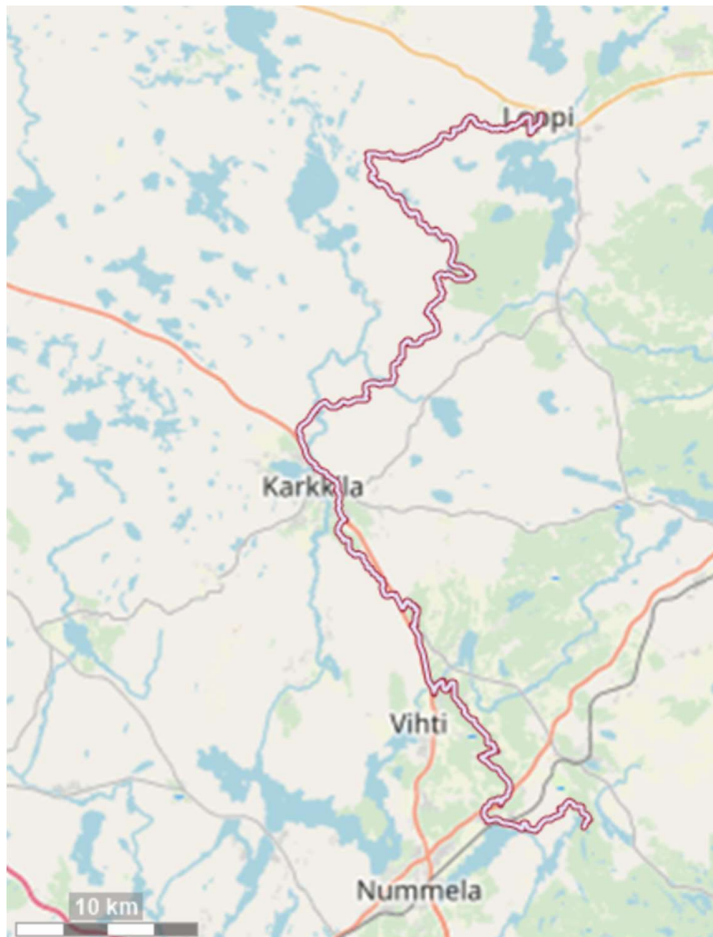

5. LOPPI – KARKKILA – PÄÄKAUPUNKISEUTU

Reitin pituus 86,2 km.

Reitti alkaa Lopen keskustasta ja kulkee alkuun Ilvesvaellusreittiä pitkin Komion luonnonsuojelualueen läpi. Komiolta reitti jatkuu pitkin polkuja ja pienempiä teitä kohti Karkkilaa. Karkkilasta reitti jatkuu Vihdin kautta aina Nuuksion kansallispuiston pohjoisrajoille saakka. Reitti päättyy Poikkipuolias järven pohjoisosan parkkipaikalle, jossa sijaitsee myös tulipaikka.

Reitti on suunniteltu pelkästään Maanmittauslaitoksen aineistojen pohjalta, joten sen varrella on paljon tieosuuksia, jotka voitaisiin mahdollisuuksien mukaan kiertää polkuja pitkin. Tämä kartoitussuunnitelma vaatii tarkempaa suunnittelua ja maastokäyntejä.

Liite 4 Arvioinnit reiteistä

AULANKO, NÄKÖTORNILLE, HELPPO

Maisema ja luonto	1	2	3	4	5
vesistönäkymät	1	2	3	4	5
korkeat paikat	1	2	3	4	5
avautuvat, laajat maisemat	1	2	3	4	5
maaston muodot	1	2	3	4	5
väririkkaus	1	2	3	4	5
luonnon rikkomattomuus	1	2	3	4	5
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)	1	2	3	4	5
opasteet ja informaatio	1	2	3	4	5
Elämys	1	2	3	4	5
elämyksen vaikuttavuus	1	2	3	4	5
reitin kauneus ja esteettisyys	1	2	3	4	5
tarinan kerronta reitillä	1	2	3	4	5
Helppo saavutettavuus	1	2	3	4	5
ympyräreitti	1	2	3	4	5
liikenneyhteydet	1	2	3	4	5
parkkipaikat	1	2	3	4	5
matkaa lähimmästä keskuksesta	1	2	3	4	5
helppo poistua	1	2	3	4	5
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	1	2	3	4	5
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	1	2	3	4	5
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	1	2	3	4	5
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	1	2	3	4	5
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	1	2	3	4	5
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	1	2	3	4	5
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	1	2	3	4	5
Taukopaikat	1	2	3	4	5
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1	2	3	4	5
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	1	2	3	4	5
näköalapaikkojen rakenteet	1	2	3	4	5
WC/5 km	1	2	3	4	5
yksityisyys/yhteisöllisyys	1	2	3	4	5
Matkailullisuus	1	2	3	4	5
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1	2	3	4	5
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1	2	3	4	5
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1	2	3	4	5
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1	2	3	4	5
juomaveden saatavuus reitillä	1	2	3	4	5
väline- ja varustevuokraus reitille	1	2	3	4	5
reittiopastuksen helppo saatavuus	1	2	3	4	5
Haasteellisuus					
reitin selkeys ja näkyminen maastossa	hyvä, reitti kulkee tietä/polkua pitkin				
opasteet ja merkinnät	ei merkintöjä				
vaikeat ja haasteelliset paikat	risteyksissä tulee olla tarkkana, maastossa on paljon polkuja				
Kohderyhmä	sopii kaikille				

AULANKO, HISTORIALLISET RAKENNUKSET, KESKIVAIKEA

Maisema ja luonto	1 2 3 ④ 5
vesistönäkymät	1 2 ③ 4 5
korkeat paikat	1 2 ③ 4 5
avautuvat, laajat maisemat	1 ② 3 4 5
maaston muodot	1 2 ③ 4 5
väriikkaus	1 2 3 4 ⑤
luonnon rikkomattomuus	1 2 3 ④ 5
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)	
opasteet ja informaatio	1 ② 3 4 5
Elämys	1 2 3 ④ 5
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 4 ⑤
reitin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 ④ 5
tarinan kerronta reitillä	1 2 ③ 4 5
Helppo saavutettavuus	1 2 3 4 ⑤
ympyräreitti	1 2 3 4 ⑤
liikenneyhteydet	1 2 3 4 ⑤
parkkipaikat	1 2 3 4 ⑤
matkaa lähimmästä keskuksesta	1 2 3 4 ⑤
helppo poistua	1 2 3 4 ⑤
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	① 2 3 4 5
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	① 2 3 4 5
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	① 2 3 4 5
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	① 2 3 4 5
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	① 2 3 4 5
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	① 2 3 4 5
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	① 2 3 4 5
Taukopaikat	1 2 3 ④ 5
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1 2 3 ④ 5
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	① 2 3 4 5
näköalapaikkojen rakenteet	1 2 3 ④ 5
WC/5 km	1 2 3 ④ 5
yksityisyys/yhteisöllisyys	1 2 ③ 4 5
Matkailullisuus	1 2 3 ④ 5
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 2 3 4 ⑤
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 2 3 4 ⑤
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 4 ⑤
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 4 ⑤
juomaveden saatavuus reitillä	1 2 ③ 4 5
väline- ja varustevuokraus reitille	1 2 ③ 4 5
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
Haasteellisuus	
reitin selkeys ja näkyminen maastossa	hyvä, kulkee polkua pitkin
opasteet ja merkinnät	ei ole merkitty maastoon
vaikeat ja haasteelliset paikat	Eteläinen osuus, kun tie muuttuu poluksi

AULANKO, AULANKOJÄRVEN YMPÄRI, HAASTAVA**Maisema ja luonto**

- vesistönäkymät
- korkeat paikat
- avautuvat, laajat maisemat
- maaston muodot
- väririkkaus
- luonnon rikkomattomuus
- (voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)
- opasteet ja informaatio

1 2 3 ④ 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 ③ 4 5
 1 2 ③ 4 5
 1 2 ③ 4 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 ③ 4 5

Elämys

- elämyksen vaikuttavuus
- reitien kauneus ja esteettisyys
- tarinan kerronta reitillä

1 2 3 ④ 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 ③ 4 5

Helppo saavutettavuus

- ympyräreitti
- liikenneyhteydet
- parkkipaikat
- matkaa lähimmästä keskuksesta
- helppo poistua

1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 4 ⑤

Opasteet, viitoitus ja merkinnät

- lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä
- merkinnät: seuraava aina näkyvässä
- viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin
- jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi
- tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein
- yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa

① 2 3 4 5
 ① 2 3 4 5
 ① 2 3 4 5
 ① 2 3 4 5
 ① 2 3 4 5
 ① 2 3 4 5
 1 2 3 4 ⑤

Taukopaikat

- levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin
- reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km
- näköalapaikkojen rakenteet
- WC/5 km
- yksityisyys/yhteisöllisyys

1 2 ③ 4 5
 1 ② 3 4 5
 1 ② 3 4 5
 ① 2 3 4 5
 ① 2 3 4 5
 1 2 3 ④ 5

Matkailullisuus

- majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus
- kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km
- kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus
- kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus
- juomaveden saatavuus reitillä
- väline- ja varustevuokraus reitille
- reittiopastuksen helppo saatavuus

1 2 3 ④ 5
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 ④ 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 3 ④ 5
 1 ② 3 4 5
 ① 2 3 4 5
 1 2 3 ④ 5

Haasteellisuus

- reitien selkeys ja näkyminen maastossa
- opasteet ja merkinnät
- vaikeat ja haasteelliset paikat

*kohtalainen
 ei merkintöjä
 laskeutuminen Aulangonjärven rantaan*

EVO, ALINEN RAUTJÄRVI, HELPPO

Maisema ja luonto	1 2 ③ 4 5
vesistönäkymät	1 2 3 ④ 5
korkeat paikat	1 2 ③ 4 5
avautuvat, laajat maisemat	1 ② 3 4 5
maaston muodot	1 2 ③ 4 5
väririkkaus	1 2 3 ④ 5
luonnon rikkomattomuus	1 ② 3 4 5
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)	
opasteet ja informaatio	1 ② 3 4 5
Elämys	1 2 3 ④ 5
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 ④ 5
reitin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 ④ 5
tarinan kerronta reitillä	1 2 ③ 4 5
Helppo saavutettavuus	1 2 ③ 4 5
ympyräreitti	1 2 ③ 4 5
liikenneyhteydet	1 ② 3 4 5
parkkipaikat	1 2 3 ④ 5
matkaa lähimmästä keskuksesta	1 ② 3 4 5
helppo poistua	1 2 ③ 4 5
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	① 2 3 4 5
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	1 ② 3 4 5
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	① 2 3 4 5
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	① 2 3 4 5
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	① 2 3 4 5
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	① 2 3 4 5
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	① 2 3 4 5
Taukopaikat	1 2 ③ 4 5
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1 2 ③ 4 5
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	1 2 3 4 ⑤
näköalapaikkojen rakenteet	① 2 3 4 5
WC/5 km	1 2 3 4 ⑤
yksityisyys/yhteisöllisyys	1 2 ③ 4 5
Matkailullisuus	1 2 3 ④ 5
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 2 3 4 ⑤
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 2 3 4 ⑤
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 ④ 5
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
juomaveden saatavuus reitillä	1 2 ③ 4 5
väline- ja varustevuokraus reitille	1 ② 3 4 5
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
Haasteellisuus	
reitien selkeys ja näkyminen maastossa	Reitti on kohtuullisen helppo seurata
opasteet ja merkinnät	ei ole opasteita eikä merkintöjä
vaikeat ja haasteelliset paikat	ei ole
Kohderyhmä	sopii kaikille

EVO, HARJUPOLKU, KESKIVAIKEA

Maisema ja luonto	1 2 3 4 ⑤
vesistönäkymät	1 2 ③ 4 5
korkeat paikat	1 2 3 4 ⑤
avautuvat, laajat maisemat	1 2 3 ④ 5
maaston muodot	1 2 3 ④ 5
värikkäisyys	1 2 3 4 ⑤
luonnon rikkomattomuus	1 2 3 ④ 5
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)	
opasteet ja informaatio	1 2 3 4 ⑤
Elämys	1 2 3 4 ⑤
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 4 ⑤
reitin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 4 ⑤
tarinan kerronta reitillä	1 2 ③ 4 5
Helppo saavutettavuus	1 2 ③ 4 5
ympyräreitti	1 2 3 ④ 5
liikenneyhteydet	1 ② 3 4 5
parkkipaikat	1 2 3 ④ 5
matkaa lähimmästä keskuksesta	1 ② 3 4 5
helppo poistua	1 2 ③ 4 5
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	1 ② 3 4 5
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	① 2 3 4 5
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	1 ② 3 4 5
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	1 2 ③ 4 5
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	① 2 3 4 5
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	1 2 3 ④ 5
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	1 2 3 ④ 5
Taukopaikat	1 2 ③ 4 5
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1 2 ③ 4 5
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	1 2 3 ④ 5
näköalapaikkojen rakenteet	① 2 3 4 5
WC/5 km	1 2 3 ④ 5
yksityisyys/yhteisöllisyys	1 2 ③ 4 5
Matkailullisuus	1 2 3 ④ 5
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 2 3 4 ⑤
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 2 3 ④ 5
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 ④ 5
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
juomaveden saatavuus reitillä	1 2 3 4 ⑤
väline- ja varustevuokraus reitille	1 ② 3 4 5
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
Haasteellisuus	
reitin selkeys ja näkyminen maastossa	hyvä
opasteet ja merkinnät	Ilvesreitin sekä Harjupolun merkinnät
vaikeat ja haasteelliset paikat	Syrjänalusen harju ja nousu Punssivuorelle (kävijän valittavissa)
Kohderyhmä	sunnuntairetkeilijät

EVO, SORSAKOLU, HAASTAVA

Maisema ja luonto	1 2 3 ④ 5	
vesistönäkymät	1 2 3 ④ 5	
korkeat paikat	1 2 ③ 4 5	
avautuvat, laajat maisemat	1 2 3 ④ 5	
maaston muodot	1 2 3 4 ⑤	
väririkkaus	1 2 3 4 ⑤	
luonnon rikkomattomuus	1 2 3 4 ⑤	
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)		
opasteet ja informaatio	1 2 ③ 4 5	
Elämys	1 2 3 ④ 5	
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 4 ⑤	
reitin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 4 ⑤	
tarinan kerronta reitillä	1 2 ③ 4 5	
Helppo saavutettavuus	1 2 ③ 4 5	
ympyräreitti	1 ② 3 4 5	
liikenneyhteydet	1 2 ③ 4 5	
parkkipaikat	1 2 3 ④ 5	
matkaa lähimmästä keskuksesta	1 ② 3 4 5	
helppo poistua	1 2 ③ 4 5	
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	1 2 3 ④ 5	
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	1 2 ③ 4 5	
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	1 2 3 ④ 5	
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	1 2 3 ④ 5	
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	1 2 3 ④ 5	
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	① 2 3 4 5	
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	1 2 3 ④ 5	
Taukopaikat	1 ② 3 4 5	
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1 2 3 ④ 5	
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	1 2 ③ 4 5	
näköalapaikkojen rakenteet	① 2 3 4 5	
WC/5 km	1 2 ③ 4 5	
yksityisyys/yhteisöllisyys	① 2 3 4 5	
Matkailullisuus	1 2 3 ④ 5	
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 2 3 4 ⑤	
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 2 3 ④ 5	
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 ④ 5	
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5	
juomaveden saatavuus reitillä	1 2 3 4 ⑤	
väline- ja varustevuokraus reitille	1 ② 3 4 5	
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5	
Haasteellisuus		
reitin selkeys ja näkyminen maastossa	hyvä	
opasteet ja merkinnät	Ilvesreitti Sorsakolu	
vaikeat ja haasteelliset paikat	Rahti- ja Savijärven välissä oleva koski saattaa välillä tulvia ja tehdä	
polusta hankalan kulkea		
Kohderyhmä	haastetta etsivälle retkeilijälle	

HÄMEEN HÄRKÄTIE, HML-LETKU, KESKIVAIKEA

Maisema ja luonto	1 2 3 ④ 5	
vesistönäkymät	1 ② 3 4 5	
korkeat paikat	1 ② 3 4 5	
avautuvat, laajat maisemat	1 2 ③ 4 5	
maaston muodot	1 2 3 ④ 5	
värikkäisyys	1 2 3 4 ⑤	
luonnon rikkomattomuus	1 ② 3 4 5	
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)		
opasteet ja informaatio	1 2 3 ④ 5	
Elämys	1 2 3 ④ 5	
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 4 ⑤	
reitin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 4 ⑤	
tarinan kerronta reitillä	1 ② 3 4 5	
Helppo saavutettavuus	1 2 3 ④ 5	
ympyräreitti	① 2 3 4 5	
liikenneyhteydet	1 2 3 ④ 5	
parkkipaikat	1 2 3 4 ⑤	
matkaa lähimmästä keskuksesta	1 2 3 4 ⑤	
helppo poistua	1 2 3 ④ 5	
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	1 2 3 ④ 5	
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	1 ② 3 4 5	
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	1 ② 3 4 5	
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	1 2 3 4 ⑤	
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	1 2 3 4 ⑤	
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	① 2 3 4 5	
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	1 2 3 4 ⑤	
Taukopaikat	① 2 3 4 5	
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	① 2 3 4 5	
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	① 2 3 4 5	
näköalapaikkojen rakenteet	① 2 3 4 5	
WC/5 km	① 2 3 4 5	
yksityisyys/yhteisöllisyys	① 2 3 4 5	
Matkailullisuus	1 2 ③ 4 5	
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 ② 3 4 5	
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 ② 3 4 5	
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 4 ⑤	
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 4 ⑤	
juomaveden saatavuus reitillä	1 ② 3 4 5	
väline- ja varustevuokraus reitille	① 2 3 4 5	
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 4 ⑤	
Haasteellisuus		
reitin selkeys ja näkyminen maastossa	Hyvä, näkyy hyvin	
opasteet ja merkinnät	Risteyksissä kyltit	
vaikeat ja haasteelliset paikat	ei ole	
Kohderyhmä	Haastetta ja kulttuurimaisemia kaipaavat pyöräilijät, mikäli ajaa yhden päivän aikana.	

LOPPI, RÄYSKÄLÄ, HELPPO

Maisema ja luonto	1 2 ③ 4 5
vesistönäkymät	1 2 ③ 4 5
korkeat paikat	1 ② 3 4 5
avautuvat, laajat maisemat	1 2 ③ 4 5
maaston muodot	1 2 ③ 4 5
väririkkaus	1 2 3 ④ 5
luonnon rikkomattomuus	1 2 3 ④ 5
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)	
opasteet ja informaatio	1 2 3 ④ 5
Elämys	1 2 3 ④ 5
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 ④ 5
reitin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 ④ 5
tarinan kerronta reitillä	1 2 ③ 4 5
Helppo saavutettavuus	1 2 ③ 4 5
ympyräreitti	1 2 3 4 ⑤
liikenneyhteydet	1 2 ③ 4 5
parkkipaikat	1 2 ③ 4 5
matkaa lähimmästä keskuksesta	① 2 3 4 5
helppo poistua	1 2 ③ 4 5
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	1 2 3 ④ 5
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	1 ② 3 4 5
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	1 2 3 4 ⑤
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	1 ② 3 4 5
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	1 ② 3 4 5
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	① 2 3 4 5
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	1 2 3 ④ 5
Taukopaikat	1 2 3 ④ 5
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1 2 ③ 4 5
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	1 2 3 4 ⑤
näköalapaikkojen rakenteet	① 2 3 4 5
WC/5 km	1 2 3 4 ⑤
yksityisyys/yhteisöllisyys	1 2 3 ④ 5
Matkailullisuus	1 2 3 ④ 5
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 ② 3 4 5
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 ② 3 4 5
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 ④ 5
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
juomaveden saatavuus reitillä	① 2 3 4 5
väline- ja varustevuokraus reitille	1 2 ③ 4 5
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
Haasteellisuus	
reitin selkeys ja näkyminen maastossa	hyvä
opasteet ja merkinnät	Ilvesreitin merkinnät
vaikeat ja haasteelliset paikat	epävirallinen parkkipaikka reitin puolivälissä
Kohderyhmä	sopii kaikille

LOPPI, RÄYSKÄLÄ/ISO-MELKUTIN, KESKIVAIKEA

Maisema ja luonto	1 2 3 4 ⑤
vesistönäkymät	1 2 3 4 ⑤
korkeat paikat	1 2 ③ 4 5
avautuvat, laajat maisemat	1 2 ③ 4 5
maaston muodot	1 2 ③ 4 5
väririkkaus	1 2 3 4 ⑤
luonnon rikkomattomuus	1 2 3 4 ⑤
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)	
opasteet ja informaatio	1 2 3 4 ⑤
Elämys	1 2 3 4 ⑤
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 4 ⑤
reititin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 4 ⑤
tarinan kerronta reitillä	1 2 ③ 4 5
Helppo saavutettavuus	1 2 3 ④ 5
ympyräreitti	1 2 3 4 ⑤
liikenne yhteydet	1 2 ③ 4 5
parkkipaikat	1 2 ③ 4 5
matkaa lähimmästä keskuksesta	① 2 3 4 5
helppo poistua	1 2 ③ 4 5
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	1 2 3 4 ⑤
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	1 2 3 ④ 5
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	1 2 3 4 ⑤
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	1 2 3 4 ⑤
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	1 2 3 4 ⑤
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	① 2 3 4 5
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	1 2 3 4 ⑤
Taukopaikat	1 2 3 ④ 5
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1 2 3 4 ⑤
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	1 2 3 4 ⑤
näköalapaikkojen rakenteet	1 2 3 ④ 5
WC/5 km	1 2 3 4 ⑤
yksityisyys/yhteisöllisyys	1 2 ③ 4 5
Matkailullisuus	1 2 ③ 4 5
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 ② 3 4 5
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 ② 3 4 5
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 ④ 5
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
juomaveden saatavuus reitillä	① 2 3 4 5
väline- ja varustevuokraus reitille	1 2 ③ 4 5
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
Haasteellisuus	
reititin selkeys ja näkyminen maastossa	<i>loistava</i>
opasteet ja merkinnät	<i>Ilvesreititin merkinnät</i>
vaikeat ja haasteelliset paikat	<i>paikka paikoin liukas</i>
Kohderyhmä	<i>sopii kaikille</i>

LOPPI, RÄYSKÄLÄ-MARSKIN MAJA, HAASTAVA

Maisema ja luonto	1 2 3 ④ 5
vesistönäkymät	1 2 ③ 4 5
korkeat paikat	1 2 ③ 4 5
avautuvat, laajat maisemat	1 2 ③ 4 5
maaston muodot	1 2 3 ④ 5
väririkkaus	1 2 3 ④ 5
luonnon rikkomattomuus	1 2 ③ 4 5
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)	
opasteet ja informaatio	1 2 3 ④ 5
Elämys	1 2 3 ④ 5
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 ④ 5
reitin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 ④ 5
tarinan kerronta reitillä	1 2 ③ 4 5
Helppo saavutettavuus	1 2 ③ 4 5
ympyräreitti	① 2 3 4 5
liikenneyhteydet	1 2 ③ 4 5
parkkipaikat	1 2 ③ 4 5
matkaa lähimmästä keskuksesta	① 2 3 4 5
helppo poistua	1 2 ③ 4 5
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	1 2 ③ 4 5
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	① 2 3 4 5
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	1 2 3 4 ⑤
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	1 2 ③ 4 5
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	1 2 ③ 4 5
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	① 2 3 4 5
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	1 2 3 ④ 5
Taukopaikat	1 ② 3 4 5
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1 ② 3 4 5
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	① 2 3 4 5
näköalapaikkojen rakenteet	① 2 3 4 5
WC/5 km	① 2 3 4 5
yksityisyys/yhteisöllisyys	1 ② 3 4 5
Matkailullisuus	1 2 ③ 4 5
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 2 ③ 4 5
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 ② 3 4 5
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 ④ 5
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
juomaveden saatavuus reitillä	1 ② 3 4 5
väline- ja varustevuokraus reitille	1 2 ③ 4 5
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
Haasteellisuus	
reitin selkeys ja näkyminen maastossa	hyvä
opasteet ja merkinnät	Ilvesreitin merkinnät
vaikeat ja haasteelliset paikat	polku on paikka paikoin huonossa kunnossa
Kohderyhmä	haastetta etsivälle

TAMMELA, LUONTOPOLKU, HELPPO

Maisema ja luonto	1 2 3 ④ 5
vesistönäkymät	1 2 3 ④ 5
korkeat paikat	1 ② 3 4 5
avautuvat, laajat maisemat	1 ② 3 4 5
maaston muodot	1 2 ③ 4 5
väririkkaus	1 2 3 ④ 5
luonnon rikkomattomuus	1 2 3 4 ⑤
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)	
opasteet ja informaatio	1 2 3 4 ⑤
Elämys	1 2 3 4 ⑤
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 4 ⑤
reitin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 4 ⑤
tarinan kerronta reitillä	1 2 3 ④ 5
Helppo saavutettavuus	1 2 3 ④ 5
ympyräreitti	1 ② 3 4 5
liikenneyhteydet	1 2 3 ④ 5
parkkipaikat	1 2 3 4 ⑤
matkaa lähimmästä keskuksesta	1 2 3 ④ 5
helppo poistua	1 2 3 ④ 5
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	1 2 3 4 ⑤
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	1 2 3 4 ⑤
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	1 2 3 4 ⑤
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	1 2 3 4 ⑤
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	1 2 3 4 ⑤
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	1 2 3 4 ⑤
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	1 2 3 4 ⑤
Taukopaikat	1 2 3 ④ 5
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1 2 3 ④ 5
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	1 2 3 ④ 5
näköalapaikkojen rakenteet	① 2 3 4 5
WC/5 km	1 2 3 ④ 5
yksityisyys/yhteisöllisyys	1 2 ③ 4 5
Matkailullisuus	1 2 3 4 ⑤
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 2 3 4 ⑤
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 2 3 4 ⑤
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 4 ⑤
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 4 ⑤
juomaveden saatavuus reitillä	1 2 3 4 ⑤
väline- ja varustevuokraus reitille	1 2 3 ④ 5
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 4 ⑤
Haasteellisuus	
reitin selkeys ja näkyminen maastossa	<i>loistava</i>
opasteet ja merkinnät	<i>Ilvesreitin ja ”Meidän metsä” -polun merkinnät</i>
vaikeat ja haasteelliset paikat	<i>käsilossi</i>
Kohderyhmä	<i>sopii kaikille</i>

TAMMELA, EERIKILÄ, KESKIVAIKEA

Maisema ja luonto	1 2 3 ④ 5
vesistönäkymät	1 2 3 ④ 5
korkeat paikat	1 2 ③ 4 5
avautuvat, laajat maisemat	1 2 ③ 4 5
maaston muodot	1 2 3 ④ 5
värikkäisyys	1 2 3 ④ 5
luonnon rikkomattomuus	1 2 ③ 4 5
(voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)	
opasteet ja informaatio	1 ② 3 4 5
Elämys	1 2 3 ④ 5
elämyksen vaikuttavuus	1 2 3 ④ 5
reititin kauneus ja esteettisyys	1 2 3 4 ⑤
tarinan kerronta reitillä	1 2 ③ 4 5
Helppo saavutettavuus	1 2 ③ 4 5
ympyräreitti	1 2 3 ④ 5
liikenneyhteydet	1 2 3 ④ 5
parkkipaikat	1 2 3 4 ⑤
matkaa lähimmästä keskuksesta	1 2 3 ④ 5
helppo poistua	1 2 3 ④ 5
Opasteet, viitoitus ja merkinnät	1 2 ③ 4 5
lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä	1 ② 3 4 5
merkinnät: seuraava aina näkyvässä	1 2 3 ④ 5
viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin	1 ② 3 4 5
jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi	1 ② 3 4 5
tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein	① 2 3 4 5
yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa	1 2 3 ④ 5
Taukopaikat	1 2 3 ④ 5
levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin	1 2 3 ④ 5
reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km	1 2 3 4 ⑤
näköalapaikkojen rakenteet	1 ② 3 4 5
WC/5 km	1 2 3 ④ 5
yksityisyys/yhteisöllisyys	1 2 3 ④ 5
Matkailullisuus	1 2 3 ④ 5
majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus	1 2 3 4 ⑤
kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km	1 2 3 4 ⑤
kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus	1 2 3 4 ⑤
kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
juomaveden saatavuus reitillä	1 2 3 ④ 5
väline- ja varustevuokraus reitille	1 2 3 ④ 5
reittiopastuksen helppo saatavuus	1 2 3 ④ 5
Haasteellisuus	
reititin selkeys ja näkyminen maastossa	<i>kohtalainen</i>
opasteet ja merkinnät	<i>Ilvesreititin merkinnät</i>
vaikeat ja haasteelliset paikat	<i>Eerikkilän ympäristö</i>
Kohderyhmä	<i>sopii kaikille</i>

TAMMELA, PIKKULAMPIEN KIERROS, HAASTAVA

Maisema ja luonto

- vesistönäkymät
- korkeat paikat
- avautuvat, laajat maisemat
- maaston muodot
- värikkäisyys
- luonnon rikkomattomuus
- (voimalinjat, avohakkuut, häiritsevät rakennelmat ja äänet)
- opasteet ja informaatio

1 2 3 ④ 5
 1 2 ③ 4 5
 1 ② 3 4 5
 1 ② 3 4 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 ④ 5

Elämys

- elämyksen vaikuttavuus
- reitin kauneus ja esteettisyys
- tarinan kerronta reitillä

1 2 3 ④ 5
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 ③ 4 5

Helppo saavutettavuus

- ympyräreitti
- liikenneyhteydet
- parkkipaikat
- matkaa lähimmästä keskuksesta
- helppo poistua

1 2 3 ④ 5
 1 2 ③ 4 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 3 4 ⑤
 1 2 3 ④ 5
 1 2 3 ④ 5

Opasteet, viitoitus ja merkinnät

- lähtöpaikkaopasteet: kokoava opastus koko reitistä
- merkinnät: seuraava aina näkyvässä
- viitoitus: looginen, sama nimi läpi koko reitin
- jatkuvuus: samat kohteet viitoitukset etenevät koko reitin läpi
- tarinankerronta informaatiossa, sijainti vähintään 1 km välein
- yhteneväisyys kartta- ja informaatiomateriaalin kanssa

1 2 ③ 4 5
 1 ② 3 4 5
 1 2 3 4 ⑤
 1 ② 3 4 5
 1 2 ③ 4 5
 ① 2 3 4 5
 1 2 ③ 4 5

Taukopaikat

- levähdyspaikat (penkit) sopivin välimatkoin
- reitillä vähintään yksi laavu- tai nuotiopaikka/5 km
- näköalapaikkojen rakenteet
- WC/5 km
- yksityisyys/yhteisöllisyys

1 2 ③ 4 5
 1 ② 3 4 5
 1 2 3 ④ 5
 ① 2 3 4 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 ③ 4 5

Matkailullisuus

- majoitusyritysten läheisyys/saavutettavuus
- kahvila- ja ravintolapalveluiden läheisyys/5 km
- kartta- ja opasmateriaalin monikanavaisuus
- kartta- ja opasmateriaalin helppo saatavuus
- juomaveden saatavuus reitillä
- väline- ja varustevuokraus reitille
- reittiopastuksen helppo saatavuus

1 2 ③ 4 5
 1 2 ③ 4 5
 1 2 ③ 4 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 3 ④ 5
 1 ② 3 4 5
 1 2 3 ④ 5
 1 2 3 ④ 5

Haasteellisuus

- reitin selkeys ja näkyminen maastossa
- opasteet ja merkinnät
- vaikeat ja haasteelliset paikat

selkeä ja hyvin merkitty
Ilvesreitin merkinnät
Rautakallio ja Numerokallio voivat olla liukkaat

Kohderyhmä

haastetta etsiville sunnuntairetkelijoille

Liite 5 Luokitukset reiteistä

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Hämeenlinna

Aulanko, helppo

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 460 m			pururata/polku	ei ole	12	helppo
Osuus 2 Pituus: 1920 m			pururata/polku	ei ole	10	helppo
Osuus 3 Pituus: 450 m			pururata/polku	ei ole	10	helppo
Osuus 4 Pituus:						
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus: 2830			pururata/polku	ei ole	11	helppo

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Hämeenlinna

Aulanko, keski

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 1880 m			Pururata	Ei ole	12	keskivaikea
Osuus 2 Pituus: 1900 m			polku, pururata	Ei ole	13	keskivaikea
Osuus 3 Pituus: 2070 m			pururata	Ei ole	12	keskivaikea
Osuus 4 Pituus:						
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus: 5850 m			pururata, polku	Ei ole	13	keskivaikea

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Hämeenlinna

Aulanko,
haastava

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 2000 m			polku/tie	ei ole	11	helppo
Osuus 2 Pituus: 950 m			metsätie	ei ole	12	keskivaikea
Osuus 3 Pituus: 2700 m			polku	ei ole	15	haastava
Osuus 4 Pituus: 2600 m			pitkospuut, tie, polku, pururata	ei ole	12	keskivaikea
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus: 8250 m			tie, polku, pitkospuut, pururata	ei ole	14	haastava

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Lammi

Evo, helppo

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 1000 m			Asfalttia, polku	ei ole, seuraa Evon metsätaitorataa		Helppo
Osuus 2 Pituus: 600 m			polku	seuraa Evon metsätaitorataa		helppo
Osuus 3 Pituus: 700 m			ajoura	seuraa Evon metsätaitorataa		helppo
Osuus 4 Pituus: 1500 m			asfalttia	ei ole		helppo
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus: 3800 m						

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

25.10.2018

Luokittelijan nimi

Heikki Rantala

Kunta

Lammi

Reitin nimi

Evo, keski

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 1900 m			pururata	"syjänälunen"	10	Helppo
Osuus 2 Pituus: 2100 m			polku	"luontopolku"	15	haastava
Osuus 3 Pituus: 900 m			polku/pitkospuut	"luontopolku"	12	keskivaikea
Osuus 4 Pituus: 2900 m			pururata/polku	ei ole	10	helppo
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus: 7800 m						

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

25.10.2018

Luokittelijan nimi

Heikki Rantala

Kunta

Lammi

Reitin nimi

Evo, haastava

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 6000 m			tie, pururata, polku	ilvesreitti	14	keskivaikea
Osuus 2 Pituus: 6200 m			polku	"sorsakolu", ilvesreitti	18	haastava
Osuus 3 Pituus: 6600 m			polku, pururata, tie	ilvesreitti	16	haastava
Osuus 4 Pituus:						
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus: 18800						

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Loppi

Räyskälä, helppo

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 1710 m			polku	Ilvesreitti	12	helppo
Osuus 2 Pituus: 1400 m			polku	Ilvesreitti	11	helppo
Osuus 3 Pituus:						
Osuus 4 Pituus:						
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus: 3210 m			polku	Ilvesreitti		helppo

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Loppi

Räyskälä, keski

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 1080 m			polku	Ilvesreitti, "Iso-Melkutin"	12	keskivaikea
Osuus 2 Pituus: 2720 m			polku	Ilvesreitti, "Iso-Melkutin"	13	keskivaikea
Osuus 3 Pituus: 2000 m			polku	Ilvesreitti, "Iso-Melkutin"	13	keskivaikea
Osuus 4 Pituus: 1080 m			polku	Ilvesreitti, "Iso-Melkutin"	12	keskivaikea
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus: 6880 m			polku	Ilvesreitti, "Iso-Melkutin"	13	keskivaikea

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Loppi

Räyskälä, vaikea

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 1710 m			polku	Ilvesreitti	14	keskivaikea
Osuus 2 Pituus: 2490 m			polku, tie	Ilvesreitti	11	helppo
Osuus 3 Pituus: 3100 m			polku	ilvesreitti	15	haastava
Osuus 4 Pituus: 2040 m			tie, polku	ilvesreitti	13	keskivaikea
Osuus 5 Pituus: 9340 m			tie, polku	ilvesreitti	15	haastava (paluu)
Reitti yhteensä Pituus: 18 680 m			tie, polku	Ilvesreitti	15	haastava

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Tammela

Tammela, Helppo

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 1450 m			polku	"Meidän metsä"	11	helppo
Osuus 2 Pituus: 1450 m			polku	Meidän metsä	11	helppo
Osuus 3 Pituus:						
Osuus 4 Pituus:						
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus:						

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Tammela

Tammela, keski

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 1210 m			Polku, pitkospuut	ilvesreitti	13	keskivaikea
Osuus 2 Pituus: 410 m			polku	ilvesreitti	12	Keskivaikea
Osuus 3 Pituus: 3570 m			Polku, pururata	ilvesreitti	13	Keskivaikea
Osuus 4 Pituus: 410 m			polku	ilvesreitti	13	Keskivaikea
Osuus 5 Pituus: 1570 m			Polku, pitkospuut	Ilvesreitti	11	keskivaikea
Reitti yhteensä Pituus: 7170 m						

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Reittiluokituslomake:

Päivämäärä

Luokittelijan nimi

25.10.2018

Heikki Rantala

Kunta

Reitin nimi

Tammela

Tammela,
Haastava

REITILUOKITUSLOMAKE

Reitin osuus	Kaltevuus %	Korkeuserot	Kulkukelpoisuus/ reitin pinta	Viitoitus ja merkintä maastoon	Etenemis- nopeus min/km	Luokka
Osuus 1 Pituus: 5230 m			tie, polku, pitkospuut	ilvesreitti	14	keskivaikea
Osuus 2 Pituus: 2530 m			tie, polku	ilvesreitti	10	helppo
Osuus 3 Pituus: 6220 m			polku	ilvesreitti	16	vaikea
Osuus 4 Pituus: 2720 m			polku, tie	ilvesreitti	11	helppo
Osuus 5 Pituus:						
Reitti yhteensä Pituus: 16700 m				ilvesreitti	15	vaikea

Reitin vaativuusluokka:

Luokituksen voimassaoloaika:

Luokituspäivämäärä:

Luokittelijan allekirjoitus:

Nimen selvennys:

Luokittelijan osoite:

Luokittelijan puhelinnumero:

Luokittelijan sähköposti-osoite:

Liite 6 Reittikuvaukset

Retkeilyreitit

Hämeenlinna, Aulanko

Vain noin 4 km päässä Hämeenlinnan keskustasta sijaitseva Aulangon ulkoilu- ja luonnonsuojelualue (noin 750 hehtaaria) on houkutellut ihmisiä rentoutumaan, rauhoittumaan ja pääsemään luonnon kanssa kosketuksiin jo yli vuosisadan ajan. Aulanko on tunnettu kauniista kansallismaisemistaan ja historiallisista nähtävyyksistään, jotka tarjoavat jokaiselle jotakin, niin vanhemmille kuin perheen pienimmillekin. Aulangon luonnonsuojelualueeseen kuuluu vuosina 1883 - 1938 rakennettu englantilaistyyppinen puisto, joka rakennuksineen kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin kulttuurihistoriallisiin ympäristöihin. Jotta maisema säilyisi edelleenkin avarana ja puistomaisena, puistometsää hoidetaan aktiivisesti.

Aulangon alueella on helppo kulkea ja alueen moninaiset palvelut tarjoavat mahdollisuuden viettää enemmänkin aikaa Aulangon luonnonkauniissa puistometsässä. Alueella on mm. uimarantoja, nuotiopaikkoja, kuntoilu-, ulkoilu- ja ratsastusreittejä, ulkoilumaja, kahvila- ja ravintolapalveluita sekä hotelli monipuolisine aktiviteetteineen.

Helppo

Reittikuvaus

Helppo (noin 2,8 km), sininen reitti kulkee Aulangon luonnonsuojelualueella ja kiertää alueen keskeisimmät nähtävyydet. Reitti lähtee Aulangon Ulkoilumajalta Ruusulaakson paviljongille, josta se jatkuu Metsälammen rantaa pitkin. Mikäli retkeilijä haluaa, voi Ruusulaakson paviljongilta poiketa Joutsenlammelle, tarkkailemaan lintuja tai ihan vain istahtaa hetkeksi ihailemaan kaunista lampea. Joutsenlammella on myös kiosk, joka palvelee kesäaikaan reippailijoita. Metsälammelta reitti jatkuu puistometsän siimekseen, jossa voi huomata olevansa hetken komeiden mäntyjen ympäröimänä. Polku nousee Aulangon Tornikahvilalle ja Aulangon näkötornille, jotka molemmat ovat avoinna kesäaikaan. Näkötornilta avautuvat komeat näkymät ympäröivään maastoon. Maisemia voi ihailla myös näkötornin läheisyydessä olevalta näköalatasanteelta. Reitti palaa näkötornilta takaisin alamäkitieitse Aulangon Ulkoilumajalle.

Hyvä tietää

DigiTrail-mobiilisovellus kertoo mielenkiintoista tietoa alueen nähtävyyksistä ja historiasta, mutta myös aktiviteettimahdollisuuksista ja palveluista.

Reittiä on halutessaan helppo muokata vastaamaan reippailijan omia toiveita. Aulangolla on paljon nähtävää ja etenkin kesäaikaan on mukava tehdä hieman pidennetty lenkki ja kiertää Aulangon Joutsenlammen ympäri. Haastetta ja sykkeen nostoa toivovat retkeilijät voivat yhdistää tähän reittiin

vierailun Karhuluolalla, jonne pääsee näköalatasanteen viereltä laskeutuvia jyrkkiä, 322 askelmasta koostuvaa kiviportaikkoa pitkin. Portaavat voivat olla hyvinkin liukkaat sateella ja talvella. Luolassa voi ihailla Karhut -nimistä veistosta ja kerätä voimia portaiden nousuun takaisin reitille.

Lähtöpisteellä, Aulangon Ulkoilumajan läheisyydessä on nuotiokota. Kesäaikaan alueella palvelevat Tornikahvila ja Joutsenlammen kiosk. Ulkoilumajalla on mahdollisuus uintiin ympäri vuoden, vuokrattava sauna ja liikuntavälineitä. Reitin huippukohdalla sijaitsee Aulangon näkötorni, josta aukeavat upeat näkymät hämäläisen maiseman ylle. Näkötorniin on vapaa pääsy ja se on avoinna kesäisin joka päivä klo 8-19. Aulangon koko alueella muita harrastusmahdollisuuksia patikoinnin lisäksi ovat pyöräily, melonta, uinti ja ratsastus. Lisäksi talvella alueella on eripituisia hiihtoreittejä. Aulangon hotellin läheisyydessä löytyy mahdollisuus pelata tennistä, minigolfia sekä golfia kahdellakin eri kentällä. Alueella on myös kylpylä ja kiipeilypuisto.

Aulangon luonnonsuojelualueella on sallittua liikkua jalan ja hiihtäen, autolla rengastiellä kesäisin klo 8-23 välisenä aikana sekä ruokasienten ja metsämarjojen poimiminen. Maastopyöräily järjestyssäännön mukaan on sallittu ainoastaan päällystetyllä rengastiellä sekä järjestyssäännössä osoitetuilla sorapäällysteisillä teillä ja poluilla. Ratsastus on sallittu vain siihen erikseen osoitetuilla reiteillä.

Vaativuus

Helpon reitin kulkeminen kestää noin tunnin. Suurin osa reitistä kulkee joko tiellä tai sorapohjaisella polulla, joka ei ole liukas edes sateella. Reitin eteläpäässä (Metsälampi – Aulangon näkötorni) oleva osio on pinnoittamatonta metsäpolkua ja saattaa sateisella säällä olla mutainen ja/tai liukas. Tällöin vedenpitävät kengät ovat hyödylliset, muuten reitillä riittää mainiosti tavallinen ulkoiluväline. Talvisin korkeavartiset, pitäväpohjaiset talvikengät ovat suositeltava valinta reitille.

Reitin alkuun

Reitti alkaa Aulangon Ulkoilumajalta, jossa on tilava, ilmainen pysäköintialue. Helsinki - Tampere moottoritiltä (valtatie 3) sekä Turku - Lahti tieltä (valtatie 10) on viitoitus Aulangolle. Hämeenlinnan rautatieasemalta Ulkoilumajalle on autolla (taksitolppa rautatieaseman edessä) 5,3 km ja kävellen 4,7 km. Rautatieasemalta lähtee myös kaupungin sisäisen liikenteen linja-auto (linja numero 2), joka ajaa Hotelli Aulangolle. Hotelli Aulangolta on noin 1,5 km lähtöpisteelle, Aulangon Ulkoilumajalle.

LÄHTÖ- JA PÄÄTEPISTE: Aulangon Ulkoilumaja, Linnanen 75, 13220 Hämeenlinna 61.028646, 24.462335

REITIN MERKINTÄ: Reitillä ei ole reittimerkintöjä, mutta polkupohjaa on helppo seurata DigiTrail -sovelluksen avulla.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu kaikille reippailijoille, niin pienille kuin isoillekin. Polkupohja on helppokulkuinen ja reitin varrella on paljon nähtävää, tehtävää sekä istumapaikkoja.

Keskivaikea

Reittikuvaus

Keskivaikea (noin 5,8 km), punainen reitti kulkee Aulangon luonnonsuojelualueen rajoja pitkin ja kiertää historiallisesti merkittävien nähtävyyksien sekä rauhoitettujen muinaisjäännöksiä, kuten vanhan ruutikellarin, kautta. Reitti alkaa Aulangon Ulkoilumajalta ja kulkee Aulangonjärven rantaa pitkin Karhuluolalle. Karhuluolan läheisyydestä nousee jyrkät 322 askelmaiset kiviportaavat Aulangon

näkötornille, jonne kovakuntoisimmat reippailijat voivat nousta ihailemaan upeita Aulangon kansallismaisemia. Karhuluolalta reitti jatkaa hieman eteenpäin ja kääntyy oikealle ylös mäkeen kohti vanhaa ruutikellaria, jonka neliönmuotoiset kivimuurin jäänteet ovat vieläkin nähtävissä. Ruutikellarilta jatketaan kohti Aulangontietä ja edelleen graniittilinnalle. 1887 näköalapaikaksi rakennetun, nykyisin lasten kesäteatterina toimivan graniittilinnan jälkeen reitti jatkaa Aulangon Joutsenlammelle. Joutsenlampi on kesäisin yksi Aulangon komeimpia nähtävyyksiä, jossa kannattaakin viivähtää hetki. Joutsenlammen parkkipaikan vieressä palvelee kesäaikaan myös pieni kiosk. Hetken levähdys, jäätelön nauttiminen ja lintujen ihailu lammen rannalla on antoisa tauko. Joutsenlammelta reitti jatkaa Ruusulaakson paviljongille Metsälammen rannalle, josta reitti palaa takaisin lähtöpisteeseen Aulangon Ulkoilumajalle.

Hyvä tietää

Reitti on pitkälti valaistu, vain ruutikellarilta graniittilinnalle puuttuu valaistus. Reitti kulkee alkumatkan koston kuusimetsän keskellä muuttuen mäntymetsäksi vanhan ruutikellarin jälkeen. Reittiä on helppo muokata vastaamaan reippailijan omia toiveita. Esimerkiksi Karhuluolalta pääsee suoraan Aulangon näkötornille jyrkkiä kiviportaita pitkin. Huomaa, että portaat voivat olla hyvinkin liukkaat sateella ja talvella. Näkötorniin on vapaa pääsy ja se on avoinna kesäisin joka päivä klo 8-19. Graniittilinnalta on helppo piipahtaa käyttämään hotellin alueen palveluita.

Vaativuus

Keskivaikean reitin kulkeminen kestää noin 1,5 tuntia. Reitti kulkee suurimmilta osin sorapohjaista polkua pitkin, eikä reitillä ole erityisen vaikeita kohtia. Reitin eteläosa on pinnoittamatonta metsäpolkua ja saattaa olla sateisella säällä mutainen tai liukas. Tällöin vedenpitävät kengät ovat hyödylliset. Reitillä riittää mainiosti tavallinen ulkoiluvarustus. Reitillä on paljon levähdyspaikkoja, kuten penkkejä ja huvimajoja. Talvisin korkeavartiset, pitäväpohjaiset talvikengät ovat suositeltava valinta reitille.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu pidemmistä reiteistä nauttiville reippailijoille, jotka ovat kiinnostuneita alueen historiasta. Polkupohja on helppokulkuinen ja reitin varrella on paljon nähtävää, tehtävää sekä istumapaikkoja.

Vaikea

Reittikuvaus

Vaikea (noin 8,2 km), musta reitti tarjoaa moninaisia maisemia kulkijoilleen: metsää, peltoa ja vesistöä. Reitti lähtee kohti pohjoista kiertäen Aulangonjärven rantaa myötäpäivään. Reitti kulkee Aulanko Golfiin ohi kohti järven pohjoispuolella sijaitsevaa Aulangon Rauhaa, joka tarjoaa majoituspalveluita. Reitti jatkuu noin kilometrin verran metsätietä pitkin ennen kuin kääntyy pinnoittamattomalle polulle, joka on ajoittain varsin märkä ja juurakkoinen. Tasapainoharjoituksien ohella tämän polun varrella on hyvä hetki rauhoittua, nauttia luonnon äänistä ja ihanista metsän tuoksuista. Lopulta polku palaa Aulangonjärvelle Käärmeallion kohdalla, josta on hienot maisemat Aulangonjärven vastarannalle ja kohti Aulangon näkötornia. Käärmealliot kohoavat yli 30 metriä Aulangonjärven pinnan yläpuolelle ja näin ollen reitin lasku järven rantaan on melko vaativakin. Ennen rantaan laskeutumista kannattaa ottaa polttopuut mäen päällä sijaitsevasta vajasta mukaan mäen alhaalla sijaitsevalle nuotiopaikalle. Polku jatkuu pitkospuita pitkin samaa reittiä kuin valmiiksi merkitty

Aulangonjärven polku (keltainen maalimerkintä). Järven itärannalla Kihtersuolla on yleinen uimaranta. Reitti poikkeaa Lusikanniemeen, jonka laiturilta pääsee uimaan. Valaistua kuntopolkua pitkin saavutaan Karhuluolalle, jonka viereltä nousee jyrkät, 322 askelmaiset kiviportaat Aulangon näkötornille. Tuolla sykkeen nostoa kaipaavat ulkoilijat voivat vielä käydä ihailmassa upeita kansallismaisemia ennen paluuta aloituspisteelle. Reitti keskittyy rahoittavaan ja rentouttavaan kokemukseen luonnon helmassa ja reitin varrella voikin tehdä mobiilisovelluksen ohjeiden mukaan rentouttavia metsäjooga harjoitteita.

Hyvä tietää

Reitti kulkee hyvin pitkälle samaa polkua Aulangonjärven polun kanssa. Mikäli retkeilijä toivoo tämän suoraviivaisemman reitin, on se helppo järjestää seuraamalla keltaisia maalimerkintöjä. Reittiin on helppo yhdistää Aulangon nähtävyyksien kautta kulkeminen. Haastetta ja sykkeen nostoa toivovat retkeilijät voivat yhdistää tähän reittiin vierailun näkötornille, jonne pääsee Karhuluolan läheisyydestä nousevia jyrkkiä, 322 askelmasta koostuvaa kiviportaikkoa pitkin. Portaat voivat olla kuitenkin hyvin liukkaat sateella ja talvella. Tämä hieman pidempi reitti tekee Aulangonjärven polulta koukkauksen syvemmälle metsään, joten se on omiaan rauhallisen luontokokemuksen saamiseksi.

Reitillä sijaitseva Aulangon Ulkoilumaja palvelee retkeilijöitä (uinti, kahvila, vuokrattava sauna ja liikuntavälineitä), Aulangon Rauha tarjoaa majoituspalveluita ja Karhuluolalta pääsee portaita pitkin näkötornin Tornikahvilalle (kesäaikaan avoinna). Muuten tällä reitillä ei ole palveluita ja mukaan kannattaakin varata pientä evästä. Reitillä on yksi nuotiopaikka Aulangonjärven rannassa Käärmekallion lähetyvillä ja Ulkoilumajalla sijaitsevalla kodalla voi esimerkiksi paistaa makkarat. Reitille kannattaa ottaa mukaan tulentekovälineet, mutta muuten tavallinen retkeilyvarustus riittää hyvin. Kesäisin mukaan kannattaa pakata myös uimavarusteet, sillä reitillä on useita kauniita uimapaikkoja. DigiTrail mobiilisovelluksessa opastetaan retkeilijää tekemään rentouttavia metsäjoogaharjoitteita.

Vaativuus

Vaativan reitin kulkeminen kestää noin neljä tuntia. Reitti on vain noin 8 km pitkä, mutta haastavuus syntyy maaston muodoista. Reitti kulkee paljolti tietä ja pitkospuita pitkin, mutta merkittävä osa reitin pohjoispäässä kulkee metsäpolkua pitkin. Polku saattaa olla sateella mutainen ja pitkospuut liukkaat. Tällöin vedenpitävät kengät ovat hyvä valinta, muuten reitillä riittää mainiosti tavallinen ulkoiluvälineistö. Talvisin korkeavartiset, pitäväpohjaiset talvikengät ovat suositeltava valinta reitille.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu hyväkuntoisille patikoijille, jotka nauttivat pidemmistä retkistä haasteellisimmissa maastonmuodoissa ja polkupohjilla.

Evo, Evokeskus

Evo on tunnettu paitsi Suomen vanhimmasta metsätalouden oppilaitoksesta, myös erämaisyydestään, luonnostaan, linnuista ja majavista. Evon retkeilyalue (noin 4700 hehtaaria) on ollut vuosikymmenet paitsi retkeilijöiden, myös partiolaisten suosiossa. Alueella risteilee Ilves-reitistö, joka mahdollistaa räätelöidyt retket jokaiseen makuun, aina Asikkalaan ja Padasjoelle asti.

Evo sijaitsee ympäristöään korkeammalla vedenjakaja-alueella, jolle ominaista on pikkujärvien ja lampien runsaus sekä vähäravintainen maaperä. Evon metsäluonnon kehitystä on vahvasti ohjannut

perinteinen metsätalous. Vallitsevia metsätyypppejä ovat tuoreet ja kuivahkot kankaat. Alueen yleisin puulaji on mänty, jota puustosta on yli puolet. Reheviä alueita on Evolla vain vähän. Myös luonnontilaiset suot ovat harvinaisia. Soihin voi tutustua mm. Niemisjärven luontopolulla tai Harjupolulla. Alueen kumpuilevat muodot ovat jääkauden aikaansaannoksia.

Evon reiteillä vaeltaessa on paljon nähtävää ja koettavaa. Vesistöt ovat puhtaita ja joistakin järvistä voi jopa juoda suoraan. Onnekas retkeilijä saattaa jopa nähdä majavan padonrakennuspuuhissa. Istutetun lohikalan tai luonnonkalojen narraaminen ilahduttaa kalastajia ja lapsiperheitä. Evokeskus tarjoaa kahvila- ja majoituspalveluita lähes ympäri vuoden ja kampuksen saunat (perinteinen ja savusauna) ovat vuokrattavissa esimerkiksi virkistysiltoja varten. Lisäksi alueella on kämppämajoitusta, laavuja sekä nuotiopaikkoja. Koe reipasta meininkiä Evolla mihin vuodenaikaan tahansa.

Helppo

Reittikuvaus

Helppo (noin 3,8 km) sininen reitti lähtee Evokeskukselta ja kulkee kampuksen metsätaitorataa pitkin koko matkan. Radalla on retkeilyn ohessa mahdollista testata omaa osaamistaan metsätaidoissa, joita mobiilisovellus esittää käyttäjälleen. Reitti kulkee Alisen Rautjärven ympäri ja sen varrella maisemat vaihtuvat tiheään ensin nuoresta mäntymetsästä taimikkoon ylittää Luutajoen ja sukeltaa lopulta varttuneeseen kuusikkoon. Kuusikossa voi nähdä historiallisia hiilimiilun pohjia ja jatkaa ikääntyneeseen mäntymetsään. Alisen Rautjärven länsipuolella sijaitseva Onkimankankaan nuotiopaikka on oiva levähdyspaikka, josta aukeaa komea järvimaisema. Reitti jatkuu tielle Alisen Rautjärven eteläpuolella palaten takaisin Evokeskukselle ohittaen palloilukentän sekä Evon sahan.

Hyvä tietää

Reitti on oma kokonaisuutensa ja sitä on hankala liittää saumattomasti muihin Evon reitteihin. Se on kuitenkin helppokulkuinen ja selkeä seurata. Lisäksi reitin alkuvaiheessa on mahdollista poiketa uimaan Rautjärven rannalla. Reitti on viimeistä kolmannesta lukuun ottamatta joko polkua tai ajouraa eikä sitä ole valaistu. Reitti on mahdollista kiertää myös polkupyörällä. Reitillä on yksi nuotiopaikka ja sen läheisyydessä sijaitsee käymälä. Lähtö- ja päätepisteellä sijaitseva Evokeskuksen kahvio palvelee arkisin kello 8-14.

Vaativuus

Reitin kulkeminen kestää noin 1,5 tuntia. Reitti on aluksi helppokulkuista polkua ja levenee loppua kohden ensin metsäautotieksi ja siitä päällystetyksi tieksi. Reitti saattaa olla sateisella säällä märkä, mutta muuten mitään suurempaa haastetta ei reitillä ole. Reitillä ei ole valaistusta, joten se kannattaa kiertää valoisaan aikaan. Tavallinen säänmukainen ulkoiluvarustus reitille riittää hyvin.

Reitin alkuun

Reitit lähtevät Evokeskukselta, jonne pääsee kantatie 53 pitkin seuraamalla Evo- tai Hämeen ammattikorkeakoulu-kylttejä. Evokeskuksen alueella on hyvin parkkitilaa omille ajoneuvoille. Lähtöpiste on noin 20 kilometriä Tuulosen kauppakeskuksesta Padasjoelle päin ja noin 25 kilometriä Padasjoelta Tuuloseen päin.

LÄHTÖ- JA PÄÄTEPISTE: Evokeskus, Saarelantie 1, 16970 Evo 61.196849, 25.107987

REITIN MERKINTÄ: Reitillä ei ole reittimerkintöjä, mutta polkupohjaa on helppo seurata DigiTrail -sovelluksen avulla.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu kaikille reippailijoille, niin pienille kuin isoillekin. Polkupohja on helppokulkuinen.

Keskivaikea

Reittikuvaus

Keskivaikea (noin 7,8 km) punainen reitti lähtee Evokeskukselta pururataa pitkin ja kiertää Syrjänelusen harjupolun ja palaa pururataa sekä metsäpolkuja pitkin takaisin Evokeskukselle. Matkan varrella on paljon nähtävää ja Evon luonto pääsee kunnolla oikeuksiinsa, sillä vaihtelevan maaston ja vanhan kuloalan lisäksi reitin varrelle osuu myös luonnonvesiä, joista voi juoda sellaisenaan. Reitin alkupäässä on mahdollisuus nousta Punssivuoren huipulle, josta aukeaa komea näkymä Evon ylle. Reitti jatkaa pururataa Syrjäneluselle, josta harjupolku alkaa palaten lopulta takaisin tielle. Tien ylityksen jälkeen alkaa pitkospuut, jotka kiertävät läheistä suota. Pitkospuut ovat vanhat ja parissa paikassa jalat saattavat kastua. Suon jälkeen reitillä on pieni maasta pulppuava lähde. Reitti jatkaa lähteeltä harjupolun loppuun ja palaa siitä pururataa sekä polkuja pitkin takaisin Evokeskukselle.

Hyvä tietää

Reitti kulkee Hämeen Ilvesreitistöä pitkin, joten sen muokkaaminen halutun laiseksi on helppoa. Keskivaikea reitti on myös helposti kytkettävissä Evon vaikeaan (mustaan) reittiin, joka kulkee Sorsakolon laavulle. Harjun pohjoispäässä sijaitseva viitta ohjaa suoraan Sorsakolulle. Pururataa kulkevat osuudet on valaistu. Syrjänelusen rannalla on laavu, tulipaikka ja käymälä. Lähtö- ja päätepisteellä sijaitseva Evokeskuksen kahvio palvelee arkisin kello 8-14.

Vaativuus

Reitin kulkeminen kestää noin 3 tuntia. Reitille kannattaa pukea vedenpitävät kengät. Muuten retkelle riittää tavallinen säänmukainen ulkoiluvarustus.

REITIN MERKINTÄ: Reitillä on Ilves- ja Harjupolkureittien reittimerkintöjä. Lisäksi polkupohjaa on helppo seurata DigiTrail -sovelluksen avulla.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu hieman kokeneemmille reippailijoille.

Vaikea

Reittikuvaus

Vaikea (noin 18,8 km) musta reitti lähtee muiden Evon reittien tapaan Evokeskukselta. Se kulkee opetusmetsän halki, suurelta osin Ilvesreittiä pitkin Sorsakolon laavulle ja sieltä takaisin Evokeskukselle. Reitti kulkee Ilvesreittiä pitkin pohjoiseen Pitkänniemen kankaan leirialueen läpi, josta reitti jatkaa Pitkänniemenjärven länsipuolta pohjoiseen kohti laavua, jossa on hyvä viettää taukoa. Laavulta reitti jatkaa hetken tietä pitkin, kunnes taas sukeltaa metsään polulle ohittaen entisen kalantutkimuslaitoksen. Reitti jatkaa tietä pitkin ylittäen hieman isomman Tavilamentien. Pukkivuorentieltä reitti kääntyy länteen polulle kohti Rahtijärven rantaa ja jatkaa siitä varsin kivikkoisena pitkin Rahtijärven ja Savijärven välistä koskenrantaa ohittaen entisen Ruukin,

mistä on muistona enää kivijalka. Ruukilta reitti jatkaa myötäillen Savijärven rantoja paikoin järven ja rannan jyrkän kalliorinteen välissä kapeaa kaistaletta välillä syvemmälle metsään. Puolivälissä reittiä on Sorsakolun laavupaikka, aivan Savijärven pohjoispäässä. Sieltä on mahdollista jatkaa Evon reittiä pitkin tai pidentää patikointia ja lähteä kohti Padasjoen ja Asikkalan Ilves-reitistöjä. Sorsakolulta reitti jatkaa takaisin kohti Evokeskusta kiertäen Savijärven ja palaten samalle polulle Savijärven ja Rahtijärven välille. Entisen kalantutkimuslaitoksen jälkeen reitti nousee Peikkovuoren harjulle ja kulkee sieltä Hautjärven lehdon, sekä Karvalammin lähteen (mistä voi täyttää juomapullot) kautta Syrjänalusen laavulle. Syrjänalusesta reitti jatkaa kohti Evokeskusta pääasiassa latupohjaa pitkin.

Hyvä tietää

Reitti yhdistää Evon ja Päijät-Hämeen reitistöt toisiinsa, joten useamman päivänkin patikointi on helposti suunniteltavissa Evon alueelta kohti Padasjokea ja Asikkalaa. Evon alueella asuu runsaasti majavia, minkä seurauksena vedenpinta saattaa olla paikoin kohonnut ja peittänyt pitkoksia alleen, Savijärven ja Rahtijärven välinen pätkä on kivikkoisen märkä ja mahdollisesti liukas. Vesipulloja voi täyttää Evokeskuksessa ja Evon leirialueen kaivoista sekä reitin loppuosuudella Karvalammin rannassa olevasta lähteestä. Reitin varrella sijaitsee useita laavu- ja nuotiopaikkoja käymälöineen. Lähtö- ja päätepisteellä sijaitseva Evokeskuksen kahvio palvelee arkisin kello 8-14.

Vaativuus

Reitin kulkeminen kestää noin 6 tuntia. Polku on paikoitellen hankalaa, kivikkoista tai märkää, joten haastavissa paikoissa kannattaa olla tarkkana. Reitille on suositeltavaa pukea vedenpitävät kengät. Muuten retkelle riittää tavallinen säänmukainen ulkoilvarustus. Mukaan kannattaa pakata myös eväitä ruokataukoja varten.

REITIN MERKINTÄ: Reitillä on Ilvesreitimerkintöjä. Lisäksi polkupohjaa on helppo seurata DigiTrail -sovelluksen avulla.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu kokeneelle patikoijalle.

Tammela, Hämeen luontokeskus

Tammelan luontoreiteillä, Ruostejärven tuntumassa ja Liesjärven kansallispuistossa pääsee nauttimaan rauhasta ja puhtaasta luonnosta. Asutusta alueella ei juuri ole, mutta reittien aloituspisteen Hämeen luontokeskus ja lähellä sijaitseva Eerikkilän urheiluopisto tarjoavat monipuolisia palveluitaan mm. välinevuokraa ja luontotietoutta. Alueella on upeita hiekkarantoja, laavuja ja nuotiopaikkoja. Reitit sopivat hyvin päiväretkikohteeksi, mutta vaellusta voi hyvin venyttää useammalle päivälle kulkemalla yhdysreittien kautta Liesjärven kansallispuistoon tai Ilvesreitille. Hämeen Ilvesreitiltä on yhteydet myös Torronsuon kansallispuistoon, Saaren kansanpuistoon sekä Lopen Räyskälään.

Ruostejärvi tunnetaan erityisen kirkasvetisenä ja hiekkapohjaisena järvenä. Sen rannat ovatkin kesäisin suosittuja uimapaikkoja. Kesällä vaelluksen ohella kannattaa tutustua Liesjärven kansallispuistossa sijaitsevaan Korteniemen perinnetilaan, jossa voi tutustua 1910-luvun tilan elämänmenoon. Alueella on paljon ympärivuotisia aktiviteetteja. Talvella voi hiihtää järven jäällä tai vuokrata lähialueelta lumikengät, ja poiketa vaikkapa luontokeskukseen sen ollessa avoinna.

Helppo

Reittikuvaus

Helppo (noin 2,9 km) sininen reitti lähtee Hämeen luontokeskukselta ja kulkee koko matkan yhtä luontokeskuksen omaa reittiä, nimeltään ”Meidän metsä”. Reitin varrella on kylttejä, joista voi oppia uutta liittyen Suomen luontoon. Reitti ei ole perinteinen ympyräreitti vaan se päättyy laavulle, noin puolentoista kilometrin päähän luontokeskuksesta ja palaa samaa reittiä takaisin. Reitti kulkee noin kilometrin matkan hämäläisessä metsämaisemassa, kunnes tulee järven rantaan. Rannassa pienen salmen yli pääsee käsikäyttöisellä lossilla. Lossin käyttö vaatii hieman voimaa, joten kaikkein pienimpiä lapsia ei kannata päästää valvomatta lossille. Lossin jälkeen reitti jatkuu pitkospuita pitkin noin puoli kilometriä ja päättyy laavulle. Takaisin reitin aloituspisteelle pääsee seuraamalla DigiTrail -sovelluksen ohjeita tai Meidän metsä -polun kylttejä.

Hyvä tietää

Hämeen luontokeskukselta lähtee myös muita lyhyitä reittejä, joihin helppo reitti on yhdistettävissä. Ympäri vuoden retkeilijöitä palvelevan luontokeskuksen läheisyydestä löytyy myös uimaranta. Eikä lähellä sijaitsevalle Eerikkilän urheiluoistollekaan ole pitkä matka.

Vaativuus

Helpon reitin kulkeminen kestää noin tunnin. Reitti on helppokulkuista, mutta muutamia hankalampia paikkoja löytyy. Lossin kanssa kannattaa olla varovainen, sillä köydet saattavat olla liukkaat ja lossin käyttö vaatii hieman käsivoimia. Reitillä riittää mainiosti säänmukainen ulkoiluvarustus ja lenkkikengät, sillä kosteita/liukkaita kohtia ei juuri ole. Pitkospuilla kannattaa tosin olla tarkkana etenkin sateella.

Reitin alkuun

Reitti alkaa Hämeen luontokeskukselta. Luontokeskuksen parkkipaikalla on hyvin tilaa kaiken kokoisille ajoneuvoille, myös linja-autoille. Aloituspisteelle on matkaa Forssasta noin 18 km ja Tammelasta noin 15 km. Hämeen luontokeskukselle on opasteet Hämeen Härkätietä (nro 2824) Portaankylästä päin tultaessa. Helsingistä ja Forssasta päin tultaessa valtatie 2:lla on opasteet Hämeen luontokeskukselle. Valtatie 2:lla (Helsinki - Pori) liikennöi useita pikavuorolinja-autoja päivittäin. Linja-autojen aikataulut löytyvät Matkahuollon sivuilta. Kävelymatkaa pysäkillä luontokeskukseen tulee noin 1,5 km.

LÄHTÖ- JA PÄÄTEPISTE: Hämeen luontokeskus, Härkätie 818, 31380 Letku (Tammela) 60.714379, 23.793001

REITIN MERKINTÄ: Reitillä on Meidän metsä -polun kyltit. Lisäksi polkua on helppo seurata DigiTrail -sovelluksen avulla.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu kaikille reippailijoille, niin pienille kuin isoillekin.

Keskivaikea

Reittikuvaus

Keskivaikea (noin 7,1 km) punainen reitti kiertää Ruostejärven rantaa ja Ilvesreittiä pitkin Eerikkilän Urheiluopistolle ja takaisin. Reitti alkaa luontokeskuksen edestä saapuen nuotiopaikalle. Sen jälkeen polku jatkuu hetken tien viertä pitkin ja palaa takaisin metsään. Polku johtaa Eerikkilän Urheiluopiston alueelle, jossa on tarjolla monenlaisia palveluita. Eerikkilästä reitti palaa takaisin luontokeskukselle.

Hyvä tietää

Hämeen luontokeskukselta lähtee myös muita lyhyitä reittejä, joihin keskivaikea reitti on yhdistettävissä. Ympäri vuoden retkeilijöitä palvelevan luontokeskuksen läheisyydestä löytyy myös uimaranta. Reitin varrella on yksi tulipaikka ja Eerikkilän urheiluopistolla on mahdollisuus ruokailuun, majoitukseen ja moneen muuhun aktiviteettiin.

Vaativuus

Keskivaikean reitin kulkeminen kestää noin 3 tuntia. Reitti on helppokulkuista tietä tai hyvin hoidettua polkua. Sen vaativuus syntyy matkan pituudessa. Reitillä riittää mainiosti säänmukainen ulkoiluvälineistö ja lenkkikengät, sillä kosteita/liukkaita kohtia ei juuri ole. Pitkospuilla kannattaa tosin olla etenkin sateella tarkkana.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu hieman kokeneemmille reippailijoille.

Vaikea

Reittikuvaus

Vaikea (noin 16,7 km) musta reitti tarjoaa erilaisen näkökulman alueen maastoon. Reitti lähtee Hämeen luontokeskukselta Ilvesreittiä pitkin Liesjärven kansallispuistoon. Reitin alkuosa kulkee vuorotellen polkua ja tietä. Kansallispuistoon saapuessa reitti jatkuu metsässä vuorotellen metsätietä ja pitkospuita pitkin. Pitkospuut johtavat Kaksvetisen rannalle, jossa on kota ja nuotiopaikka. Reitti jatkaa ohittaen parkkipaikan polkua pitkin Numerokallioiden yli. Pian vastaan tulee toinen tulipaikka, josta jatketaan vielä noin kilometri polkua pitkin ennen kuin reitti tulee hiekkatielle, jota se seuraa kansallispuiston rajalle asti. Siitä reitti palaa tuttua polkua pitkin takaisin aloituspisteelle.

Hyvä tietää

Hämeen luontokeskukselta lähtee myös muita lyhyitä reittejä, joihin vaikea reitti on yhdistettävissä. Reitti kulkee suurimmilta osin Liesjärven kansallispuistossa, jossa kulkee paljon polkuja ristiin rastiin. Kansallispuiston sisällä on helppoa käydä kiertämässä pidemmälläkin lenkillä ennen kuin palaa takaisin. Kansallispuistosta on myös yhteys Ilves-reitistöön ja kauniille Kynäränharjulle. Reitille on mahdollista vuokrata erilaisia välineitä Hämeen luontokeskukselta tai paikallisilta yrittäjiltä. Ympäri vuoden retkeilijöitä palvelevan luontokeskuksen läheisyydestä löytyy myös uimaranta.

Vaativuus

Helpon reitin kulkeminen kestää noin 5 tuntia. Reitti kulkee käytännössä kokonaisuudessaan polkua pitkin. Liesjärven kansallispuiston polut ovat hyvin hoidettuja ja merkittyjä. Ainoat erityistä huomiota

vaativat paikat ovat Numerokalliot reitin eteläisimmässä osassa. Ne saattavat olla liukkaat märällä säällä. Reitillä riittää mainiosti säänmukainen ulkoiluvävarustus.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu kokeneelle retkeilijälle.

Loppi, Räyskälä

Lopella, aivan Räyskälän ilmailukeskuksen kupeessa lähtevät jääkauden muokkaamat luontoreitit tarjoavat erilaisia elämyksiä retkeilystä uimiseen Iso-Melkuttimen kirkkaissa vesissä. Alueen harjuselänneistä monimuotoisuutta lisäävät järvet ja pienet lammet, joiden vähäravinteinen vesi on Etelä-Suomessa harvinaisen kirkasta. Melkuttimien alue useine uimapaikkoineen sopii hyvin myös perheen pienimmille.

Osa reiteistä kulkee karuilla saloseuduilla ja Hämeen järviylängöillä ja maisemat vaihtelevat ikääntyneestä mäntymetsästä rehevään sekametsään. Reittien varrella on mahdollista oppia uutta luonnosta saatavista ruoka-aineista, kuten marjoista, kaloista ja villiyrteistä.

Helppo

Reittikuvaus

Helppo (noin 3,1 km), sininen reitti lähtee Tauluntien parkkipaikalta ja kulkee polkua pitkin Iso-Melkuttimen rantaan. Rannassa on laavupaikka, josta polku jatkuu järven rantaan pitkin saapuen pienelle venevalkamalle. Tästä reitti jatkuu tietä pitkin noin sadan metrin matkan ennen kuin se sukeltaa takaisin metsän siimekseen. Reitti palaa takaisin järven rantaan ja päättyy Tauluntien parkkipaikalle.

Hyvä tietää

Reitti on osa yli 200 kilometrin mittaista Ilvesreittiä. Reitillä ei ole laavupaikan lisäksi muita palveluita, mutta sen läheisyydessä sijaitsevalta Räyskälän ilmailukeskukselta löytyy mm. ravintola ja majoituspaikkoja. Räyskälän kylässä, noin 2 kilometrin päässä lähtöpaikalta sijaitsee kyläkauppa.

Vaativuus

Helpon reitin kulkeminen kestää noin tunnin. Polku on helppokulkuinen ja sitä voi osittain seurata myös luonnossa olevien Ilvesreitin sinisten maalimerkintöjen avulla. Pohja on hyvin hoidettua polkua ja matkalla olevat pitkospuut ovat hyvässä kunnossa. Reitillä riittää mainiosti tavallinen ulkoiluvävarustus.

Reitin alkuun

Reitti alkaa Tauluntien sijaitsevalta Iso-Melkuttimen parkkipaikalta. Autolla lännestä tultaessa Pori-Helsinki -tieltä (nro 2) käännetään Hämeen Härkätielle, josta käännetään Tauluntielle (nro 13623). Idästä tultaessa Lopen kuntakeskuksen kohdalta Räyskälän kantatietä (nro 54) ja käännetään Rautakoskentielle (nro 2832) ja siitä 6 km:n päässä käännetään Räyskäläntielle (nro 13623) ja ajetaan 4,5 km Tauluntien (nro 13623) risteykseen. Muutama linja-autovuoro (Matkahuolto) kulkee Lopelta läheiselle Räyskälän ilmailukeskukselle, josta Iso-Melkuttimen rantaan pysäköintialueelle kertyy kävelymatkaa parisen kilometriä.

LÄHTÖ- JA PÄÄTEPISTE: Iso-Melkuttimen parkkipaikka, Tauluntie 146, 12820 Loppi, 60.73925 24.09817

REITIN MERKINTÄ: Reitillä on sinisiä Ilvesreitin reittimerkintöjä. Polkupohjaa on myös helppo seurata DigiTrail -sovelluksen avulla.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu kaikille reippailijoille, niin pienille kuin isoillekin. Polkupohja on helppokulkuinen.

Keskivaikea

Reittikuvaus

Keskivaikea (noin 6,8 km), punainen reitti lähtee Tauluntien parkkipaikalta. Tämä Iso-Melkuttimen kirkasvetisen järven ympäri kulkeva reitti on merkitty hyvin parkkipaikalta järvelle keltaisin Ilvesreittimerkinnöin ja järven ympäri sinisin maalimerkinnöin. Reitin alkuosa on helppokulkuinen ja polku kulkee leveänä. Muutaman kilometrin jälkeen polku muuttuu hetkellisesti vaikeakulkuisemmaksi. Reitin puolivälissä on jyrkempää mäkimaastoa. Reitillä vaihtelee paikoin suomalaismaa ja järven rantaa. Reitin loppupuolella polku kulkee metsän siimeksessä.

Iso-Melkuttimen luonto on jääkauden muokkaamaa harjumetsää ja tyypillistä alueelle on ns. paisterinteet eli etelään avautuvat kuivat rinteet, joissa kevätukat näkyvät ensimmäisenä. Melkuttimien rannat ovat säilyneet suhteellisen rakentamattomina. Alueella on uhanalaisia ja harvinaisia kasvi- ja eläinlajeja kuten Idänkeulankärki ja Kangasajuruoho ja Kanta-Hämeen maakuntakukaksikin nimetty Hämeenkylmäkukka, sekä linnuista Kehrääjä ja Kuikka. Iso-Melkuttimen itäpäässä on matalarantainen uimapaikka, laavu tulipaikkoineen sekä kuivakäymälä, reitin puolivälissä järven toisella puolella on myös laavu, tulipaikka sekä käymälä. Alueella voi kalastaa ja marjastaa. Huomioithan alueella liikkuessasi jokamiehenoikeudet (<http://www.luontoon.fi/jokamiehenoikeudet>).

Hyvä tietää

Reitin varrelle DigiTrail mobiilisovelluksessa on tehty useita reittipisteitä, joissa on kerrottu mielenkiintoista tietoa alueen kasveista ja vesistä, mutta myös aktiviteettimahdollisuuksista ja palveluista.

Melkuttimien reitit ovat osa yli 200 km:n pituista Hämeen Ilvesreittiä, joten retkeä on helppo suunnitella pidemmäksi. Lisäksi Hämeen Härkätien pyöräilyreitti sivuaa Melkuttimien aluetta pohjoispuolelta. Iso-Melkuttimessa sukeltaminen on suosittua, sillä se on erittäin kirkasvetinen. Järven itäpäässä sijaitsee sukeltajien paikka, jossa on laituri ja portaat. Reitillä on laavupaikkoja ja kuivakäymälä. Reitin läheisyydessä sijaitsevalta Räyskälän ilmailukeskukselta löytyy mm. ravintola ja majoituspaikkoja. Räyskälän kylässä, noin 2 kilometrin päässä lähtöpaikalta sijaitsee kyläkauppa.

Vaativuus

Keskivaikean reitin kulkeminen kestää noin 3 tuntia. Vaikka reitti on vaativuudeltaan keskivaikea, soveltuu se helppokulkuisuutensa vuoksi myös aloitteleville retkeilijöille. Kevyet jalkineet ovat riittävät, mutta sadesäällä on suositeltavaa valita vedenpitävät kengät. Kallio ja kivikko-osuudet ovat liukkaista märällä kelillä. Melkuttimilla ei ole kaivoa, joten juomavesi kannattaa tuoda mukana. Reittiä voi seurata luonnossa olevien sinisten maalimerkintöjen avulla. Reitillä riittää mainiosti tavallinen ulkoiluvarustus.

REITIN MERKINTÄ: Reitillä on sinisiä reittimerkintöjä. Polkupohjaa on myös helppo seurata DigiTrail -sovelluksen avulla.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu niin pienille kuin isoillekin reippailijoille. Polkupohja on helppokulkuinen.

Vaikea

Reittikuvaus

Vaikea (noin 18,7 km), musta reitti lähtee Tauluntien parkkipaikalta ja kulkee Räyskälän lentokentän reunaa noin puolitoista kilometriä. Tästä reitti jatkuu polkua pitkin metsään. Matkalla voi poiketa Räyskälän kyläkaupassa, sen ollessa avoinna. Polku kulkee Ilvesreitin keltaisin merkinnöin viitoittamaa polkua ja metsätietä pitkin kohti Punelaa ja Marskin Majaa. Matkan varrella voi poiketa ihailemaan maisemia Pirunkalliolta. Marskin Majalla voi nauttia lounasta sen aukioloaikoina sekä tutustua entisen presidenttimme, Suomen sotamarsalkka Mannerheimin historiaan. Marskin majalta reitti palaa samaa polkua takaisin Melkuttimelle Tauluntien parkkipaikalle.

Hyvä tietää

Reitin varrella DigiTrail mobiilisovelluksessa on tehty useita reittipisteitä, joissa on kerrottu mielenkiintoista tietoa alueen syötävistä kasveista, mutta myös aktiviteettimahdollisuuksista ja palveluista.

Reitti on osa yli 200 kilometrin mittaista Hämeen Ilvesreittiä ja yhdistyy myös alueen omaan Poron Polku-reitistöön. Matkan varrella on Räyskälän kyläkauppa ja reitin lopussa sijaitsee ravintola, Marskin Maja. Alueella on myös majoituspalveluita.

Vaativuus

Vaikean reitin kulkeminen kestää noin 6 tuntia. Reitti on merkitty koko matkalta Ilvesreitin keltaisilla merkeillä, joten reitillä pysyminen on helppoa. Mukaan kannattaa varata vedenpitävät kengät ja jonkinlaista taukovaatetusta sillä reitin pituus vaatii useamman tauon ja matkan varrella on etenkin sadesäällä mutaisia ja märkiä kohtia, joissa jalat saattavat kastua.

REITIN MERKINTÄ: Reitillä on keltaisia Ilvesreitin reittimerkintöjä. Polkupohjaa on myös helppo seurata DigiTrail -sovelluksen avulla.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu kokeneille retkeilijöille.

Pyöräilyreitti

HÄMEEN HÄRKÄTIE, Keskivaativa reitti

Reittikuvaus

Reitti alkaa (noin 70 km) Letkun kylästä, jossa sijaitsevasta Letkun kyläkaupasta voi ostaa matkaeväät mukaan retkelle. Pyöräreitti kulkee koko matkan Hämeen Härkätietä pitkin. Ensimmäisenä vastaan tulee Hämeen Luontokeskus ja hieman myöhemmin Eerikkilän Urheiluopisto. Molemmat tarjoavat erilaisia palveluita aina muonituksesta majoitukseen ja ovat oivallisia paikkoja pienelle levähdystauolle. Reitti jatkaa Portaan komeissa harjumaaisemissa noin kymmenen kilometriä ja pienten kylien, kuten Portaan kylän läpi.

Portaan nahkurin verstaassa voi tutustua entisaikojen nahkurin työhön, nauttia kahvilapalveluista ja vaikkapa yöpyä. Portaasta matka jatkuu Renkoon saakka useiden kauniiden hämäläisten kylien, kuten Räyskälän, Vojakkalan, Nummenkylän sekä Lietsan läpi idyllisessä maalaismaisemassa. Rengon Kuittilassa palvelee kesäaikaan Härkätien Kynttilä niminen kahvila. Rengosta Hämeenlinnaan kuljetaan rauhallista maantietä pitkin ja tietä reunustavat metsät ja satunnaisesti vastaan tulevat maatilat luovat mainion tunnelman retkeilylle. Härkätie päättyy Hämeen linnan porttien edustalle.

Hyvä tietää

Reitti on merkitty koko matkan varrelta isoilla ruskeilla Hämeen Härkätiekylteillä, joita on sijoitettu aina risteyksiin, joten reittiä on helppo seurata. Mukaan kannattaa varata säänmukainen vaatetus, taukotakki, sekä evästä ja juotavaa pitkien siirtymien takia. Reitillä on jonkin verran palveluita, mutta sesongin ulkopuolella ne palvelevat harvakseltaan tai vain tilauksesta. Reitti on osittain valaistu, mutta mukaan kannattaa varata joko otsavalo, tai pyörään kiinnitettävä lamppu, jos aikoo pyöräillä myöhään. Reitti on vain pieni osa koko Härkätien kokonaisuutta, joten sitä on helppo jatkaa pidemmällekin halutessaan, aina rannikolle Turkuun asti. Reitin voi aloittaa hyvin myös Hämeenlinnasta. Matka on melko pitkä ja palveluiden vähyyden takia matkaan kannattaa ottaa myös pyörän kumin paikkaamiseen tarvittavat välineet sekä pumppu. Myös huomiovaatetus ja heijastimet on suositeltavaa olla päällä, etenkin illan hämärtyessä. Huomioitavaa on, että Härkätie on osittain suhteellisen kapea maantie, jossa ei ole erillistä kevyenliikenteen väylää. Joitakin välimatkoja Hämeenlinnan ja Letkun kylän välillä:

Hämeenlinna – Renko 20 km

Renko – Porras 36 km

Porras – Letkun kylä 13 km

Vaativuus

Reitti on pitkä (noin 70 km) mutta hyvällä pyörällä matka sujuu vaivattomasti. Reitin pohja on joko hiekkatietä tai asfalttia, joten liikkuminen on helppoa. Hiekkatien osuudet saattavat olla paikoitellen kuoppaisia. Liikenne on pienemmillä teillä hiljaista, joten ajaminen on mukavaa ja turvallista.

Reitin alkuun

Reitti alkaa Letkun kylästä, joka sijaitsee valtatie 2 varrella. Valtatieltä on viitoitus Letkun kylälle Härkätietä pitkin (tie numero 2824). Reitin voi aloittaa myös Hämeenlinnasta linnan pihalta.

LÄHTÖ- JA PÄÄTEPISTE: Letkun kylä 60.698769, 23.721516, Hämeen linna 61.002301, 24.460350

REITIN MERKINTÄ: Reitti on merkitty isoilla ruskeilla Hämeen Härkätien kylteillä.

REITIN SOPIVUUS: Reitti soveltuu kokeneemmille pyöräilijöille. Reitti on asfalttia sekä osittain hiekkatietä. Erillistä kevyenliikenteen väylää ei ole.

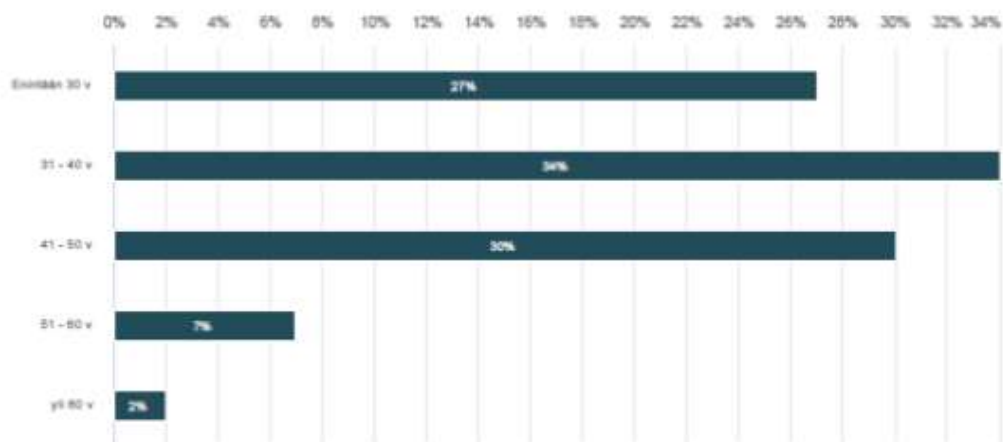
Liite 7 TAYS pilotointien palautteiden yhteenveto

DigiTrail-mobiilisovelluksen käytettävyys Perusraportti DigiTrail- mobiilisovelluksen käytettävyys

Vastaajien kokonaismäärä: 44

1. Ikäsi

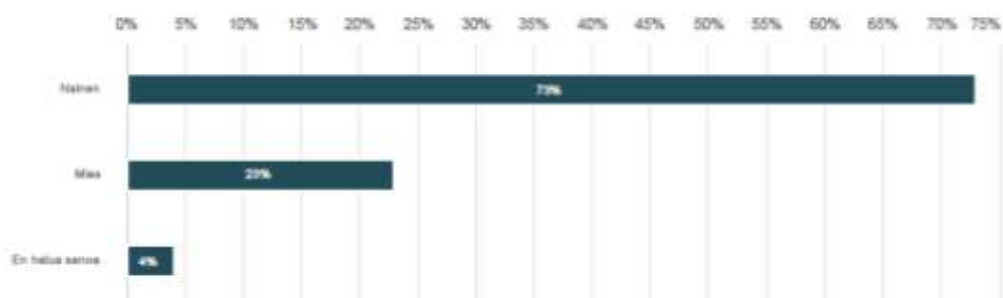
Vastaajien määrä: 44

	n	Prosentti
Enintään 30 v	12	27,27%
31 - 40 v	15	34,09%
41 - 50 v	13	29,55%
51 - 60 v	3	6,82%
yli 60 v	1	2,27%

2. Sukupuoli

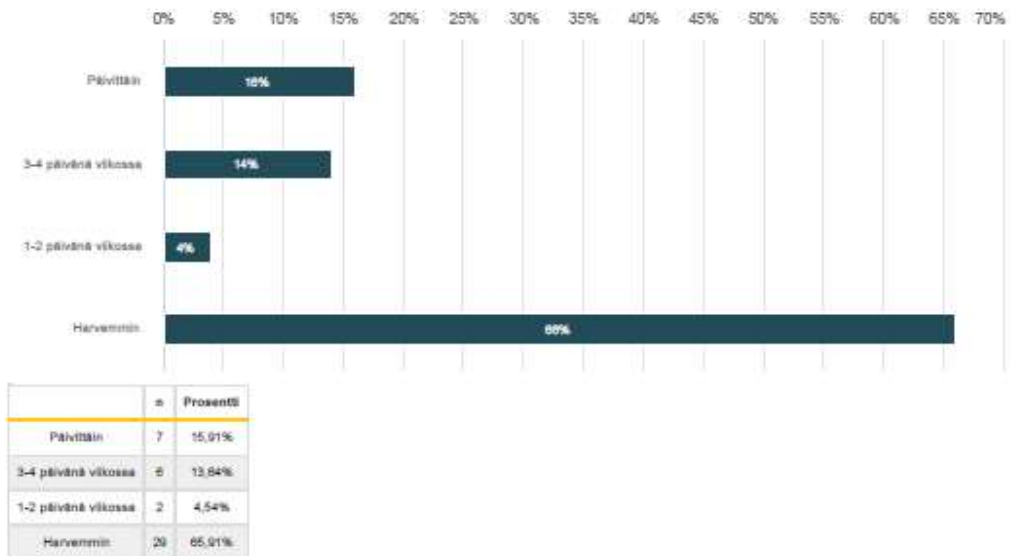
Vastaajien määrä: 44

	n	Prosentti
Nainen	32	72,73%
Mies	10	22,73%
Ei halua vastata	2	4,54%

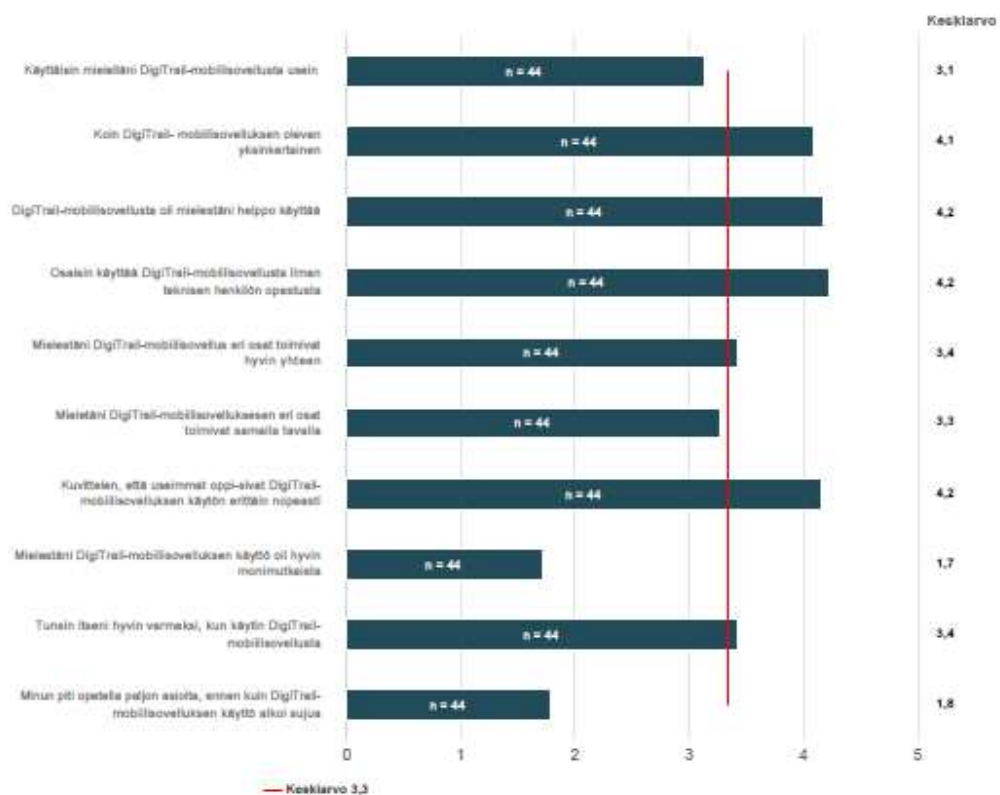
3. Kuinka usein käytät erilaisia hyvinvointisovelluksia

Vastaajien määrä: 44

4. DigITrail-mobiilisovelluksen käytettävyys

Vastaajien määrä: 44

	Täysin eri	Osaittain eri	En osaa	Osaittain samaa	Täysin samaa

	miehiä	miehiä	sanoa	miehiä	miehiä
Käyttäisin mielestäni DigiTrail-mobiilisovellusta usein	6,82%	16,18%	29,55%	45,45%	0%
Koin DigiTrail- mobiilisovelluksen olevan yksinkertainen	0%	9,09%	2,27%	50,00%	29,55%
DigiTrail-mobiilisovellusta oli mielestäni helppo käyttää	0%	4,54%	4,55%	50,00%	31,82%
Osaaisin käyttää DigiTrail-mobiilisovellusta ilman teknisen henkilön opastusta	0%	9,09%	4,55%	40,91%	45,45%
Mielestäni DigiTrail-mobiilisovellus eri osat toimivat hyvin yhteen	4,55%	9,09%	38,38%	38,64%	11,38%
Mielestäni DigiTrail-mobiilisovellukseen eri osat toimivat samalla tavalla	0%	6,82%	61,36%	29,55%	2,27%
Kuvittelen, että useimmat oppi-sivat DigiTrail-mobiilisovelluksen käytön erittäin nopeasti	2,27%	0%	9,09%	56,62%	31,82%
Mielestäni DigiTrail-mobiilisovelluksen käyttö oli hyvin monimutkainen	47,73%	36,83%	6,62%	6,62%	0%
Tunsin itseni hyvin varmaksi, kun käytin DigiTrail-mobiilisovellusta	0%	25%	18,18%	45,45%	11,38%
Minun piti opetella paljon asioita, ennen kuin DigiTrail-mobiilisovelluksen käyttö alkoi sujua	50%	31,82%	9,09%	6,82%	2,27%

5. Lopuksi pyydän sinua antamaan kehittämisideoita DigiTrail- mobiilisovellukseen kehittämiseen

Vastaajien määrä: 24

Vastaukset
toivoisin ääniohjausta sovellukseen, joka kertoisi minne kävellä ja kun kajakko-liikkeitä tulisi tehdä. Näin ei tarvitsi puhallinta koko ajan pitää kädessä ja katsoa
Mietin mitä joogasuorituksia vielä kolmekalla. Mitä jos sovelluksessa olisi 5-10 minuutin ohjatut joogavideot päälle? Reilille osallistujat voisivat tehdä ohjetun videon pohjalta liikkeit. Siinä esiteltäisiin myös joogaa enemmän hyödyä, sillä hyvin suuri osa joogaan vakuuttavuudesta tulee siitä, kun liikkeitä yhdistetään hengitykseen mukaan liikkuminen. Se aktivoi parasympaattista hermostoa, joka taas rauhoittaa mieltä ja lievittää stressiä. Videoilla voisi olla se sama liike tai sitten muutamaan liikkeeseen sarja ja jollain päteellä voisi olla vaikka metsäinen meditaatio. Jollain päteellä voisi olla jokin muikin hyvinvointiharjoitus, vaikka jokin parilahtava. Muistimpenovälineitä metsäretkele voi olla huono ottaa mukaan, mutta on olemassa paljon tehtäviä, joka voidaan toteuttaa keskustelulehtävinäkin. Videoita voisi tulla siihen ohjaukseen. Tämä tietenkin edellyttää sovelluksesta toimintavarmuutta. Mutta ehkä mikään este tässäkin puhui loppu samalla tavalla, kuin nykyin oli, niissä voi harjoitukset olla pekkotehymön.
Sovellusta ei saanut jättämään laustale päälle. Se ei kokeajan päälle elävänä. Aina kun puhelin meni nautinnastaan sovellus piti käynnistää uudelleen.
Sovelluksen joutui aina avaamaan uudelleen ja hakemaan reitin uudelleen.
Ilmoitukset joogapisteistä eivät antaneet hälytystä/tähtinää jne joten puhelimta piti kokeajan tuljottaa :) ehkäpä olisi joku asetukset pitänyt vielä laittaa päälle mutta tarkistimme näkin uudeen kertaan. Yhtäys välillä patki jotta ajainti ei aina ollut ihan luotettava. Muuten varmasti ihan hyödyllinen sovellus!
Ihse sovellus oli helppo, mutta ongelmia oli se, että sovellus ei pysynyt puhelimesta päällä. Sovellus piti lenkin aikana avata alusta alkaen monta kertaa.
Puhelimen tekniset ongelmat haittasivat sovelluksen käyttöä. Sovellus piti käynnistää alusta alkaen useita kertoja ja lopulta ei toiminut lainkaan. "Rastien" kohdalla oli ehkä kalvanut äänen ohjain, esim. hengitysohjeet liikkeeseen liittyen. Kuvat olivat selkeitä. Teknisistä ongelmista johtuen luonnosta nauttimisen sijaan tuljotimme puhelimen näyttöä. Tätä kokemusta ei vielä ole käyttöön. Idea kuitenkin hyvä ja jos toimii moitteetta, voisin kokeilla uudelleen.
Muuten sovellus vaikutti hyvin toimivalta ja helppoa käyttää, mutta meni laastin pois päältä monta kertaa ja koko reitti piti hakea uudestaan, mikä todella hankaloitti käyttöä.
Toivoin pystyväni käyttämään sitä iPhonessa. Sovellus ei pysynyt päällä matkan aikana - jouduin hakemaan/läsemaan sen aina uudelleen, en saanut ilmoitusta päältä. Kuvat avautuivat hitaasti.
Sovellus ei toiminut kuin reitin puoli välin asti. Liikkeitä oli hyvä, että reitti osoittava pallo oli nuoli, joka osoittaisi suunnan mihin päin pitää pysähtyä jalkaan jalkaa.
Sovellus toimi hyvin, käytön aloitus oli helppoa mikä on tärkeää. Lataaminen kesti jonkin aikaa mutta sitten sovellus toimi hyvin.
App voi pyytää " päällä hieman paremmin", kertoo piti ladata uudestaan rastikohteista.
Sovellus toimi hyvin, ei katkoksia. Riittävän yksinkertainen ohjeistus ja se sopi varmasti monelle, kalle älypuhelimensa käyttö ei ollut tuttua.
Kilnnoasteve sovellus, hyvä grafiikka, helppo käyttöinen mutta ainakin minun puhelimesta ilän hidas latasi tehtävät vasta paljon pisteen jälkeen. Kerta kuitenkin helppot osuuseen rastille mutta puhelimta piti vilkuilla kokeajan koska hälytyksä tuli niin viiveellä
Hyvä idea oli se että jooga liike ohjeet saisi ääneen luetuina. Jotta puhelimta tarvitsi katsoa mahdollisimman vähän ja voisi keskittyä luonnossa olemiseen. Liikkeitä äänimieki ilmoitukset häiritsevästi piippelivat matkan aikana ja ilmoittel jatkuvasti liikkeestä jonka suoritimme jo. Itseläni on puhelin lähes aina värinä tilassa kun inhoan näitä puhelimen ääniä. Värinä tilassa ilmoitusta ei siis tullut ollenkaan. Sekin olisi mukava idea että toimisi ilmoitus myös värinä. Mutta tykkäisin ideasta ja tulen varmasti metsäjoogamaan uudelleenkin. Kiitos!
Vastaava kuin Metsäjooga voisi olla. Joogaliikkeiden lisäksi voisi olla myös esim. Lihasharjoitusta oman kehon painoa hyödyntäen erilaisilla luontopöydillä.
Toimivuus myös appien laitteille olisi plussaa.
Mahdollisesti kuvien sijaan voisi olla esimerkiksi videot
Paikannus toimi todella huonosti, enkä löytänyt kannyksiäni mahdollisuuksia korjata tilannetta. Lisäksi näillä esitelmillä esim. Googlen palvelut toimivat hyvin täsmällisellä. ei ongelmia senne sovellukseen päällä. Tästä aiheutui yleinen epävarmuus sovelluksen suhteen. Lisäksi sovellus kaatui kolme kertaa lyhyenkin testiajanajan aikana, mikä on aina huono asia. Jos sovelluksesta haetaan mm. työyhteistien virkistyspäivän yhtäloilla, niin tae sovelluksessaakin pitäisi olla jollain yhteisöllistä sisältöä - esim. vertailua että kuinka moni on käynyt ko. pisteellä tai kauanko on viettänyt siellä aikaa, tai tietoa siitä missä toiset ryhmän jäsenet menevät.
Sovellus ei pysynyt auki matkan aikana ja kuvat avautuivat hitaasti kohteelle. Kohteelle saapumis merkittävin sain vasta kohteelta poistuttaessa.
Rastille osuminen oli epäselvää.

Vastaukset
Ajoittein paikannus ei pitänyt paikkaansa, vaan näytti että olisin ollut kertaalla eri kohdalla, sekä liikkumassa täysin päinvastaiseen suuntaan keskeisä suota, vaikka olin kävelyreitillä. Liääkai joogaohjeet voisivat olla lyhyempiä videoina esitettynä.
Valmasti hyvä sovellus jos saadaan toimimaan, nyt ei toiminut kunnolla.
Alkuvaiheessa oli hidas. Olisiko jokin jäljellä olevaa latausaikaa näyttävä mittari (numero, pörakka tms) käyttömukavuutta lisäävä tekijä. Hidas tuki saattoi äitöyä käyttöpäikköin tai latausympäristöön.